

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti:

Besenyői BEÖTHY KÁLMÁN alezredes

Segédszerkesztő:

BENEDEK MIHÁLY őrnagy

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

II. KERÜLET, FŐ-UTCA 71. SZÁM.

Postatakarékpénztári

csékszámla:

25.342.

Megjelenik:

minden hónap 1-én és 15-én

Telefon: 153-079.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,**Hiszek egy isteni örök igazságban,**Hiszek Magyarország feltámadásában.**Amen.*

Köszöntjük a hazatérteket!

Tisztelegve köszöntjük az orosz harctérről hazatért csapatokat, a magyar honvédség hőseit, a magyar fegyver, becsület tanúságtevőit. Tisztelettel köszöntjük az anyákat, akiknek ez a hazatérés örömet jelentett és még nagyobb tisztelettel azokat a szülőket, akiknek bánat jutott osztályrészül, mert gyermekük nem térhetett vissza. Azon a vasárnapon, mikor a Honvédelmi Miniszter Úr a Legfelsőbb Hadúr nevében köszöntötte hazatért bajtársainkat, az egész nemzetnek együtt, egy szívvel és lélekkel meg kellett volna állítania minden munkát, mozgást és úgy gondolni a vissza nem tértekre és azután egetverő diadalkiáltással köszönteni a megjöttöket. Úgy érezzük, ez lett volna a legméltóbb.

Ebben a tisztelgésben megadta volna a nemzet önönmagának is azt, amit a próbáratevések és a tennitűdások véresen komoly időszakában kiérdemelt. Mert a trianoni lealázottságból való felemelkedés néhány egészen rövid esztendeje alatt hitének valóráválása útján olyan áldozatokat hozott, amelyek úgyszólván meghaladták képességeit és amelyeknek igazolása a hazatértek zászlóinak dicsőségkoszorúja. Megadta volna a nemzet ezzel a köszöntéssel a munkás munkájának az elismerést: jó volt a ruha, jó a fegyver és jó minden más, ami az éjjel-nappal egyfolytában tartó harc számára kitermelődhetett. Megadta volna a földművesnek a dícséretet a földszeretetéért, a bizalomért, amellyel komisz tavaszokon mégis megőlelte a földet és amellyel betakarította a termést. Az a diadalkiáltás dicsérete lett volna a katonának, aki hűségesen és gondosan készült a harcra, a kiképzőnek, akinek a szeme előtt az igazság, a harc és az ezeréves fegyverbeccsület lebegett és végül a vezetésnek, amelynek számolnia kellett sokszor ismeretlen adottságok között mindazzal, amivel a kudarc elkerülhető és a győzelem elérhető.

De ez az egy szívvel-lélekkel fakadt üdvözlés egyúttal figyelmeztetés is lett volna azok felé, akik megköttyagosodtan állanak és remélnék és bíznak és dolgoznak mindabban és mindazért, ami ellenkezője a nemzet érdekeinek. Mindenki tudja, hogy kikre gondolunk, mikor ezekre mutatunk.

A harc, amelyet hazatért bajtársaink és testvéreink elképzelhetetlen nehézségek között diadalmasan megharcoltak, csak akkor fog megmutatkozni a maga teljességében és értékében, ha számotvetünk mindazzal — már amennyire azt megtehetjük —, ami ezt a földrészt fenyegette akkor, amikor a harc megindult. Ízelítőt akkor nyerhetünk minderről, ha emlékezetünkbe idézzük azt az óriási felkészültséget, amely gépek, anyag- és embertömegében határaink előtt állott, továbbá azt, amit az ellenfél negyedszázados uralma felől részben már ismerünk. A harc, a küzdelem és a veszteségek igazi aránya csak így és ekkor állhat előttünk világosan.

Éppen ezért még egyszer megismételjük, hogy nem lehet elég szeretet, lelkesedés, hála, hazatért bajtársainkkal szemben. És nem lehet elég aggodás, elég imádság és elég erőmegfeszítés azok részére, akik a hazatérteket az orosz síkságokon felváltották. Ami az utóbbiakból, az utóbbi kötelességekből a csendőrré hárul, az nem egyéb, mint az arra való törekvés, hogy a felváltók mögött az ország, a nemzet, a lehető legszorosabb együttműködésben és rendben álljon és várja azok hazatérését és velük együtt a végső győzelem elérkezését.

Addig az áldozatok útját kell járni az egyénnek és a nemzet összességének és aki győzelmet remél, vár, annak az áldozatokból ki kell vennie a részét. Az elesett hős, a hőst sirató anya és apa a legnagyobb áldozatadók, a leghűségesebb fiai a nemzetnek, legelső apostolai a győzelemnek. Ehhez képest minden más áldozat jelentéktelen, de az együttes küzdelemben mégis jelentősek. Minden húzódozás ezektől: megtagadása a győzelemben vetett hitnek és nem más, mint az ellenfél segítése.

A hősokeket köszöntjük a hazatértekben, a legfőképp kötelességek teljesítőit, akik meggyőzték mindnyájunkat arról, hogy a nemzet nem hiába hiszi a végső győzelmet.

A közellátás érdekét veszélyeztető cselekmények büntetéséről alkotott törvény ismertetése.

Az 1941. évi X. törvény, a mai idők legfontosabb törvényeinek egyike. Ismertetjük főleg a képviselőházi indokolásának megmutatása érdekében, amely a törvény létrejöttének okait, körülményeit, a törvény célkitűzéseit tartalmazza és egyuttal módot ad a törvény rendelkezéseinek egységes értelmezésére is.

A közellátás céljaira szükséges termények és termékek, — főleg az előbbieket, — a csendőrség működési területéről kerülnek a gazdasági életbe, kézenfekvő tehát, hogy az azok előállítására, kezelésére, forgalombahozására stb. vonatkozó törvényes rendelkezéseket a csendőrnök az átlagosnál jobban, részletesebben kell ismernie, hogy megadja az ellenőrző tevékenységével mindazt a támogatást, amire e rendkívül fontos törvény végrehajtásánál elengedhetetlenül szükség van. A nemzet helytállásának tartozéka a közellátás rendjének nyugalma, erre összpontosul ma minden figyelem, valamennyi energia, ennek érdekében hozzák bíróságaink az ítéleteket, amelyek viszonylagos súlyosságán csak az csodálkozik, aki nem ismeri fel a súlyos mai idők célját, követelményeit. Hangsúlyozzuk, mint már lapunk más helyén nem egyszer, hogy mindig megtalálhatók azok, akik akár félrevezetve, akár meggyőződésből a nemzet életének rendje ellen tevékenykednek s ez a törvény sem céloz mást, mint az idők súlyához mérten bilincset verni azok kezére, akik nem akarják megérteni a közösség, a nemzet céljait, törekvéseit erőfeszítéseit.

A csendőr szorgalmas, fáradhatatlan munkája a közösségi élet sok vonatkozásában teremtetett már rendet,

ennek a törvénynek a célkitűzéseit megértve, meggyőződésünk szerint a csendőr a közellátás terén mellőzhetetlen rend megteremtésében és megtartásában is kiváló munkás lesz.

Ennek érdekében ismertetjük a törvényt és annak indokolását.

Az 1941. évi X. törvény.

1. §. Vétséget követ el és egy évig terjedhető foggal büntetendő,

aki az ország közellátásának érdekét súlyosan veszélyezteteti azzal, hogy

1. a rendelkezésére álló termelési tényezőkkel és eszközökkel nem olyan fajú vagy minőségű terményt (előállatot, állati vagy növényi termelvényt), avagy terméket (nyersanyagot, félgyártmányt, készárút), vagy nem olyan terjedelemben termel, avagy nem olyan eljárással állít elő, mint ahogy azt törvény vagy minisztériumi rendelet rendeli;

2. terménynek vagy terméknek rendelkezése alatt álló készletét jogszabály rendelkezése ellenére a forgalombahozataltól visszatartja, avagy nem olyan mennyiségben, vagy nem olyan célra hozza forgalomba, mint ahogy azt jogszabály rendeli;

3. terménynek vagy terméknek rendelkezése alatt álló készletét a rendes gazdálkodás szabályainak meg nem felelő módon használja fel vagy annak használható állapotban tartásáról nem gondoskodik;

4. terménynek vagy terméknek készletét a hatóság által elrendelt bejelentés elmulasztásával, hamis vagy hiányos bejelentéssel eltitkolja;

5. közellátás céljára zár alá vett készletet jogszabály rendelkezése ellenére elidegenít, felhasznál, el-

A becsületes megtalálók.

Írta: KONRÁD A.

Világlátott ember volt a faluban András bácsi. Hány éves? Senki sem tudta, de annyi szentigaz, hogy fehér bajusza mögött örökös fiatal-mosoly bujkált, két fekete szeme huncutul nézett a világba. Állandó foglalkozása nem volt, de nem éhezett sohasem. Mindig talált valami elfoglaltságot magának a vén impoztor, mindig volt valami „pénzt csináló” ötlete.

Ha a faluban valakinek kutyára volt szüksége, András bácsinak mindig volt egy, melyet „éppen most kapott”. Nem kért érte pénzt, a világért sem! Csak egy kis „fájdalomdíjat”, amiért lemond róla, vagy a vasútköltség megtérítését, mert személyesen hozta a kutyát Pápáról. Néha a „fajtisztaság” került sokba — a kutya még kicsi volt, nem látszott rajta, hogy az anyja puli volt, apja pedig vadászkutya. András bácsi leleményes, mondhatni változatos volt a költségmegtérítésként felvett összegek kitalálásában. Jó orra volt. Kinyomozta, hogy a szomszéd faluban elpusztult a gyógyszerészék Virgonca. Nagy ház, tekintélyes kert, nem maradhat őrizetlen! Mint mindig, úgy most is volt kezügyben tartott kutyája. Nagyon ragaszkodó állat volt a „Nadrág”, mert így hívták, de a vén huncut remélte, hogy majd megszokik új helyén.

Másnap megjelent a gyógyszerészeknél. „Nadrág”-ot ingyen adta, csak — és elmondott olyan kacskaringós történetet, melyben szerepelt rég meghalt anyósa, annak sógora, a jegyzőék kutyája és még sokan mások. Senki sem értette, maga András bácsi sem. De nem is

volt fontos. Nadrág kutya kedves volt, a gyógyszerésznek mindegy volt, milyen címen fizet a kutyáért.

András bátyánk eltávozott és Nadrág két napig búsult utána.

Egyszer nyitva maradt a gyógyszerészék kertjének hátsó kisajtaja és Nadrág kiszökött rajta.

Két nap múlva András bácsi kutyával állított be az intézőkhez.

— Most érkezett öcsémtől, Pestről, — mondta — fent volt a kutyakiállításon, de csak „írást” nyert, ezért öcsém elhozta hozzám, — hazudta szemrebbenés nélkül egyfolytában. — A tekintetes úrnak ingyen szállítom, csak a vasúti jegyét és az úton elfogyasztott kilenc liter tejet tessék nekem megtéríteni! — Az intéző csóválta a fejét. Ilyen kis kutyában ilyen nagyétkü nem látott még, de a kutyára szükség volt és megvette.

— Sobrinak hívják — mondotta és otthagya a kutyát mélységes bánatával.

A szomszéd faluban a gyógyszerész kidoboltatta: Nadrág névre hallgató kutyája elveszett. Becsületes megtaláló illő jutalomban részesül!

Egy hét múlva András bácsi beállított a gyógyszerészekhez. Mellette lépdelt büszkén Nadrág.

— Így vigyáznak egy fajkutyára? — mondta szemrehányó hangon, — a falu határában találtam kiéhezve, lesóványodva. Hazavittem, két napig jöltartottam, most elhoztam.

— Kiszökött a kertből, de ezentúl jobban fogunk rá vigyázni, iti van a becsületes megtaláló jutalma! —

fogyaszt, megsemmisít, egyéb módon az igénybevétel elől elvon, vagy az igénybe vett készlet átadására vagy elszállítására eleget nem tesz.

A kísérlet büntetendő.

Az 1. pont alapján bűnvádi eljárást csak akkor lehet indítani, ha ezt az illető termelési ágra nézve illetékes miniszter — külön szakbizottság meghallgatása után — közérdekből szükségesnek tartja.

2. §. Az 1. §-ban meghatározott cselekmény büntett és büntetése három évig terjedhető börtön, ha

1. a tettet a jelen törvényben, az árdragító visszaélésekről szóló 1920: XV. törvénycikkben vagy a magyar állam biztonságát és nemzetközi érdekét veszélyeztető egyes cselekmények büntetéséről szóló 1940: XVIII. t.-c. 5—8. §-ában meghatározott büntett vagy vétség miatt szabadságvesztéssel már megbüntették és büntetésének kiállása óta öt év még nem telt el; vagy

2. húszezer pengőt meghalad annak a termény- vagy termékmennyiségnek, illetőleg annak a készletnek értéke,

amelynek termelését a tettes az 1. §. 1. pontja alá eső módon elmulasztotta, vagy

amelynek tekintetében az 1. §. 2—5. pontjaiban meghatározott cselekmények valamelyikét követte el.

3. §. A jelen törvényben meghatározott büntett miatt a hivatalvesztést és a politikai jogok gyakorlásának felfüggesztését is meg kell állapítani.

Büntett esetében a bíróság ítéletében az államkincstár javára belátása szerint megállapítandó összegű, az elítélt egyéni és vagyoni viszonyaihoz, valamint a közellátás veszélyeztetésének nagyságához mért

vagyoni elégtételt állapíthat meg. A vagyoni elégtétel szabadságvesztésbüntetésre át nem változtatható, egyébként azonban a pénzbüntetéssel esik egy tekintet alá.

4. §. A jelen törvényben meghatározott büntett vagy vétség miatt az eljárás az 1920: XV. t.-c. 9. §-a alapján megszervezett uzsorabíróóság kizárólagos hatáskörébe tartozik, — az idézett §. második bekezdésének esetét kivéve.

5. §. A jelen törvény rendelkezései nem érintik azokat a jogszabályokat, amelyek a közellátás érdekét veszélyeztető cselekményeket kihágássá nyilvánítanak, amennyiben ezek a cselekmények nem esnek a jelen törvény büntető rendelkezései alá.

A jelen törvény rendelkezései nem érintik az árdragító visszaélésekről szóló 1920: XV. törvénycikknek, valamint a magyar állam biztonságát és nemzetközi érdekét veszélyeztető egyes cselekmények büntetéséről szóló 1940. évi XVIII. t.-c. 5—9. §-ainak rendelkezéseit.

6. §. A jelen törvény hatálybalépésének napját a minisztérium rendelettel állapítja meg.

Indokolás.

„a közellátás érdekét veszélyeztető cselekmények büntetéséről“ szóló törvényjavaslathoz.

I. ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS.

Az ország közellátásának biztosítása a jelenlegi viszonyok között a kormányzat egyik legfontosabb, felelősségteljes feladata. Kedvezőtlen gazdasági körülmények között a közellátásban beálló zavarok a fogyasztó tömegek nyomorba jutását, sőt a gazdasági és szociális

mondta hálálkodva a gyógyszerész és tízpengőt nyomott a vén imposztor „becsületes“ kezébe.

Mire hazaért a falujába András bácsi, az intézőék izentek érte: jöjjön nyomban, mert elveszett a Sobri kutya!

Hű, a . . . haragudott az öreg. — Mindenki kutyáját én őrizzem? Majd hazaviszem, ha megtalálom! — ígérte.

„Becsületesen meg is találta“ a Sobrit és méltatlankodva tette el becsületessége jutalmát.

Szerencse, hogy a gyógyszerészek és az intézőék olyan messze laktak egymástól, nem tudhattak egymás ügyeiről. Szerencse? Inkább András bácsi körütekintő ügyessége. Nem tudták meg az intézők, hogy a gyógyszerész kutyája megint „keresőben“ van. Huncut állatja! Hogy tudott elszökni, hiszen úgy vigyáztak rá!

Milyen csodálatos véletlen! Három hét mulva megint András bátyánk volt a becsületes megtaláló, aki hazavitte Nadrágot.

Hazamenet aztán az öreg zsvány azon töpregett, milyen kényelmes és jövedelmező foglalkozás lenne „becsületes megtalálónak“ lenni! Csak éppen a „becsülettel“ lenne kis baj, mert könnyű megtalálni valamit, ha előzőleg gondoskodtunk róla, hogy elveszen! Csak a „becsületes“ szó! Az meg inkább olyan „szólásmód“, kifejezés, amivel nem érdemes sokat törődni — és András bácsi hamar túltette magát ezen a kicsiségen.

— Már meg a Sobri veszett el! — magyarázta a kisbírónak — és mindig rajtam keresik! Mi vagyok én? Kutyakereső?! Majd széjjelnézek a faluban, — mondta

csendesebb hangon a gyógyszerészék mindenesének, — hátha megtalálom. . .

A jól irányított csoda meg is történt. András bátyánk megtalálta a kutyát. Pórásra fogta és átment a szomszéd faluba. Ha vannak csodák, akadnak csodás véletlenek is!

Az intéző úrnak éppen akkor akadt vásárolni valója a szomszéd falu patikájában, amikor András bácsi belépett a gyógyszerész ajtaján a kutyával. A három arc háromféleképpen változott meg. A patikus örömmel nézett a kutyára, az intéző érthetetlen csodálkozással András bácsira, az meg zavart rémülettel mindkettőre. A kutya boldog farkcsóválással mindhármójukra. . .

A gyógyszerész szólalt meg először:

— Nadrág!

— Nadrág? Sobri! — csodálkozott az intéző.

András bácsi az ajtó felé sandítva azon törte a fejét, hogyan lehetne innen hirtelenjében elfüstsölni?

A patika előtt nagy zörgéssel állott meg egy szekér, a felvert porfelhő tovaúszott az utcán.

— Nézd csak Zsófi! — mutatott egy nagybajúszú atyafi a mellette ülő természetes asszonyához fordulva, — pont ilyen lenne a mi Pajtás kutyánk, ha kiskorában el nem lopják! . . .

Azzal tovább zörögtek kifelé a faluból.

A kutya kicsit tűnődni látszott, aztán gyors irambal a szekér után rohant. Mintha a kölyökkora után futna. . .

rendnek és ezzel együtt az állami szervezetnek felbomlását is előidézhetik. A közellátás zavartalanságának biztosítása tehát egyik legfontosabb előfeltétele annak, hogy a nemzet gazdasági ellenálló ereje a változó nemzetközi fordulatok közepette töretlenül fennmaradjon.

Az immár második éve dúló háború — amelyet nem csupán fegyverekkel, hanem gazdasági eszközökkel is vívnak — Magyarország gazdasági helyzetében is jelentős változásokat okozott. Az eddig külföldről behozott nyersanyagok nagy részének elmaradása már egymagában is nagyfokú takarékoskosságot igényelt és a gazdasági élet egészére hátrányosan érezette hatását. Ugyanakkor fokozódott a kivitel gazdasági jelentősége is; míg a háború előtt a kivitel valójában a feleslegek levezető csatornája volt, addig ma fenntartásához az országnak egyenesen létérdeke fűződik, amely megkívánja, hogy a háború pusztításaitól mindeddig megkímélt Magyarország, még saját szükségleteinek szigorú korlátozása árán is, teljes erejéből törekedjék biztosítani a kivitel számára azokat az árumennyiségeket, amelyek révén gazdasági életének csak behozatal útján kielégíthető szükségleteit fedezni tudja. Mindezekből függetlenül rendkívüli módon megnehezítette a közellátás helyzetét, hogy 1939-ben a tengeri, 1940-ben pedig a kenyérgabona termése igen kedvezőtlenül alakult, aminek folytán az állattenyésztési és hízalási tevékenység visszaesett és csökkent a közfogyasztásra rendelkezésre álló kenyérmagmennyiség is, éppen akkor, amikor a belföldi fogyasztási szükséglet a honvédség létszámának növelése és új területeknek az anyaországhoz történt visszacsatolása következtében erősen fokozódott.

Ilyen körülmények között a kormányzat kénytelen volt az erre vonatkozó törvényi felhatalmazásokkal élni és ezeknek keretében a magánszemélyek gazdálkodását és fogyasztását mélyreható korlátozások tárgyává tenni. Az idevágó törvényi felhatalmazások — különösen jelentősek ebben a körben az 1931 : XXVI. és az 1939 : II. törvénycikkek — bár a gazdasági élet megkötését a legtágabb körben lehetővé teszik, a megszabott korlátozások megszegésével szemben csupán kevésbé hatásos eszközöket bocsátanak a kormány rendelkezésére, amennyiben az ilyen rendelkezések megszegését vagy kijátszását csak kihágássá lehet nyilvánítani. A közellátás biztosítása érdekében kibocsátott jogszabályok szankciójaként ezért mindeddig csupán a kihágási büntetés szerepelt. Ez a büntetőjogi védelem pedig a közellátás irányításával megbízott hatóságok tapasztalatai szerint elégtelennek mutatkozik. Bármily súlyos legyen ugyanis adott esetben a kihágás büntetése, tapasztalati tény, hogy az ilyen büntetésnek nincs olyan mérvű visszatartó ereje, mint amilyent a közérdek ebben a vonatkozásban szükségessé tesz. Az ország közellátásának és ezzel a nemzet ellenálló erejének, gazdasági és szociális rendjének és nem utolsósorban honvédelme ütőerejének biztosításához fűződő elsőrendű érdekek pedig parancsolóan megkövetelik, hogy a gazdasági természetű jogalkotásokat olyan büntetőjogi védelemmel lássuk el, amely az eddiginél hatályosabban biztosítja e nagyfontosságú rendelkezések céljának maradéktalan érvényesülését.

A javaslat a fentieknek megfelelően részletesen meghatározza a közellátás sérelmére elkövethető cselekmények fogalmi körét és ezeket vétségnek nyilvánítja, feltéve, hogy azok a közellátás érdekét súlyosan veszélyeztetik. Ilyen cselekmények: jogszabályba ütköző eljárás a termelésnél, a termény vagy termék for-

galombahozatalánál, felhasználásánál, valamint a készletnek a hatóság elől való eltíttolása vagy az igénybevétel elől való elvonása (1. §. 1—5. pontjai). A javaslat szerkezeténél fogva nemcsak a már jelenleg is hatályban lévő, hanem a jövőben szükségessé váló gazdasági korlátozások büntetőjogi védelmét is biztosítja. Erre a rendszerre azért van feltétlenül szükség, mert a termelési viszonyokat, a nemzetközi helyzetet és ezekkel együtt a közellátás napról-napra változó szükségleteit nem lehet előre látni, számolni kell tehát azzal, hogy a viszonyok kényszerítő ereje alatt esetleg még számos olyan korlátozó jogszabályra lesz szükség, amelyet ugyanolyan büntetőjogi védelemben kell részesíteni, mint a már meglévő, ilyen természetű rendelkezéseket. Különben sem szokatlan ez a törvényszerkesztési mód a magyar törvényhozásban, mert a fizetési eszközökkel elkövetett visszaélésekről szóló 1922 : XXVI. törvénycikk is ezt a rendszert követi, sőt pl. a Btk. 316. §-a is már előre minősíti a jövőben kibocsátandó hatósági rendelkezések megszegését.

A közellátás sérelmére elkövetett cselekményeknek vétsége — minősített esetben büntetné — történő nyilvánítása következtében a közellátás érdekét súlyosan veszélyeztető cselekmények bírói hatáskörbe vonatván, a bonyolult tényállású ügyeket teljes alapossággal lehet majd tisztázni s az ügy érdemét teljes szakszerűséggel tárgyalni.

Végül fontos szempont, hogy a javaslat kifejezésre juttatja a magyar törvényhozás határozott állásfoglalását a termelés közérdekű irányítása és az áruelosztás, valamint a fogyasztás terén érvényesítendő legmesszebbmenő takarékoskodás mellett, s kifejezője egyúttal annak a közösségi szellemnek, amelynek a magyar közéletbe való átvitele a nemzeti jövő érdekében szükséges.

A további rendelkezések során a javaslat a közellátás érdekeit veszélyeztető cselekményeket visszaesés vagy súlyosabb visszaélés esetében büntetteknek nyilvánítja (2. §.), majd külön rendelkezik a büntettek esetében kiszabható mellékbüntetések (hivatalvesztés, politikai jogok gyakorlásának felfüggesztése, vagyoni elégtétel) tekintetében (3. §.).

A törvényjavaslatban meghatározott bűncselekmények esetében a bünvádi eljárást a javaslat a gyors és szakszerű elbírálás érdekében az 1920 : XV. t.-c. 9. §-a alapján szervezett uzsorabíróóság kizárólagos hatáskörébe utalja (4. §.).

Kifejezetten rendelkezik a javaslat abban a tekintetben is, hogy az enyhébb beszámítás alá eső cselekmények a jövőben is kihágásként toroltassanak meg, valamint elhatárolja rendelkezéseit az árdragító visszaélésekről szóló 1920 : XV. törvénycikknek és a magyar állam biztonságát és nemzetközi érdekét veszélyeztető egyes cselekmények büntetéséről szóló 1940 : XVIII. t.-c. 5—9. §-ainak rendelkezéseitől (5. §.), végül a hatálybaléptetés tekintetében intézkedik (6. §.).

II. RÉSZLETES INDOKOLÁS.

Az 1. §-hoz. A jelen §. a törvényjavaslat hatálya alá eső bűncselekmények fogalmi körét határozza meg és felsorolja azokat a visszaéléseket, amelyet a §. a kihágások köréből kiemelve, vétségnek kíván nyilvánítani.

A javaslat szándékához képest az 1—5. pontokban részletezett tevékenység és mulasztás csupán abban az esetben esik ide, ha az ország közellátásának érdekét súlyosan veszélyezteti. Hogy a cselekmény adott eset-

ben súlyosan sértette-e az ország közellátásának érdekét, jogkérdés, amelyet a bíróságnak kell az összes körülmények gondos mérlegelésével eldöntenie. Ha a bíróság a közellátási érdekek súlyos veszélyeztetését nem látja fennforogni, a cselekmény — amennyiben valamely kihágás törvényes tényálladékát betölti — csak mint kihágás büntethető. Erről az 5. §. első bekezdése kifejezetten rendelkezik. A közellátási érdekek súlyos veszélyeztetésének fogalmát, mint minősítő körülményt a törvényhozás már eddig is több alkalommal felhasználta, így többek között az 1920 : XV. t.-c. 3. §-ában és az 1940 : XVIII. t.-c. 6. §-ában. Joggal lehet tehát arra számítani, hogy a bíróságok az említett törvények nyomán kialakult gyakorlat tapasztalatait hasznosan értékesíthetik a jelen javaslatban tervezett rendelkezések alkalmazásánál is.

Az 1. §-ban meghatározott bűncselekmények tevékenységi tárgya a javaslat szerint a termény és a termék, értve e fogalmak alatt az őstermelés és az ipari termelés folyamán előállított javakat. E megjelölésekkel a javaslat nem szabatos közgazdaságtani megjelöléseket kíván nyújtani, hanem csupán a közéletben szokásos kifejezésekkel óhajtja körülhatárolni a törvény alkalmazási területét. Ezért a §. 1. pontjában a termék és a termény fogalmaihoz zárójelben foglalt az a közelebbi részletezés csatlakozik, amely szerint az őstermelés terménye alatt érteni kell az élőállatot és minden más állati és növényi termelvényt is, míg az ipari termelés körében a termék elnevezés a törvény szóhasználatában a nyersanyagot, a félgyártmányt és a készárut egyaránt felöleli.

Ami az egyes elkövetési tevékenységeket illeti, a §. átfogja a termények és termékek termelése, forgalombahozatala, készletben tartása és felhasználása során elkövethető köteleseggellett magatartások egész sorozatát.

Az 1. pont a gazda vagy iparos rendelkezésére álló termelési eszközök jogszabályellenes felhasználását bünteti. Termelési eszközök, illetőleg termelési tényezők fogalma alatt a §. nem ért valamely elvont, elméleti közgazdaságtani kategóriát, hanem mindazokat a dolgokat: — ingóságokat és ingatlanokat — berendezéseket, szerszámokat, gazdasági felszerelést, vetőmagot, forgótőkét — ezenfelül saját és alkalmazottainak munkaerőjét stb., amit az, akihez az adott esetben a jogszabály termelési parancsa szól, a dolog természete szerint eszközként vehet alkalmazásba a végett, hogy a jogszabály rendelkezését betöltsse. A termelő megsérti a jogszabály rendelkezését, ha ezeket az eszközöket nem veszi a megparancsolt cél érdekében igénybe, azaz ha nem termel olyan fajú, minőségű vagy mennyiségű terményt vagy terméket, mint ahogyan azt jogszabály rendeli, vagy pedig ha a jogszabály által megszabott termelési eljárást mellőzi. Ennek a pontnak megállapítása e szerint olyan jogszabály megalkotását tételezi fel, amely a termelés tekintetében tervszerű gazdálkodásra kötelezi a termelőt.

Önként értetődően az „olyan minőségű termény vagy termék” kifejezéssel a javaslat nem azt tartja szem előtt, hogy a termelőt súlyos büntetéssel kényszerítsük valamely rendkívüli erőfeszítést és kedvező termelési viszonyokat feltételező minőségi eredmény elérésére. A javaslat csak arról az esetről kíván rendelkezni, amikor a különböző terményeket és termékeket egymástól minőségi megjelöléssel szokták a közforgalomban elválasztani s mikor fontos közérdek fűződik ahhoz, hogy a rendelkezésre álló termelési tényezőket és eszközöket — így különösen a nyersanyagkészletet —

ne az egyik, hanem a másik minőség előállítására fordítsák. Például szolgálhatnak azok a nagy gyakorlati jelentőségű szabályok, amelyek a gabonából a különböző lisztminőségek kiörlését írják elő.

Az 1. pontban meghatározott cselekmény tekintetében a javaslat különös óvatosságot tanúsít abból a célból, hogy a termelés rendes menetét a büntető jogszolgáltatás beavatkozása csak a legszükségesebb esetekben zavarja meg s a termelőket munkásságuk folytatásától el ne kedvetlenítse. Ezért az 1. pont esetében csupán olyan rendelkezés megsértése minősülhet véttségé, amelyet törvény vagy minisztériumi rendelet tartalmaz, tehát nem az olyan szabály, amely csupán valamelyik szakminiszter rendeletében foglaltatik. Ehhez képest mindegyik termelési ág érdekeit képviselő miniszternek alkalma lesz a büntető rendelkezés alapján szolgáló jogszabály megalkotásánál saját szempontjait érvényesíteni. Továbbá — mint azt a § utolsó bekezdése rendeli, a bűnvádi eljárás megindításának az lesz az egyik feltétele, hogy az illető termelési ágra nézve illetékes miniszter ehhez hozzájáruljon. Ennél fogva kizártnak tekinthető, hogy az igazságügyi hatóságok felfogása esetleg ellentétbe kerüljön azzal, amit az illető termelési ág gondozásáért felelős miniszter a termelés érdekei szempontjából helyesnek lát.

A 2. pont a termény- vagy termékészletnek forgalombahozatalával kapcsolatos jogszabályellenes tevékenységeket foglalja össze. Ennek a pontnak a hatályosulásához olyan külön jogszabály szükséges, amely a készletek forgalombahozatalát teszi szabályozás tárgyává, így elrendeli annak áruba bocsátását, vagy a forgalombahozatal időpontját és közelebbi módjait szabja meg, például elrendeli, hogy az nagyban vagy kicsinyben, meghatározott vevőközönség részére, vagy válogatás nélkül történjék.

A 3. pont alapján már külön jogszabály meghozatala nélkül is felelősségre lehet vonni azt, aki a terménynek vagy terméknek készletét a rendes gazdálkodás szabályainak meg nem felelő módon használja fel vagy pedig ha a készlettel rendelkező személy annak használható állapotban tartásáról nem gondoskodik. A rendes gazdálkodás szabályainak megtartása és a készletek használható állapotban tartása ugyanis a javaslat felfogása szerint különösen a mai viszonyok között mindenkinek kötelessége, a készletek észszerűtlen elpazarolása ma nemcsak a rosszul gazdálkodónak magánügye, hanem csorbítja az ország ellátására számításba vett javak összességét is.

A 4. pont ismét feltételezi a hatóságnak olyan értelmű rendelkezését, amely a készletek bejelentését rendeli el. Az elkövetési tevékenység a készletek eltitkolása, amely akár hamis, akár hiányos bejelentéssel, akár pedig a bejelentés teljes elmulasztásával eszközölhető. A § szövege utal arra, hogy a 4. pont megállapításához a bejelentési kötelezettségnek felelőkönyvből vagy tévedésből való megszegése egymagában nem elegendő, hanem a bejelentésre kötelezett személynek nyilvánvalóan rosszhiszemű eljárása szükséges.

Az 5. pont a zár alá vett termény- vagy termék-készletek elidegenítésére, felhasználására, elfogyasztására, megsemmisítésére vagy az igénybevétele alól más módon való elvonására terjed ki, e bűncselekmény megállapítása ebben a körben szintén külön jogszabályt, illetőleg hatósági rendelkezést tételez fel. Ideesik a hatóság olyan értelmű felhívásával szemben tanúsított engedetlenség is, hogy az igénybe vett készlet birtokosa a készletet a közellátás érdekében meghatározott idő-

pontban és módon adja át, vagy meghatározott helyre szállíttassa.

Az 1. §-ban meghatározott cselekmények törvényes fogalma sok tekintetben hasonlatos az 1920:XV. t.-c. 1. §-ában, az 1939:II. t.-c. 206. §-ában és az 1940:XVIII. t.-c. 5. §-ában meghatározott bűncselekmények meghatározásához. Közelebbről vizsgálva azonban a felsorolt törvényi rendelkezéseket, megállapítható, hogy az utóbb említettek csupán szűkebb körben érvényesülnek. Így az 1920:XV. t.-c. 1. §. 5. pontja alá eső árulvonást csupán a forgalombahozatal céljára rendelt közszükségleti cikkek tekintetében lehet elkövetni és a felelősségrevonáshoz a cikk árának drágítására vagy magas árának fenntartására irányuló nyerészkedési célzat is szükséges. Az 1939:II. t.-c. 206. §-a viszont csak háború idején alkalmazható és csak az olyan közszükségleti cikkekre vonatkozik, amellyel való szabad rendelkezést a minisztérium az említett t.-c. 113. és 114. §-a alapján korlátozta. Az 1940:XVIII. t.-c. 5. §-a pedig a közszükségleti cikk készletének a rendes gazdálkodás szabályai ellenére eszközölt közérdekellenes megsemmisítését vagy használhatatlanná tételét fogja át. Ebből az összehasonlításból nyilvánvaló, hogy a jelen §. a közellátás érdekeire sérelmes cselekményeknek sokkal tágabb körét öleli fel és általános érvényű átfogó rendelkezésekkel törekszik a közellátás zavartalanosságához fűződő érdekeknek hatásonként büntetőjogi védelmet biztosítani.

A vétség büntetését a §. a cselekmény súlyával arányban egy évig terjedhető fogházban állapítja meg.

A §. második bekezdése a közellátás érdekeit veszélyeztető cselekmények megtorlásának minél hatályosabbá tétele végett már a kísérletet is büntetés alá vonja.

A 2. §-hoz. A §. az alaphűncselekmények minősített eseteit határozza meg és azokat büntetésekké nyilvánítja.

Minősítő körülményként esik latba mindenekelőtt a visszaesés, amely a tettesnek nyilvánvaló közérdekellenes hajlamairól, ebből folyóan a közösségre veszélyes egyéniségéről tesz tanúságot és alanyi bűnösségét oly mérvben fokozza, hogy a vétségnél súlyosabb bűncselekmények miatt való felelősségre vonása válik indokolttá. A §. 1. pontja a visszaesés szempontjából a jelen javaslat körébe tartozó bűncselekményekkel egy tekintet alá veszi az árdragító visszaélésnek az 1920:XV. törvényekben és a közszükségleti cikk készlete megsemmisítésének az 1940:XVIII. törvényekben meghatározott büntetést vagy vétségét, amely cselekmények a közellátás érdekét szintén nagy mértékben veszélyeztetik. Ha a felsorolt bűncselekmények miatt a tettest megelőzően csupán pénzbüntetésre ítélték, a §. rendelkezéséhez képest a megelőző — csekélyebb alanyi bűnösségre utaló — büntetés nem minősítő körülmény. A visszaesés elévülését a javaslat az újabb jogalkotásokkal egybehangzóan az előző büntetés kiállításától számított öt évben állapítja meg.

További minősítő körülmény gyanánt értékeli a §. a cselekmény különleges tárgyi súlyát, mégpedig olyan értelemben, hogy a büntett miatt kell a tettest felelősségre vonni, ha az 1. §. alá eső cselekmény esetében az elkövetési tevékenység tárgyául szolgáló termény- vagy termékmenyiség, illetőleg készlet értéke húszezer pengőt meghalad. Ilyen esetben ugyanis a cselekmény a közellátás érdekeinek olyan súlyos sérelmét jelenti, hogy annak büntettként való megtorlása feltétlenül indokolt.

A közellátás érdekét veszélyeztető büntett büntetését a javaslat három évig terjedhető börtönben határozza meg.

A 3. §-hoz. A 2. §. körébe tartozó büntettek esetében a jelen §. rendelkezéséhez képest mellékbüntetésként a hivatalvesztést és a politikai jogok gyakorlásának felfüggesztését is meg kell állapítani. A javaslat ezzel kifejezésre kívánja juttatni azt a felfogását, hogy a mai válságos időkben a közellátás érdekeit önzésből súlyosan veszélyeztető tettesnek erkölcsi integritásán is csorba esik.

A §. második bekezdése lehetővé teszi, hogy büntett esetében a bíróság az elítéltet vagyoni elégtétel megfizetésére is kötelezhessen. A vagyoni elégtétel összegét a bíróság az elítélt egyéni és vagyoni viszonyaihoz, valamint a cselekményből a közellátásra háruló veszély nagyságához mérten, legjobb belátása szerint állapítja meg. Ami a vagyoni elégtétel jogi természetét illeti, az a pénzbüntetéssel esik egy tekintet alá, a §. rendelkezéséhez képest azonban szabadságvesztésbüntetésre át nem változtatható.

A 4. §-hoz. A javaslatban meghatározott büntettek és vétségek elbírálása legcélszerűbben a gyakorlatban jól bevált uzsorabíróságra bízható. Az uzsorabíróság tanácsában szereplő harmadik tag: az őstermelés, az ipar vagy a kereskedelem képviselői köréből behívott ülnök szakértelmével hathatósan támogatja a bírák nehéz munkáját; az uzsorabírósági eljárásban megvalósított egyszerűbb előkészítő eljárás és egyfokú perorvoslat pedig az ügyintézés kívánatos gyorsaságát fokozza eredményesen.

A szakszerű és gyors elbírálás érdekében ezért a §. a közellátás érdekét veszélyeztető büntetteket és vétségeket az 1920:XV. t.-c. 9. §-a alapján szervezett uzsorabíróság kizárólagos hatáskörébe utalja, az említett §. második bekezdésében meghatározott azzal a kivétellel, hogy amennyiben egyes helyeken az uzsorabíróság megalakítása szükségesnek nem mutatkozik vagy nehézséggel járna, a jelen javaslat alá eső vétség tekintetében is a kir. járásbíróság, büntett esetében pedig a kir. törvényszék fog eljárni.

Az uzsorabírósági eljárásnak a szakértők, illetőleg ellenőrző szakértők meghallgatását, valamint egyes szakszerű szempontokat képviselő szervek és testületek véleményének meghallgatását rendelő rendelkezései (5950/1920. M. E. sz. rendelet 15. §-a, 6.150/1923. M. E. sz. rendelet 2. §-a) további biztosítékok nyújtának arról, hogy az uzsorabíróság a döntését a gazdasági élet tényeinak pontos ismeretében fogja meghozni.

Az 5. §-hoz. Amint az az 1. §-hoz fűzött indokolásban már kiemelésre nyert, a javaslat a csekélyebb jelentőségű cselekmények tekintetében változatlanul meghagyja a kihágási szankciót. A §. kifejezetten is kimondja, hogy amennyiben a cselekmény nem esik az 1. vagy 2. §. büntető rendelkezései alá, mint kihágás kerül elbírálásra, feltéve, hogy a cselekményt jogszabály kihágással nyilvánították.

Hasonlóképpen nem kívánja érinteni a javaslat az árdragító visszaélésekről szóló 1920:XV. törvénycikknek és a magyar állam biztonságát és nemzetközi érdekét veszélyeztető egyes cselekmények büntetéséről szóló 1940:XVIII. t.-c. 5—9. §-ainak rendelkezéseit. Amennyiben tehát valamely cselekmény nemcsak a jelen javaslatban meghatározott büntettnak vagy vétségnek, hanem egyúttal az említett törvénycikkek rendelkezései alá eső valamelyik büntettnak vagy vétségnek tényálladékat is megvalósítja, a büntetőtörvénykönyvnek a törvények, illetőleg a bűncselekmények halmazatára vonatkozó általános rendelkezéseit (Btk. 95—96. §-ai) kell alkalmazni.

Az orosz harctérről visszatért csapatok díszelgése Aknaszlatinán a Kormányzó Úr Ö Főméltósága képviselője: vitéz Bartha Károly vezérezredes, honvédelmi miniszter előtt.

Közegészségügyi ismeretek.*

Irta: Dr. PUTNOKY ISTVÁN.

A csendőrség tagjai nemcsak a rendet és a közbiztonságot őrzik, nemcsak védik a rászorulókat s üldözik a bűnözőket, hanem a magyar falvakban, a magyar föld fia között kultúrhitatást is teljesítenek. Nagyon jól tudjuk azt, hogy a lakosság a jó csendőrben nem csupán őret és a fegyveres tekintélyt látja, de bizalommal fordul hozzá ügyes-bajos dolgaival és sok-sok magánjellegű kérdésben kéri ki tanácsát. Ezen a ponton kezdődik a magyar csendőr kultúrhitatása, amikor baráti kézszerítésben forr eggyé a falu népével, a magyar föld fiával.

Sokat el lehet érni jó szóval, barátságos beszéddel. Lehet jó útra téríteni a zabolátlan természetűt, meg lehet szabályozni a rakoncátlant, fel lehet világosítani az embereket sok olyan dologról, amire addig nem gondoltak, vagy nem is igen törődtek vele.

Ilyen fontos kérdések egyike a falu közegészségügye.

A magyar föld legelhanyagoltabb közegészségügyével egészen az utóbbi időkig a falun találkozhat-

* Ezzel a cikksorozattal bajtársaink külön kifejezett kívánságát teljesítjük. (Szerk.)

tunk. A helytelen építkezés, egyoldalú táplálkozás, az anyáktól, apáktól örökségképen átvett egészségetronáló legkülönbözőbb szokások, az egészségtelen földes szoba, a tisztálkodás elhanyagoltsága, a járványos betegségek, a tuberkulózis, a kuruzslás, stb., stb., ezeket pusztítottak el a lakosok közül.

Az elmúlt néhány év alatt a kormányzat fokozott erőfeszítéseket tett a falu közegészségügyének feljavítására. Megalapította a „zöldkeresztes” mozgalmat, melynek egyetlen célja van csupán, óvni a magyar lelkek egészségét.

A zöld-keresztes mozgalom sorompóba állította az orvosokat, gyógyszerészeket, a zöldkeresztes nővéreket. De ugyanakkor segítségét kérte mindenkinek, aki magyarul érez és szereti a fajtáját.

Ezt a felhívást mindenekfölött és elsősorban a magyar csendőrnek kell megértenie. Neki kell segedkezni, neki kell erős jobbát magyar testvérei felé kinyújtani. Tudjuk nagyon jól azt, hogy nincsen minden faluban zöldkeresztes nővér. Az akció még csak most

A nyomozókulcsban ezer és ezer elfogandó neve van. Ha azokból minden csendőr csak egyet kézrekerít, már sokat tett a közbiztonság nyugalmáért!

van kifejlődőben. Viszont a csendőr minden faluba eljut, minden házat, minden embert ismer. A csendőr — ha látó szemmel jár — sok mindent észrevesz, mert megfigyelőképessége fejlett. Amit észrevesz, azt megjegyzi magának s ha olyan tudás birtokában van, mely a segitést lehetővé teszi, segít is. Így mondhatja lelkiismerete és kötelességérzete.

Ezért látszik célszerűnek, ha a közegészségügyről, a járványos-betegségekről és a falu egészségéről néhány közleményben felvilágosítást adunk. Nem akarunk ezzel újabb terhet rakni a magyar csendőr vállaira. De meg vagyunk győződve arról, hogy közleményeink alapján sok olvasónk fogja megfigyelni a magyar falu házait, udvarait, másként fog ránézni a csenevész gyermekre, a földespadlójú, kisablakú szobára. Eszébe fog jutni az, amit olvasott, s akkor baráti szóval figyelmeztetni fogja az arra rászorulókat a helytelen és egészséget rongáló körülményekre vagy életmódra.

Ezekkel a gondolatokkal kezdjük meg közleményünket, melynek első fejezete azokról a végtelenül kicsiny, apró lényekről fog szólni, amik jelen vannak mindenütt a levegőben. Ezek a szemmel nem látható véglények a betegségek előidézői, a *baktériumok*.

I. A baktériumokról általában.

A baktériumokat a közfelfogás általában ártalmas élőlényeknek tartja s ez a hit annyira meggyökeresedett a közönség eszmevilágában, hogy a baktérium szó halatára, szinte minden ember lelki szemei előtt megjelenik a láz vagy a halál képe.

Valóban a baktériumok hatalmas tömege kórokozó tulajdonságokkal rendelkezik, de nagy csoportját ismerjük azoknak a baktériumféléseknek is, melyeknek szerepe egyenesen hasznos, sőt létfenntartásunkhoz kifejezetten szükséges. Gondoljunk csak arra, hogy a kenyér megkelesztését a baktériumok egyik csoportjába tartozó élesztőgomba végzi. Milyen lenne a mindennapi kenyér, ha ez a gombafajta nem volna?

Nem szabad megfeledkeznünk arról a bacillusfajtáról sem, mely a hüvelyes vetemények gyökerein élőködik. Amit ez a szemmel nem is látható apró kis véglény végez, a csodával határos. A levegő szabad nitrogénjét egyedül ő képes átalakítani szerves nitrogénvegyületté s ezt a szerves nitrogénvegyületet átadja a növénynek, amiből az fehérjét halmoz fel a magvaiban.

Vajjon mit csinálna az ember és az állatvilág, ha nem lenne ez a kis parány? Nem jutnánk szerves nitrogén vegyülethez s ennekfolytán a magasabb fokra fejlődött élőlények szükségszerűen kipusztulnának. Nem lenne élet a földön.

Ezek a hirtelen elővett példák tisztán csak azt kívánják bizonyítani, hogy a baktériumok hatalmas, láthatatlan világában nemcsak ördögökkel, hanem jóindulatú csoportokkal is találkozunk, melyek életünk fenntartásában hasznosan tevékenykednek.

Hogy a kórokozó baktériumokkal kívánunk részletesen foglalkozni, annak az az oka, hogy közegészségügyi szempontból elsősorban azok a baktériumfajták érdekelnek bennünket, melyek az emberi szerveze-

tet megtámadják s benne ragályos, járványos megbetegedést idéznek elő.

Tisztázzuk mindenekelőtt a baktériumok fogalmát.

A baktérium *egysejtű* növény. Ha olyan táptalajra talál, mely életfeltételeinek kedvező, úgy gyors szaporodásnak indul olyképen, hogy az egysejtű baktérium megfelel önmagát, egyből lesz kettő. Ezek ismét felezik önmagukat s ilyen módon hatalmas arányokban növekednek rövid idő alatt. Olyan gyors ez a szaporodás, hogyha kiválóan megfelelő táptalajt és viszonyokat tételezünk fel, úgy egyetlen baktérium néhány nap alatt több métermázsára növekedhetik. Hogy ez mégsem következik be, annak oka az, hogy a baktériumok egy bizonyos tömeggé szaporodva, már önmagukat mérgezik s így a további szaporodásuknak maguk vetnek természetes gátat.

Ismerünk mozdulatlan és mozgó baktériumokat. A mozdulatlanok leginkább a levegőben lebegő porszemcsékhez tapadnak s ezekkel vitetik magukat. Mozgásuk függ a légáramlástól. A mozgékonyak ú. n. csilangóik segítségével változtatják helyüket. Ezt úgy kell elképzelni, hogy a baktérium testéből egy vagy több vékony szálcaska húzódik ki a sejtfalon kívül s ezzel az ostorocskával evező vagy propellerszerű mozgást végezve, előre tud haladni a folyékony közegben. Ezek a fajták különösen veszedelmesek az emberi szervezetre.

A kórokozó baktériumok további csoportosítása alak szerint történik. Megkülönböztetünk 1., *bacillusokat*, 2. *coccusokat*, 3. *spirillumokat*.

1. *Bacillusok*. A bacillusok, mint nevük is mutatja, pálcika alakúak. Ide tartoznak többek között a *típus*, *tetanusz*, *diphtheria* stb. bacilluszai.

2. *Coccusok*. Zsemlye alakúak. A coccusokat általában genyelt baktériumoknak hívjuk, mert jelenlétük genyedési folyamatot idéz elő a szervezetben. Mogni nem tudnak.

3. *Spirillumok*. Egyik képviselőjük a vérhaj előidézője.

Nézzük, hogy miképen okozzák a szervezetbe jutott kórokozók a betegséget?

A baktériumok jelenléte a szervezetben még nem feltétlenül okoz megbetegedést. Az emberi szervezet nagymennyiségű baktériumot tartalmaz s mégis egészséges. Ennek oka, hogy a jelenlévő baktériumok nem termelnek méreganyagokat, azaz a szervezetre ártalmatlanok. A megbetegedés abban a pillanatban jelentkezik, amint a baktériumok mérget termelnek. Ezt a mérget toxin-nak hívják.

A *toxint* a baktériumok kétféleképpen hozhatják létre. Először úgy, hogy életfolyamataik, szaporodásuk közben termelik ki — mintegy izzadmány vagy anyagcsereterméként. Úgy kell elképzelnünk, hogy amint az emberi szervezet is életfolyamata közben izzad, vizeletet, bélsárt ürít, tehát anyagcseréjének hasznavehetetlen termékeit kidobja magából, ugyanilyen módon a szervezetbe került kórokozó baktériumok kidobják magukból a nekik hasznavehetetlen anyagokat, amelyeket természetesen vegyi átalakulásnak vetettek alá. Ezek lesznek a mérgező tulajdonságú toxinok.

Egy másik lehetősége is fennáll a mérgezésnek. A baktériumok egy bizonyos élettartamú időn belül elpusztulnak. Nyersen kifejezve, ezt a folyamatot úgy mondhatjuk, hogy a szervezetben egy idő után baktérium-hullákat fogunk találni. Ezek a baktérium-hullák

Ki tudta?

A „hörtön” eredetileg a hóhért jelentette, később a házat, ahol a hóhér, a porkoláb lakott, nevezték el hörtönnek.

A Kormányzó Úr Ő Főméltósága

vitész Mándy János alhadnagynak a magyar ezüst érdemérmét, Molnár Izidor szv. alhadnagynak a magyar bronz érdemérmét adományozta három évtizeden át teljesített kiváló szolgálataikért.

A Kormányzó Úr Ő Főméltósága

Harcz Ernő csendőrnek a magyar kis ezüst vitézségi érmét, Garai Agoston csendőrnek a magyar bronz vitézségi érmét adományozta a Délvidék visszafoglalása alkalmával az ellenséggel szemben tanúsított vitéz magatartásért.

rothadva, bomlási termékeik szintén méreganyagot termelnek ki, melyek hasonló megbetegedési tüneteket okoznak, mint az élő baktériumok termelte méreg.

Az emberi test természetesen nem nézheti tétlenül a baktériumok garázdálkodását s ezért védőberendezéseket létesít. A védőszervek mindent elkövetnek, hogy a kórokozók bejutását megakadályozzák, vagy ha ezt már megakadályozni nem sikerült, úgy a szervezetbe jutott baktériumokat elpusztítják.

Az emberi test egyik védőszerve a bőr. Gondoljunk arra, hogy kezünket valamilyen eszközzel megvágtuk vagy bármilyen sérülést szenvedtünk el, azon a helyen a genyedés a legtöbb esetben megindul. Nem történt itt más, mint a védőpáncél — a bőr — tönkremenve, utat engedett a genyelt baktériumoknak, amelyek megkezdték romboló munkájukat.

A másik védekező berendezés a csillószőr, mely a nyálkahártyákat fedi. Tudjuk azt, hogy mindazon nyílásokat, melyek a szervezetbe vezetnek (orr, száj, garat stb.) a nyálkahártya s ezeket pedig csillószőrök borítják. A csillószőrök végtelen kicsiny szálak, melyek állandó mozgásban vannak. Mozgásukat a szél által hullámzó búzatáblákhoz lehet hasonlítani, amelyeknek iránya a szervezet belsejéből kifelé, a nyílások felé irányul. Ezzel az eszközzel a szervezetbe kerülő idegenanyagokat (por, apróbb idegen test, stb.) a nyálkahártyák csillószőrei valósággal kiséprik a szervezetből.

A harmadik védelmi vonal a fehérvérsejtek hadserege, mely a szervezetbe kerülő baktériumokat megrohanja és elpusztítja olyképen, hogy azokat egyszerűen bekebelezi.

A negyedik védelmi berendezést maga a szervezet ellenmérget termelő képessége biztosítja. A baktériumok méreganyagával szemben a szervezet ellenmérget termel s ezzel közömbösíti a baktériumok toxinjait.

Látjuk, hogy négy védelmi vonalat kell áttörni a kórokozó baktériumoknak, míg a szervezetet meg tudják betegíteni.

Hogyan jön létre a fertőzés?

A fertőzéshez 1. Megfelelő számú baktériumra és 2. Behatolási kapura van szükség.

1. A fertőzéshez nem egy-kettő vagy kisebb mennyiségű, hanem több és nagyobb mennyiségű baktérium szükséges.

2. A behatolási kapunak tekintjük pl. a sebesülést — ahol a baktériumok nagyobb mennyiségben jutnak be

a sérült bőr nyílásán s helyi vagy általános fertőzést idézhetnek elő, — továbbá a test nyílásait. A járványos megbetegedések terjesztésénél a következő szereplőket vehetjük számításba:

1. a beteg, 2. a tartós ürítő, 3. a bacillus gazda, 4. a beteg használati tárgyai, 5. víz, 6. por, 7. rovarok, 8. fertőzött élelmiszerek.

1. A beteg köpetével, vizeletével, bélsarával, köhögésével, tüszentésével fertőzhet.

2. A tartós ürítő, bélsarával, vizeletével. Tartós ürítőnek nevezzük azokat az egyéneket, akik egy járványos betegségen átestek, abból kigyógyultak, de a szervezetük még továbbra is tartalmaz kórokozókat, melyek a vizelettel vagy ürülékkel távoznak el.

3. Bacillus gazda az, aki beteg nem volt, de belében nagyobb mennyiségű baktérium él. Ezek a legveszélyesebbek, mert sem maguk, sem a környezetük bacillust hordozó tulajdonságukról nem tudnak s így a kellő óvintézkedéseket megtenni nem tudják.

4. A beteg használati tárgyai. Itt főként evőeszközökre, ruhaneműekre, ágyneműekre gondolunk, amelyek közvetlenül érintkeznek a beteggel.

5. A víz különösen akkor okoz súlyos járványokat, ha pl. a vízvezetési rendszerénél a központi vízellátás medencéje fertőzött (typhus), vagy ha ellenőrizetlen kút vizét használják.

6. A por jelentős azért, mert a merev baktériumok a porszemhez tapadva vitetik magukat. Természetes, hogy minél porúsabb a levegő, annál nagyobb eshetőség van a fertőzésre.

7. Rovarok. Hazánkban főleg a szunyog, légy és ruhatetű az, amely a betegséget terjeszti. A szunyog a maláriát, a légy a typhust, a ruhatetű a kiütéstyphust viszi át.

8. Fertőzött élelmiszerek közül ki kell emelnünk a nyerstejet, a nyers zöldségféléket és gyümölcsöket, melyek ha megmosás nélkül kerülnek fogyasztásra, súlyos járványokat okozhatnak (cholera stb.).

(Folytatjuk.)

Tetszik Önnek

a Csendőrségi Lapok képes melléklete? Biztosan. Legyen munkatársunk, segítünk abban, hogy minél gyakrabban adhassunk ilyen mellékletet: küldjön fényképeket.

Portyázás.

Összkomfortnak hívják, magyarul olyasmit jelent, hogy összkényelem, célja pedig az, hogy minél kevesebb mozgással és munkával csöstül együtt találjuk fogkefetartótól palacsintasütőig mindazt, amire létünk fenntartásához és önmagunk ápolásához szükségünk van. Inkább csak nagyvárosi jelenség ez, vidéki vonatkozásban körülbelül azt jelenti, hogy szalonnasütés közben valami kacsalábon forgó bonyolult szerkezet forgatja helyettünk a nyársat, mivel még erre a kis pörgetésre is lusták vagyunk.

Egészséges lakásnak, okos testápolásnak, a hely és idő okszerű kihasználásának nem vagyunk ellenségei, de csak az elpuhulás határáig. Ha a fogak mindig csak pépeset kapnak, megérzik fölösleges minvoltukat és kihullanak. Ha egész földi létünket tulságosan nekitámasztjuk a gőz-fűtőtestnek, ha tíz lépcsőt gyalog nem teszünk, mert visz a lift, ha három utcasarkig sem megyünk az apostolok lován, mivel gyorsabban és kényelmesebben visz oda a taxi, ha mindig csak azon törjük a fejünket, hogyan lehet erő kifejtés, lihegés, verejtékezés nélkül megúszni a mindennapokat, akkor testünk lagymataggá, lelkünk ólmossá puhul és nehezedik. Tesék jól megnézni a városi lakosságnak azt a rétegét, amelyik esküszik az összkomfortra, számos jelét látjuk rajta ennek a puhaságnak. Az ilyen ember ősztől tavaszig krárog a szüntelen meghűléstől, tavasztól őszig napszúrása van a jámbornak, nagyobb lelki válságnál pedig elterül az aszfalton.

Isten mentse a falut korunknak ettől az összkomfort-járványától, az öncélú kényelemtől. Az az igazi élet, ha téli reggelen hidegvíztől pezsdül meg a vér az erekben s este a fákamrából hozott tüzelő duruzsol a kályhában. Valami kicsi küzdelem, kicsi kapcsolat a mindennapok kicsi dolgaiban is maradjon a csupasz természettel, ha igazán erősek és egészségesek akarunk maradni. Ne irigyeljük és ne majmoljuk a várost mindenben, mert a falun mindig több volt és mindig több is lesz az élet ereje és szépsége.

Ime, most, hogy ritkul a taxi, a városi ember visszakívánja a konflist. Esetleg omnibuszt. Mindegy, mi, csak kereke legyen és menni tudjon, csak gyalog ne, az Istenért! Kevés a taxi, erre a város megriad, pedig akármibe fogadhatnánk, hogy a taxizásoknak csak kisebbik fele a csakugyan sürgős út, nagyobbik fele megint csak — összkomfort.

A bankbetétek temérdek millióval növekedtek az utóbbi évben. Hogyan? Hiszen mindenki mindenkinek azt meséli, hogy akinek esze van a pénzéhez, nyomban házat-földet vásárol rajta. Hát a kétmilliárdnyi bankbetét számtalan gazdája mind bolond lenne?

A pénzzel is éppen olyan pánik-játékot csinálnak bizonyos körök, mint a tojással, gyufával, sóval. Ezek a bizonyos körök a bizalomra utaznak tervszerű propagandájukkal. A bankbetétek emelkedése legbiztosabb bizonyosága, hogy apró kopápaníkot elérnek vele, de a bizalmat nagy vonásokban érinteni sem tudják ezek a bizonyos körök. Szégyen is lenne, ha tudnák. A poloskacsípés kellemetlen és nyugtalanító, sok hurcolkodásnak és zűrnavarnak okozója, de nem halálos. Bizonyos körök pánik-propagandája sem más, mint poloskacsípés, most már Istennek hála, csupán ennyi, mert a magyarság megtanulta ezt egyszer a maga kárán és nem felejtette el.

Poloskák mászkálnak az otthonunkban s egyelőre csak úgy a papucs fenekével csapkodjuk őket fejbe, míg nem eljön majd az ideje, hogy módszeres ciánozás-sal teszünk rendet közöttük.

*

Magyarító szótár jelent meg mostanában s egyes lapok humoristái jóízűen, de kétségtelen jószándékkal már ki is figurázták. Hát igaz: „legeskis egy-két képszerűelt mosolykarchártyát“ mondani „minimum egy-két rajzos trükkfilm“ helyett, meglehetősen pogány vállalkozás. Igazuk lehet talán azoknak, akik ennyi fáradsággal már inkább franciául tanulnak meg, de miért nézzük minden vállalkozásban, kezdeményezésben mindjárt a dolgok visszaját?

Csak az előbbi néhány sorunkban három idegen kifejezés van: humorista, kifiguráz, minimum. Nincs könyvünk, hivatalos iratunk, újságcikkünk, ami ne hemzsegne az idegen kifejezésektől s ha mégis akadna ilyen, akkor csak az a bizonyos kivétel lehet, ami a szabályt erősíti. Nem tudunk tiszta magyarságot minden szavunkban s ha egy-egy vállalkozó szellem óriási munkával tisztogatni igyekszik, nyomban belédöfünk a humorbicskával. Nem vitás, hogy az ajánlott tömördek új magyar kifejezés közül sok az erőszakolt, de ha csak százat, vagy tizet találunk benne, ami jó, nem érdemes azzal foglalkozni és örülni neki?

Jaj a kezdeményezőnek, az újítónak! Ritka szerencse, ha nemcsak a rosszat találják meg a munkájában, hanem a jót is. Az újítók ma is éppen olyan vértanúk, mint mindig voltak, legfeljebb manapság már nem főzik meg őket olajban, ebben a ritka és drága nedűben.

*

Bukjel-szoknya a téli divat, olvassuk valahol. Nincs cipőtalp, nincs textil-anyag, nincs ez, nincs az, olvasuk és halljuk viszont másutt számtalan változatban. Párizsból írja valaki, hogy minden nő bőrtalpu cipőben jár s a divat semmivel sem szegényesebb, mint volt néhány évvel ezelőtt, amikor még Párizsnak volt módja és alkalma divatot csinálni.

Jó, ne szidjuk a divatot. Örök vonása a nőnek, hogy csinos és változatos ruhát akar, ez már ősöztön, ami ellen hiábavaló és talán nem is célszerű hadakozni. Még a férjeknek sem... Tagadhatatlan, hogy jobban bírja a megpróbáltatásokat az olyan ember, aki az erejét külső dolgokkal is fokozza, van a divatban valami konok, szívós, acélos akarat, hogy csakazértis megmutatom: nem tud összetörni senki és semmi!

Ennek is van azonban határa. A divat nagyon viszonlagos valami, ha pedig nem az, akkor már hiba. Mostanában a mérséklet ideje járja mindenben, ez törvény a divatra is. Azt mondják, hogy az idén lapos szőrme a disze a divatos téliholminak. Miért lapos?

Nyilván nehezebb hozzájutni, mint a domborúhoz, ha ugyan van olyan. Az a gyanúnk, hogy a divat kicsiklandozta magát a józan keretből és éltető eleme: a nincs. Ami nincs, vagy amiből kevés van, kinevezi magát Divatnak.

Ezért ellenezzük a lapos szörmét. Legyen divat domború is, vagy féldomború, legyen divat egyáltalában minden szörme, ami a mai nehéz világban még kikotorható a raktárakból. Könnyítsük meg azoknak az anyáknak a helyzetét, akik józanul megérzik a formák-

Orosz női katonák.

Orosz tiszt.

Orosz céllövő-raj.

(A képeket Barabás József őrgy. küldte be hozzánk.)

nak, a divatnak a létjogosultságát, de mégis fontosabbnak tartják, hogy lapos szörme helyett a három gyerek jóllakjék ebédre és vacsorára is jusson valami.

A bukjel-szoknyát viszont takarékos méretei folytán nem ellenezzük, de csodálkozunk, hogy divatos lett megint, hiszen — takarékos. A divat észjárásából arra vártunk inkább, hogy a legújabb divat háromméteres uszályal súlyosított krinolin lesz. A bukjel-szoknyáról pedig megjegyezzük még szerényen, hogy nem jóemlékű a neve. Akkor a jampec-világ élte hőskorát kupléival és idegen lelkiségének számos egyéb jelével, eszközével. A bukjel-szoknyát nyugodtan mondhatjuk egy kicsit — bűnjelszoknyának is. Mind a nemzet lelkének a megfertőzésében, mind pedig — és főleg — számos családi élet tisztaságának az elhomályosodásában. Hát csak le azzal a röffel a térdek alá!

*

Dandárnyi már hazajött azokból, akik helyettünk is végigharcolták a Kárpát—Donec ezer kilométert. Büszkék vagyunk rájuk s lehetnek ők is magukra. Soha akkora veszedelem nem állott a Kárpátokon, mint néhány hónappal ezelőtt s ez a veszély most már beláthatatlan távolságban keletre omladozik. Ha nyugati irányban számítjuk ezt az ezer kilométert, ugyan mi lenne ma Európában? Lenne még egyáltalán Európa?

Mégis azt suttogja bizonyos körök propagandája, hogy nekünk semmi közünk ehhez a háborúhoz, kár minden csepp drága magyar vérért. Érdekes, hogy Akárki úrnak egyszerre ennyire fáj a Kovács Jánosok vére, pedig Akárki urat nem fenyegeti frontveszély, ettől nyugodtan alhatna, de nem alszik. De-hogy alszik! Neki egyenesen fáj a Kovács János vére. „Eredeti“ honfiúi fájdalom gyötri annyira, hogy keserűségében eldugja a tojást, meg a gyufát s eme keserve csak abban lel enyhülést, ha a dugárut sokszoros áron sózhatja a nyakunkra. Akárki úr pacifista és széplélek, ő honszerető egyén, vérzőszívű barátja a népnek. Minek lövöldöz ott olyan messze keleten az a Kovács, amikor itthon biztonságban sztrájkolhatna? Hát nem eleget prédikálja a miszter Csurscill rádiója, hogy legyetek okosak ti, magyarok, csak ti ne verekedjete, majd kaptok tőlünk a háború végén három vagón spulni-cérnát? Tudják önök, mit lehet ennyi spulnin keresni? Hát akkor minek ez a nagy gezéresz ott a Donecnél?

Kedves Akárki úr, ne fájjon magának a Kovács Jánosok vére, nincs magának annyi köze sem ehhez a vérhez, mint négernek az eszkimóhoz. Maga most a Csurscillal tart rokonságot, mert onnan fúj a jó szél, de nyomban Berlin felé fordulna a szíve, ha ez a szél onnan jönne és jöjjön a szélrózsa bármelyik tájáról, maga Akárki úr menten megtalálja a helyes irányt s a Kovács Jánosok aztán aszerint harcoljanak, vagy sztrájkoljanak, ahogyan a szélirány célszerűvé teszi. Tegye a kezét a szívére, Akárki úr, lássa be, hogy most már mi is bele tudunk látni magába, csavarja hát el a rádióját Londonról, húzza ki a matrac alól a gyufát és ne lázítsa a jó magyar népet azzal a buta mesével, hogy nincs gyömbér eladó, mert kellett a német hadseregnek. Így, kedves Akárki úr. Nyugodjék bele, hogy nemzetiszínű krokodilkönnyekkel és dajkamesékekkel még egyszer nem szállíthat tálcán Csurscill úrnak magyar forradalmat. Hogy hát akkor mi lesz magukkal, Akárki úr? Azt kérdezzék meg a dalai lámától, az privátügy, amihez viszont nekünk semmi közünk.

Holdfénynél.

Irta: CSORDÁS ANDRÁS alhadnagy.

A holdfényt nagyon sokan megénekelték már mindenféle beállításban.

Én mint életmentőről óhajtok itt a holdfényről beszélni. Életmentőről, amely csendő életet mentett meg két ízben is.

Régi történetek ezek, de mindig időszerűek, különösen most, amikor minden csendő életére és testiépességére fokozatosan kell vigyázni, mert égető szükség van rá, a — hála Istennek — megsokasodott feladatok elvégzésében.

Két — magában véve nem valami érdekes — történetet mondok el és ha ez a kis cikk mégis számot tart arra, hogy e lapban helyet kapjon, ez csak azért történik, mert ennek keretében szeretnék rámutatni, mennyire kiszámíthatatlan az, honnan érheti a csendőrt veszély.

Az első eset velem történt jó 34 évvel ezelőtt. Probacsendő voltam az eperjesi őrsön. 1906. év őszelőjén rendes szolgálatba voltunk vezényelve Hübel Mátyás csendő járőrvezető és én. Az őrjárat nagyrészt már leportyáztuk és hazafelé tartottunk, amikor az egyik tereptárgyunk — Szénégető-pusztá — közelében észrevettük, hogy tőlünk 4—500 lépésnyire, az erdő szélén tűz pislákol. Siettünk a tűz felé. Ahogy közelebb értünk, kivehető volt, hogy a tűz körül alakok járnak-kelenek. Sejtettük, hogy cigányok lehetnek, ezért úgy iparkodtunk őket megközelíteni, hogy ne vegyenek bennünket észre. Ez sikerült is, mert a fáktól védetten mintegy 40 lépésnyire megközelítettük őket és még mindig nem tudták, hogy ott vagyunk. Így módunkban volt megállapítani, hogy a tűz világító körzetében mintegy 8—10 ember van, férfi és nő vegyesen, a férfiak heverésznek, a nők pedig sűrögnek-forognak, nyilvánvalóan főznek.

Nyugodtan haditervet készítettünk. Ennek kivitele során, anélkül, hogy a fák védelméből kiléptünk volna, járőrvezetőm nagy hangerővel tudtára adta a cigányoknak, hogy csendőrok vannak ott és a törvény nevében felszólította őket, hogy az ő parancsa nélkül meg ne mozduljon a helyéről senki. Nagyobb nyomaték kedvéért feladtuk a töltenyt a tárból és eközben gondunk volt rá, hogy a záródugattyú minél nagyobb csattanjon. A hatás nem is maradt el, mert a felszólítás nyomán siri csend támadt és minden cigány úgy maradt a helyén, mintha odaszögezték volna.

Ekkor kezdett a hold feljönni és sejtelmes fényt vetett az erdő szélén levő tisztásra.

Járőrvezetőm felszólította a cigányokat, hogy valamennyien, férfiak, nők, gyermekek, menjenek a tisztásra. De ha valaki megpróbál felénk jönni, az a halál fia! A cigányok még mindig nem láttak bennünket, csak a hangot hallották és annak engedelmeskedtek. Ment minden, mint a karikacsapás. Pillanatok múlva 10 férfi, 14 nő és 15 gyerek volt a tisztáson, mikor a járőrvezető újabb parancsa hangzott, hogy az a cigány, aki nekik parancsol, — vajda, vagy efféle — lépjen előbbre. Egy öreg cigány vált ki a csoportból és jött előbbre. Vagy 10 lépés után a jv. megállította és megkérdezte, honnan jönnek, hova mennek, mit csinálnak itt, hányan vannak, hány kocsijok, hány lovuk van.

Az öreg cigány elmondta, hogy Kisszebenből jönnek, Homonnára mennek cigánylakodalomba. Egyik kocsijuk kereke eltörtött, azért kellett itt megállaniok, de

hogy be is esteledett, nem mentek tovább, hanem itt éjjeleznek és csak hajnalban folytatják útjukat. Van 5 kocsi, 9 lovuk, de hogy a cigányok mennyien vannak, ezt nem is tudja biztosan. Lehetnek összesen vagy harmincan. A lovak bent legelnek a fák alatt az erdőszélen.

Már akkor is régi igazság volt, hogy a cigánynak nem lehet és nem szabad hinni és ezt mi is tudtuk. Ezért elhatároztuk, hogy bekísérjük őket egy közeli községbe és ott alapos igazoltatás és motozás alá vesszük őket. Legközelebb Felsősebes volt ugyan, de ez igen kis község volt, ahol szükség esetén segítséget sem remélhettünk, ezért úgy döntöttünk, hogy a kb. 4¹/₂ km távolságra levő Sebeskellemesre kísérik a cigányokat. Ez népesebb község, igen erélyes régi bírása van és ott segítséget is kapunk, ha a szükség úgy hozza.

Kiadta hát járőrvezetőm az újabb parancsot, hogy egy asszony oltsa el a tüzet, 5 asszony meg ugyanannyi nagyobbacska gyerek menjen a kocsikhoz, fogják be a lovakat és álljanak elő. Az öreg cigány pedig szedje össze a lovak járátleveléit és hozza előre. Az öreg váltig bizonygatta ugyan, hogy a lovakhoz férfi kell, mert az asszonyok meg a gyerekek nem tudnak a lovakkal bánni, be sem tudnak fogni, de járőrvezetőm hajthatatlan maradt és erélyesen mordult a cigányra, hogy ne papoljon, hanem csinálja, amit mondott neki, mert baj lesz. Az öreg cigány előszóltott 5 asszonyt, meg 5 suhanc gyereket és megmondta nekik, hogy a kocsikkal jöjjenek elő. Ő maga pedig összeszedte a lajbizebekből előkerült járátokat, előre hozta, letette oda, ahova a jv. mondta neki, azután visszament a többiekhez.

Olomlássággal teltek a percek. Már-már azt gondoltuk, hogy a cigányasszonyok megugrottak a lovakkal, meg a kocsikkal, mikor egyszer csak halljuk ám, hogy zörög a szekér és kisvártatva bedöcögött a girhes gebéktől vont 5 szekérből álló karaván. Egvik fogat egylovas volt.

Itt vettük el a dolgunkat! Nem vettük számba a visszatérő asszonyokat és gyerekeket, hanem járőrvezetőm sietve felrakatta a tűznél volt edényeket, azután pedig felparancsolta a kocsikra az asszonyokat és gyermekeket, a férfiakat pedig gyalogszerrel felsorakoztatta ezek után. A kocsis tisztét betöltő asszonyokra szigorúan ráparancsolt, hogy csak lépésben merjenek haladni. Ezután megadta az útírányt és a karaván megindult. Mi csak ekkor léptünk ki a fák árnyékából és a cigányok csak ekkor látták, hogy két szál csendőr kezében kész helyzetben tartott puskákkal szuronyát csillogtatja a teli hold fénye.

Indulás előtt körülnéztünk, amennyire a helyzet engedte, hogy nem maradt-e vissza valaki a cigányok közül, de mert senkit sem láttunk, a járátokat felszedtük, magunkhoz vettük és nyugodtan útnak indultunk.

Már felértünk az országútra és ott kísértük a cigányokat mindig kész helyzetben tartott puskával, amikor egyszer csak azt látom, hogy a hold árnyéka egy hosszú valamire esik, ami fenyegetően emelkedik a fejünk fölé. Egy szempillantás műve volt, hátra tekinttem és mert meglepetésemben egy szót sem tudtam szólni, oldalt ugrottam, karjánál fogva járőrvezetőmet is magammal rántottam, — majd elesett, — s máris egy derekas husáng zúdult le mellettünk a földre, a zúdulást pedig éktelen asszonyi rikácsolás követte.

A jóságos Isten a holdfényt küldötte segítségünkre, hogy annál még idejében meglássam a ránk zúdulni készülő, könnyen halálössá válható veszedelmet és egy

gyors ugrással magam is kitérjek előre és bajtársamat is elránthassam.

Ahogy járőrvezetőm a pillanatnyi meglepetésből magához tért, olyan dühbe gurult, hogy a nagy lendülettel a földre esett cigányasszonyba szuronyát akarta beledöfni. Én a szuronyt megfogtam a kezében és így még az ekkor már nem nagyon jogosult fegyverhasználatot is sikerült megakadályoznom.

Persze a dolog, főként pedig a nagy asszonyi rikácsolás a cigányok előtt sem maradt észrevétlen. Mind hátrafordult és felénk indult, de a járőrvezető erélyes hangú rájuk-kiabálása és egy riasztó lövés még idejében észretérítette őket.

A támadó cigányasszonyt még ott a földön fektében azonnal megbilincseltek, de mert semmiképen sem akart menni, 2 cigánnyal feltételtük a hátsó kocsira és úgy folytattuk útunkat most már kettőzött óvatossággal.

A továbbiak során aztán kiderült, hogy a támadást megkísérítő cigányasszony egyike volt a kocsikért küldött 5 asszonynak. Ő a kocsikkal nem tért vissza, hanem meghúzódtott a sötétben, magához vette az eltört kerék helyett csúsztatónak használt rúdat és azzal utánunk jött. Mintegy fél kilométeren át kísért bennünket az út árkában meglapulva, alattomosan, mint a prédára leső tigris, — tehette, mert a kocsik zörgése minden más zajt elnyomott. Egy alkalmasnak vélt pillanatban az útra ugorva akarta tettét végrehajtani. Beismerte, hogy az volt a szándéka, hogy egyönket, még pedig engem, aki magasabb voltam, leüti, majd az ennek nyomán keletkező zavarban a férfiak pedig a másik csendőrrel végeznek.

Hála a jó Isten kegyelmének, az asszony számításán kívül hagyta a holdfényt, amely két csendőr életét mentette meg.

Ami ezután következett, az már sem nem érdekes, sem nem tanulságos, ezért le sem írom.

Amint fentebb említettem, ott vettük el a dolgunkat, hogy nem vettük számba a kocsikért küldött asszonyokat a visszatéréskor. Ez a csekélynek látszó mulasztás majdnem az életünkbe került.

*

A másik eset 1914. farsangján történt. Ekkor már irodai segéd munkás voltam a honvédkerületi bíróságnál Kassán. Ezt az elnevezést az 1914. július 1-én életbe léptetett új katonai perrendtartás változtatta meg.

Egy reggel távirat várt bennünket az irodában, hogy Vásárosnaményban Széles Lajos ottani őrsbeli csendőr c. őrsvezető az előző éjjelen löfegvért használt Csatlós István ugyanottani lakossal szemben, aki a fegyverhasználat következtében azonnal meghalt.

A bíróság vezetője azonnal kiszálláshoz készült. Magával rendelte a bírósági tanuként mellé beosztott helyi alkalmazású honvédszázadost és engem mint jegyzőkönyvvezetőt és a legközelebbi vonattal indultunk. Késő délután volt már, amikor megérkeztünk a még ekkor is az esemény hatása alatt álló Vásárosnaményba. Az őrsre mentünk és rögtön a kivizsgáláshoz fogtunk. Széles Lajost kellett volna először is kihallgatnunk, de bizony ez nagyon nehezen ment. Ez az idősebb, alacsonytermetű kis vézna emberke még akkor is, — 20 órával az eset után, — idegileg teljesen össze-roppanva, remegett, időközönként sírva fakadt. Azt mondták az őrsbeliek, hogy mikor az eset megtörténte

után hazament, szinte úgy esett be az ajtón és csak nagynehezen tudták belőle kivenni, hogy mi történt. Azóta csak ül egy helyen, sem nem eszik, sem nem iszik, csak néz maga elé a semmibe, de nem beszél egy szót sem. Jó időbe telt, amíg a százados hadbíró úr szelíd, rábeszélő, atyai szóval annyira meg tudta nyugtatni, hogy ki lehetett hallgatni. Ennek, a másnapi boncolásnak és tanúkihallgatásnak az összegezéséből a következő tényállás derült ki:

Az este, amikor az eset történt, a vásárosnaményi úri társaság az ottani Nagy-szálloda emeleti külön helyiségeiben, szigorúan zárt körben, családi jellegű összejövetelt rendezett.

Csatlós István is betért ez este a Nagyvendéglőbe és ott iddogni kezdett. Ez a Csatlós egy hatalmas erejű, igen kötekedő természetű, számtalan véres korcsmai verekedés hőse volt. Rettegett tőle az egész kis város, mert ha egy kicsit ivott, belekötött még az élő fába is. Mindegy volt neki, hogy ki. A községben lakó gróf, a főszolgabíró, vagy csendőr épúgy nem érezhette magát előtte biztonságban, mint a vele egy sorú földműves társai. Számtalan pere volt, sokat ült is már verekedésért. Szóval olyan falurossza volt a legveszedelmesebb fajtából. A csendőröknek egymaga több dolgot adott, mint 20 más ember.

Ott iddogált tehát ő is a Nagyvendéglőben. Mikor már érezte az ital hatását, felébredt benne a virtus és bár jól tudta, hogy kik vannak fent az emeleten, a vendéglőstől egyre azt kérdezgette, hogy kik mulatnak odafent. A vendéglős már nem tudott előle kitérni és megmondta, hogy kik, mire Csatlós kijelentette, hogy ő felmegy és megnézi, hogy mulatnak az urak. Amíg a vendéglős egyfelől szép szóval tartotta és le akarta beszélni szándékáról, másfelől felüzent a mulatókhoz, hogy vigyázzanak, mert Csatlós fel akar menni.

A főszolgabíró, aki szintén ott volt a mulatságon, nem volt rest, hanem maga sietett azonnal a közelben levő őrsre és csendőrt kért az esetleges veszedelem megakadályozására. Az őrsparancsnok nyomban intézkedett is, amennyiben Széles Lajos csendőr c. őrsvezetőt $\frac{1}{2}$ 11 órától helyi szolgálatba vezényelte.

Alig ért a csendőr a Nagyvendéglőhöz, már útban találta a szolgabírói hajdút, akit a főszolgabíró szalasztott eléje, hogy siessen, mert Csatlós már felment. Széles felsietett a lépcsőn és ott találta Csatlóst az előcsarnokban, körülvéve néhány úri embertől és hölgytől. Tudták ugyanis, hogy Csatlósnak gyengéje, hogy az úri nők hízelegjenek neki, ezért vették maguknak a bátorságot a hölgyek közül néhányan, hogy kimenjenek hozzá, hátha sikerül szép szóval távozásra bírni. Már-már hajlott is a szép szóra, amikor meglátta a csendőrt. Már régebbiről ismerhették egymást a csendőrrel, mert Csatlós odaszólt a csendőrnek nagy gúnyosan: „No hányan jöttek Széles úr, mert maga aztán nagyon kevés lesz ám engem hazavinni.”

Széles csendőr c. őrsvezető nem akarta a gúnyt észrevenni, hanem mintegy békítőleg odaszólt Csatlósnak, hogy sem ő maga, sem többedmagával nem akarja őt hazavinni, nem is azért jött, hiszen tudja, hogy szép szóra, csendőr nélkül is hazamegy. Egyébként pedig egyedül van. Úgy látszott, hogy ez a békítő hangú nyugodt, szelíd beszéd hat Csatlósról, mert kijelentette, hogy látja már, hogy az urak nem állhatják a parasztságot, hát hazamegy ő szépen, de a csendőr úr kíséretére haza, mert másként nem áll jól magáért, hogy az útról vissza

nem fordul. Széles örült az eredménynek és „No menjünk Csatlós, hazakísérem én szívesen” szavakkal a társaságtól elkészönve megindultak a lépcsőn lefelé, elől Csatlós, utána a csendőr.

Miután a csendőr már hazulról feladott töltenyre töltött puskával indult el, meglehetősen biztonságban érezte ugyan magát, de — amint vallotta és erre már tanú nem volt, — azért élt a gyanúval és mindig megtartott maguk között egy-két lépés távolságot.

Csatlós a kb. 1000—1200 lépés távolságnyi úton folyton beszélt. Szidta az urakat, akik nem állhatják a szegény embert. Így érték haza. Széles még megvárta, amíg Csatlós bemegy a kiskapun, azután ő is jó éjszaka kívánva megfordult, hogy visszamenjen.

Csikorgó hideg, téli este volt, a teli hold szinte nap-pali fényt árasztott a csillogó hó alatt csendben nyugvó utcára.

Alighogy Széles csendőr c. őrsvezető megfordult, egyszer csak egy hosszú árnyékot lát feje fölött emelkedni. Oldalt tekintett és látta, hogy Csatlós a 75 cm magas léckerítésen keresztülhajolva, a nagykapu betámasztására használt 180 cm. hosszú hatalmas rúdat emeli és azzal lecsapni készül rá. Csak annyi ideje maradt, hogy egy kissé félreugorjon, máris rettenetes erővel zúdult a csapás mellette a földre. Gondolkozni sem volt ideje, még kevésbé szólani, amire egyébként meg-lepetésében nem is gondolt, hanem lekapta válláról a puskát és — csak sejtettük, de biztosan megállapítani nem tudtuk, hogy a zárócsapó sem igen lehetett becsukva — minden célzás nélkül rálőtt Csatlósról. Az már azután csak a kiszámíthatatlan véletlen műve volt, hogy a lövés úgy talált, hogy Csatlós szinte hang nélkül összerogyott és ott a helyszínen nyomban meghalt. Amint a boncolás később megállapította, a lövés a szív fővívőerét lőtte át.

A házbeliek, — Csatlós családja és apósa, — valamint a közvetlen szomszédok a lövés zajára azonnal összefutottak, de már Csatlóst holtan találták.

Széles csendőr c. őrsvezető lelkijéből még futotta annyira, hogy az egyik szomszédot elszalasztotta a közeli orvosért, de többre már nem. Ideglete teljesen összeroppant. Az ott összegyűltek nem tudták mire vélni, hogy a csendőr, akinek most ott lett volna a helye, egyszerre csak megfordul és senkinek egy szót sem szólva elmegy. Azt persze nem tudták, hogy Széles ekkor már szinte öntudatlan volt. Azt sem látták, vagy vették észre, hogy csak támoltyogva megy. Széles maga sem tudta, hogyan ért haza, arra sem emlékezett, hogy ott-hon kivel találkozott. annak mit mondott, azután mit csinált. Csak az őrsbeli 2 csendőr vallomásából tudtuk meg, hogy majdnem beesett az ajtón és sírva, remegve, dadogta inkább mint mondta, hogy agyonlőtte Csatlós Istvánt, aki ott fekszik a kapujában. Pillanatok múlva, — még mielőtt a csendőrök a bentlakó őrsparancsnoknak jelentést tehettek volna, — megérkezett az orvos küldönce, Csatlós egyik szomszédja is és csak ettől tudták meg, hogy tulajdonképpen mi történt.

Hogy ki volt Csatlós István, ezt a legjobban megvilágította hites feleségének vallomása, amire még ma is majdnem szó szerint emlékszem. Ilyenformán hangzott: „Nem haragszom a csendőrré, nem is átkozom, amiért 2 gyermekem apját agyonlőtte, mert én kimondhatatlan sokat szenvedtem mellette. Igaz, dolgos ember volt. Ha nem ivott, 3 ember helyett dolgozott. De hát mindig ivott, minden krajcárját erre költötte és ha ré-

szeg volt, engem ütött-vert. Előbb-utóbb úgy is az lett volna a sorsa, hogy agyonverik, vagy a börtönben hal meg. Így legalább ettől a szégyentől a gyermekeim megmenekültek."

Amint láttuk, az isteni gondviselés ebben az esetben is a holdfényt küldte egy csendőrélet megmentésére, habár ugyanakkor egy másik emberi élet esett áldozatul.

Leírtam ezt az esetet is, hogy néhány tanulságot szűrhesse le belőle bajtársaim, úgy az őrsparancsnokok, mint a csendőrök.

Az őrsparancsnok ugyanis ismerte az adott helyzetet. Tudta, hogy kicsoda Csatlós, milyen hatalmas erejű és milyen természetű, azt is tudta, hogy kicsoda Széles, mennyire gyenge ember. Semmi körülmények között sem lett volna szabad tehát ebben az esetben éppen Szélest vezényelni helyi szolgálatba, különösen pedig nem egyedül, amikor másik 2 csendőr is rendelkezésére állott. Világosan kiütözik, hogy az őrsparancsnokból hiányzott a körülményekhez való alkalmazkodási képesség.

De hibázott Széles Sándor csendőr c. őrsvezető is!

Neki a jelen esetben nem is lett volna szabad a dologba egyáltalán beleavatkoznia addig, amíg csak arról volt szó, hogy el kell távolítani egy embert, aki még ugyan semmit el nem követett, csak félnek tőle. Erre való volt a rendezőség, vagy a vendéglős. Még kevésbé volt helyes egy ittas, virtuskodó ember hazakísérésére vállalkoznia. Az akkori szolgálati szabályzatban is megvoltak nagyjából ugyanazok a rendelkezések, mint a mai Szut-ban s ha Széles ezeket tudta, vagy azokhoz alkalmazkodott volna, könnyen elkerülhette volna ezt a könnyen végzetessé válható esetet, ami végeredményben idegösszeroppanást, majd ennek következtében felülvizsgáztatását és nyugdíjaztatását idézte elő.

EMLÉKEZZÜNK!

Fliesz György hadnagy, a buziásfürdői szakasz parancsnoka, az orosz harctéren szerzett betegségében 1914 november 15-én Budapesten meghalt.

Kérai Ferenc ungvári szárnybeli és **Nyisztor Miklós** szépsi őrsbeli csendőröket szerb komitácik 1916 november 15-én Gornilevicében megölték.

Veszprémi Antal lébényi őrsbeli őrmester a bormási erdőben orvvadászokkal vívott tűzharcban 1929 november 16-án elesett.

Demény Dezső főhadnagy, a belényesi szakasz parancsnoka, a krakkói csatában 1914 november 18-án Zalesie mellett elesett.

Tóka János paksi őrsbeli őrsvezető címz. őrmester az oroszokkal Glew mellett vívott ütközetben 1914 november 18-án elesett.

Pálfi Károly nadrági őrsbeli címz. őrsvezető 1902 november 20-án postafedezeti szolgálatban rablókkal vívott tűzharcban Kricsó és Alsógörbed között elesett.

Nyulász György kosárfalvai őrsbeli csendőr címz. őrmester az orosz harctéren szerzett járványos betegségében 1915 november 23-án Zyrowice mellett meghalt.

Bognár Izidor 2. oszt. őrmester, a jablánci őrs parancsnoka, a román harctéren szenvedett súlyos sebesülésében 1916 november 24-én meghalt.

Bartos István riskulicai őrsbeli alőrmestert 1918 november 24-én a brádi vasútállomáson román nemzetőrök agyonlőtték.

Polgár Ábel miskolci szárnybeli csendőr az orosz harctéren szerzett betegségében 1914 november 25-én Ökörmezőn meghalt.

Bihari György hajdusámsoni őrsbeli alőrmestert 1918 november 25-én a Martinka-szőlőhegyen katonaszökevények bosszúból megölték.

Papp István 2. oszt. őrmestert, az egresi őrs parancsnokát, lázadó román néptömeg 1918 novemberben Egresen megölte.

Bobrovnik és **Felsőriethomai Lukács Béla** százados, a pancsovai szakasz parancsnokát, Szerbiából hazatérte után, a Pancsovára benyomult szerbek 1918 november elején elfogták, Csacsakra vitték, ahol agyonkínózták és az emeletről ledobták.

KATONAI ISMERETEK.

Harcok a tengeren

Írta: **TOLNAY LAJOS** főhadnagy.

A napjainkban zajló hatalmas küzdelem jelentős része történik a tengereken. Az északi tengerektől — az óceánokon át — az indiai vizekig hol itt, hol ott kezdődik véres és halálos küzdelem a végtelen vizeken, a napi sajtót is szüntelenül foglalkoztatja a tengerzár, a hajókaravánok, a tengeralattjárók, a „mágneses“-aknák, a rejtélyes gyorsnaszádok kérdése. Azért van ez így, mert a szárazföldi sikereket jelentősen befolyásolja a tengeren elért eredmény, viszont az itt szenvedett balsiker a szárazföldi hadműveletekre is káros hatású lehet.

A tengeri hadviselésnek számtalan harci eszköze van, nézzük közülük a legérdekesebbeket, lássuk e nekünk ismeretlen, idegen világot: a tengeri harcokat!

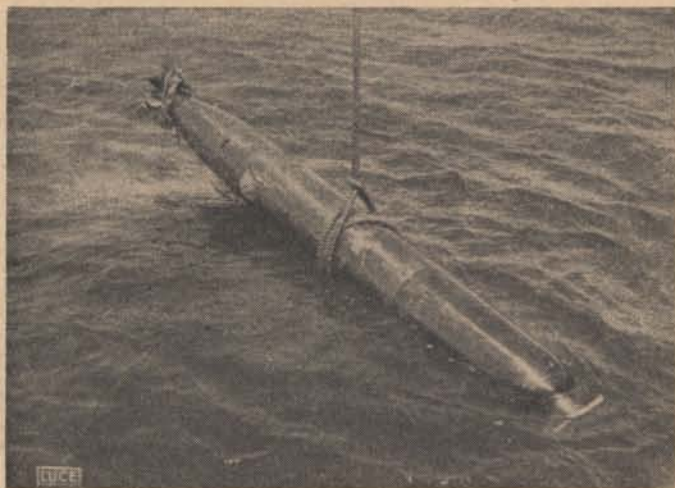
I. Tengeralattjárók.

Több mint két évtizeddel ezelőtt, az elmúlt világháborúban már igen hatásos harci eszköznek bizonyult a tenger mélységéből hirtelen felbukkanó, halálos lövéseit leadó, majd gyorsan eltűnő, félelmetes hírű tengeralattjáró. Azóta csak tökéletesedett mind technikai berendezésében, mind harcászati alkalmazásában.

Milyen céllal építették a tengeralattjárókat?

A háború nem csupán a hadszíntereken dől el az ember és a gép harcában! A háborút gazdaságilag is elő kell készíteni, — és gazdaságilag is meg kell nyerni! De egy állam sem rendelkezik hazai földjén mindazokkal a nyersanyagokkal, melyekre múlhatatlanul szüksége van, hanem vagy gyarmatairól, vagy idegen országokból kell azokat behoznia. Ez rendszerint tengeri úton történik, azért alkalmazzák a hadviselők egymás ellen az úgynevezett „blokádot“, a „tengerzár“, hogy ettől a nyersanyagbehozattól egymást elvágják. A „blokádot“ leghatékonyabb fegyvere a tengereken: a tengeralattjáró!

Keskeny, alig 25—35 méter hosszú, tengerzöldre festett, fűrge harceszközök ezek, melyeket hullámzásokor még közről sem lehet észrevenni, ha meg a víz alá merülnek: egyenesen észrevehetetlenek a vízről figyelve. Csak a repülőgépek fedezik fel árnyékukat a víz mélyében: ilyenkor indul meg aztán életre-halálra való menekülés és az üldözés. Mert a víz felszínére feljönni nem tudó tengeralattjáróból ritkán sikerül megmenekülni, kínos, fulladásos halál vár az „acélkoporsó“ foglyaira...

A tengeri harc félelmetes eszköze: a torpedó!

A tengeralattjáró igen bonyolult szerkezetű berendezés. Rengeteg finom műszer, elektromos berendezés valóságos tárháza ez a kis úszó-erőd, kiszolgálását mintegy 20—30 válogatott férfiából álló legénysége végzi. A víz színén nyersolaj-motorok hajtják; hatalmas üzemanyagtartályában felhalmozott nyersolaj-készletével 15—25 napig is cserkészheti a tengerek gyakorta használt menetvonalait, hogy hosszas várakozása eredményeképp akár többezer tonna úrtartalmat semmisíthessen meg egyetlen lövésével! Ennek az eredménynek nagyságáról fogalmat alkothatunk magunknak, ha elképzeljük, hogy a mi tehergépkocsijaink csupán 3—5 tonna teherbírásúak!

Ha a távolban feltűnt hajóról nem lehet kétséget kizáróan megállapítani, hogy az saját, vagy szövetséges államé-e, vagy ha ellenséges hajó tűnik fel: a tengeralattjáró alámerül. Hogyan? A hajótest cellákból áll, melyekbe szabályozhatóan vizet engednek. A tengeralattjáró súlya megnövekedik, nehezebb lesz, mint a víz, következésképpen: alámerül!

A víz alá merült tengeralattjárónál csak a „szeme” marad kint: a periszkóp! Ez tükrös távcső, alig karvas-tagságú. Ez már olyan kicsiny célpont, hogy szabadszeggel szinte lehetetlen felfedezni. A tengeralattjáró parancsnoka a víz alatt maradva hajójával, ezzel a periszkóppal tájékozódik a víz felszínén történekről, ennek segítségével veszi célba az ellenséges hajót!

Az ellenséges hajó megsemmisítése torpedóval történik. Erről később részletesebben is szólunk, most csak annyit, hogy a torpedót a tengeralattjáró sűrített levegő segítségével lövi ki. A tengeralattjáró beáll a lőirányba és úgy céloz, szinte magával a hajó testével.

Ellenséges behatás esetében a tengeralattjárót kormányberendezésével és még több víznek a cellákba való bebocsátásával: még mélyebbre irányítják. Ez természetesen nem megy a végtelenségig, mert rendkívül nagy a víz nyomása a tengeralattjáró testére. Mikor a hajó 40 méter mélységben van, minden egyes négyzetméternyi felületére kb. 40.000 kilogrammos víznyomás hat! 100 méteres mélységen aiul ma még a légkorszakos tengeralattjárók sem tudnak lehatolni! Korlátlan ideig sem lehet a víz alatt tartózkodni, mert itt már nem nyersolaj-motor hajtja a gépeket, hanem akkumulátorból nyert elektromos áram. Az így nyert áram mennyiség viszonylag csekély, hamarosan fel kell szállni a felszínre, hogy a kimerült akkumulátorokat újra fel-

erősítsék a nyersolaj-motor hajtotta berendezés segítségével. Másik oka a felszállásnak a levegőhiány. A tenger mélységében oxigén-palackokból történik a tengeralattjáró levegőjének felfrissítése, ezeknek száma is véges! Körülbelül 90 óráig képesek a levegőt elviselhetővé tenni.

A felemelkedés úgy történik, hogy a cellákból a vizet sűrített levegő segítségével kinyomják, a hajó teste könnyebb lesz, mint a víz: felemelkedik!

A tengeralattjáró ellensége az aknazáró és a repülőgépen kívül minden korszerű hadihajó, mert a víz mélyébe levetett bombákkal megsebezik a tengeralattjáró testét, mely többé nem tud felemelkedni. Az így megsérült tengeralattjáróból különféle mentőszervezetekkel igyekeznek a legénységet megmenteni, de ez bizony legtöbbször már csak sikertelen próbálkozás.

II. Torpedó.

A tengeri harc legfélelmetesebb eszköze! Szivaralakú, kb. 7 méter hosszú, 50 cm vastag, mintegy 300 kg robbanóanyaggal megtöltött lövedék, mely 90 kilométeres óránkénti sebességgel halad a vízben. Kilövése (tengerész nyelven „lanszirozása”) vetőcsőből, vagy vetőkeretből történik. A vízfeletti vetőcsőből lőpor, vízalatti vetőcsőből sűrített levegő segítségével történik kilövése. A kilövés több csőből (úgynevezett „iker”-csövekből) történik, hogy a különböző időpontra és távolságra beállított torpedók valamelyike elérje a célt. Van irányváloztató berendezéssel ellátott torpedó is, ez bizonyos út megtétele után magától elfordul és más szög alatt folytatja futását, hogy ne legyen az ellenséges hajónak módja elfordulni előle! Ez egyúttal a megsemmisítést is szolgálja.

A torpedót gyorsjáratú torpedóvető járművek, tengeralattjárók, gyorsjáratú páncélozott motorcsónakok és repülőgépek is használják. Lehet vetni a szárazföld partjáról is. Ez esetben, valamint repülőgépről: vetőkeretet használnak kilövésére.

Korszerű tengeri harcban együttműködik a torpedóvetésnél a repülőgép és a motorcsónak úgy, hogy a repülőgép fejlesztette mesterséges füst leple alatt rohannak rá a motorcsónakok a célra, hogy azt torpedókilövésükkel megsemmisítsék. A repülőgépekről vetett torpedó bizonytalan értékű. A repülőgépnek mintegy 15—20 méterre kell a víz színe fölé leszállnia, nehogy a nagy magasságból vetett torpedó szabályozó-szerkezete a do-

Hajóról száll fel a repülőgép!

bás miatt megsérüljön; a vetési hely legfeljebb 1000 méterre lehet a céltól. Ez azt jelenti, hogy az ellenséges hajónak nemcsak a légvédelmi lövegei, hanem már géppuskái is tűz alá vehetik a repülőgépet!

Hogy védekeznek a torpedó ellen?

Ha a víz színén úszó hajó veti, legjobb eszköze ellene a gyorsan működő tűzérés, tengeralttjáró ellen a már említett vízibomba. Ha a hajó észreveszi a közeledő torpedót, melyet útközben légbuborék árul el: vilámgyorsan kitér. Torpedóveszélyes területen a hajókat zeg-zúgos vonalon vezetik, a tarkára festett hajóval megnehezítik az ellenség célzását, mely helytelenül becsüli a cél haladási sebességét, helyzetét és irányát, így torpedója a hajó előtt vagy mögött fog robbanni! Lehorgonyzott hajókat a múltban erős acélhálóval védtek, de a korszerű torpedónak hálóvágó-berendezése is van! Még a legcélravezetőbb a hajónak vízalatti részét kamrákra osztani, így a találat nem okoz kárt az egész hajó úszóképességében.

III. Repülőgépanyahajók.

A korszerű tengeri háborúban igen jelentős szerepük van a repülőgépeknek. Nagyobb tengeri vállalkozásoknál szükséges, hogy magában a tengeri flottában legyen olyan hajó, mely repülőgépeket szállít: ez a repülőgépanyahajó.

A repülőgépanyahajón szállított repülőgépeket rendszerint nem felderítésre és tűzvezetésre, hanem harci-erőként alkalmazzák: ellenséges hajók, tengeri repülőgépek, sőt az ellenséges partvédelem ellen is.

Valóságos úszó-repülőterek ezek az anyahajók, a belsejükben vannak a hangárok. Inkább gyorsak e hajók, mint tűzerősek, értéküket az jelenti, hogy hány gépet tudnak szállítani.

Az anyahajóról elszálló repülőgépek bombáznak, esetleg (pl. ködben) torpedót is vetnek. Külön vadászgépek végzik az anyahajó védelmét ellenséges repülő ellen! Az anyahajó gépei általában olyan berendezésűek, mint a többi gépek. Természetesen van rajtuk különleges berendezés a le- és felszállásra, úszóképesek, tengerészeti műszerekkel ellátottak. Rendszerint kétfődeles gépek, de a korszerű formában: felcsaptatható szárnyú, egyfődeles gépek is vannak.

A repülőgépanyahajó fedélzete 200—300 méter hosszú, 20—30 méter széles. Mikor a gépek felszállásra indulnak, az anyahajó szél ellen fordul teljes sebességgel. Álló helyzetből a gépeket csak vetőkészülékkel (az úgy-

A parti őrség páncélos motorcsónakjai.

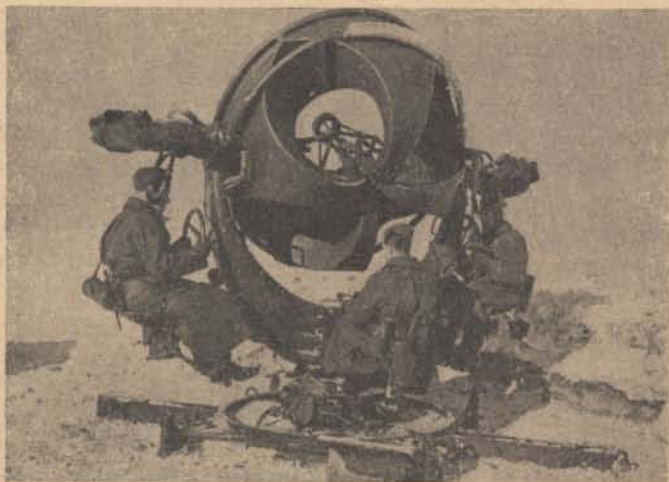
nevezett „katapult“ berendezéssel) lehet indítani. Leszálláskor a hajó széllel szembe fordul, a repülőgép meredek lebegés után, kis sebességgel száll le a fedélzetre, miközben a repülőgép törzse végén elhelyezett „sarkantyú“ a fedélzeten keresztbe húzódó, rugalmas anyagú emelőbe ütközik. Ezek meghajlanak a gép súlya alatt és lefékezik annak futását.

IV. A tengerpartok védelme.

A tengerpart valóságos támaszpontja a saját tengeri haderőnek és első ellenállás vonalaként szerepel minden tenger felől jövő támadással szemben.

Mint támaszpont: nagy raktárakkal rendelkezik, ezekből történik az élelmi- és lőszerkészletek felfrissítése, itt tárolják a létfontosságú üzemanyagot: nyersolajat, szenet, benzint. Javítóműhelyeiben hozzák rendbe a sérült hajókat, azok fegyverzetét. Sűrű vasút- és úthálózat vezeti le az ideirányuló hatalmas forgalmat, melyet külön motorkerékpáros kikötői-csendőrség szabályoz. Más támaszpontok rejtve települnek, csak külön rendelkezésre látják el az ide befutó hajókat. Minden korszerű vívmánnyal felszerelt laktanyák várják a hadikikötőkben a tengeri út fáradalmából hazatérőket, a sebesülteket korszerű kórházakban itt veszik kezelés alá. Igen fontosak az időjárás-kutató-intézetek jelentései. Ezek is itt végzik a sokszor életbevágóan fontos időjárás-észleléseiket, melyeket aggódva vár a tenger népe.

Nem könnyű dolog a parti-őrség munkája sem! Órák hosszat figyelni, lesni a végtelenben összefolyó vizet: nem könnyű szolgálat! Mint az ellenállás első vonala, alaposan kiépített, gyakran betonerődítményekkel megerősített hely a tengerpart. A felderítőgépek messze berepülnek a tenger fölé, rádióval jelentik már messziről a közeledő hajókat. Őrtornyokból pontos messzelátóval figyel a parti őrség a közeledő hajót: saját-e, vagy ellenséges? A saját hajót révhajó vezeti be a kikötőbe, ellenséges egységek érkeztekor telüvöltenek a szirénák: riadó van a tengerparton! A partvédő nehéz tűzérés már jó messzire megnyitja tűzét, kifutnak az őrhajók és gyorsnaszádok, felszállnak a félelmetes zuhanóbombázók! Számolni lehet az ellenség partraszállási kísérletével: a tűzgépek egész láncolata várja őket! Gépkocsizó gyalogság is vár készenlétben, hogy azonnal a partraszállás helyére száguldjon és megsemmisítse a betolakodókat. De a szárazföldre már csak igen ritkán juthat az

Parti fülőlő-őrs.

Partra sodródott tengeri akna. Jól láthatók a „szarvai!”

ellenség, mert a vízen semmisítik meg az úszó- és légi-egységek őket!

A tenger felől berepülő ellenséges légierőket is felkészülve várja a tengerpart. Fülelő-őrsök, gondosan szervezett és éber légvédelmi figyelő- és jelentőszolgálat (éjjel a fényszórók tömege) elhárító vadászgépek és a légvédelmi tüzéség állít meg már a tengerparton minden ellenséges repülőátmadást. Rendszerint már a tengerparton összeomlik minden berepülési kísérlet.

Gondos mentőszolgálat készül fel, hogy a tengerparttól segítséget nyújtson minden bajbajutottnak, mert az elemekkel folytatott küzdelemben már nincs ellenség, csak ember!

V. A tengeri akna, a „mágneses” akna.

A torpedó után ez a második, legnagyobb jelentőségű tengeri fegyver! Már a világháborúban is alkalmazták, de éppen napjainkban érte el alkalmazásának soha nem számított hatásfokát.

Mire valók az aknák?

Kikötőknek, tengerpartoknak, gyakrabban használt tengeri utaknak lezárására, az előzőekben tárgyalt „blokádnak”, tenger-zárnak megvalósítására. Ez ugyanis, örökös repülésekkel és hajózással — hézagmentesen — nem valószínűsíthető meg. A behatolást kizárólag az aknazár tudja megakadályozni. Jól telepített aknazáron keresztül egy csónak sem jöhet be észrevétlenül!

Az aknát a beléje ütköző hajótest felrobbantja és léket ütve a hajóban: megsemmisítik azt. Az aknát leg-

feljebb 100, de legalább 10 méterre a víz felszíne alatt kell lehorgonyozni. A tengerben általában úgy használják az aknát, hogy abból felfelé, és lefelé egy-egy rézdrót nyúlik ki, mely ha hajótesttel érintkezik: a hajótest, valamint a tenger sós vizének segítségével elektromosságot termel, mely egy gyujtószerkezetet hoz működésbe. Ez robbantja az aknát.

A nagy feltűnést keltett német „mágneses” akna egyáltalán nem olyan fantasztikus és valószínűtlen valami, mint ahogy azt egyesek állítják. Egész egyszerűen mágneses gyujtásról van itt szó. Ez abból áll, hogy a közeledő hajó vastömege egy finom érzékenységgű, de a mindennapi életben is jólismert mágneses tűt forgat el, mely áramerősítő készülék útján végzi el a gyujtást. A mágneses aknát csak kis vízmélységben lehet alkalmazni, ezért inkább az északi tengereken használatos, a Földközi-tengeren nem.

Az aknazárakat több sorban telepítik, azok mint kerítésláncok zárják el a hajók útját. Egy-egy akna kb. másfél méter átmérőjű gömb, alján horog van a fenékhez való lehorgonyozásra.

Vannak olyan aknák, melyek testén kis ólom „szarvak” vannak, bennük — üvegben — sav. Ha a beleütköző hajó teste letöri valamelyik „szarvat”; abban az üveg is eltörik, a marósav befolyik egy elemre, mely így áramot termel. Ez elektromos úton működésbe hozza a gyujtószerkezetet, mely robbantja az aknatestben lévő 300—400 kg. robbanóanyagot.

Az aknák általában ilyen „érintő-aknák“, azaz ha a hajó hozzájuk ér, akkor robbannak. Vannak még úgynevezett „fenék-aknák“ is, melyeket főleg ott alkalmaznak, ahol saját hajóforgalom is van. Ezek elektromos úton, a partról robbanthatók akkor, mikor épp felettük úszik az ellenséges hajó. Súlyuk az 1000 kg-ot is eléri.

Az akna lerakása, „telepítése“: aknarakó-hajók segítségével történik. Ezek a hajók 4000—6000 tonnások és egyszerre 300—400 aknát tudnak magukkal vinni. Ezenkívül régi személyszállító- és teherhajókat is felhasználnak aknarakásra. Ma már vannak korszerű tengeralattjáró-aknarakóhajók, így sokkal nagyobb a zártitokbantartása. Repülőgépek is tudnak aknákat rakni, vagy nagyobb magasságból lövedékkel dobva, vagy kis magasságból szabadon dobva, esetleg a víz színére is szállva.

Hogyan védekeznek a tengeri aknák ellen?

Régebben a hajók kötélvontatással, később a hajó vízalatti részének „rekeszes“ építésével védekeztek az aknák ellen. Manapság jóformán már minden hajót felszerelnek az ú. n. „akna-vágó“ szerkezettel. Ez egy ollószerű szerkezet, mely a hajó orrán, mindkét oldalon 40—50 méter távolságban egy-egy drótkötélen úszik. A drótkötél a lehorgonyzott akna horgonyszálát a vágószerkezetbe húzza, ez pedig még a négycentiméteres sodronykötelet is elvágja. Az így felszínre került aknát — biztos távolságból — aztán lövéssel, vagy szétszereléssel teszik ártalmatlanná.

A „mágneses aknák“ ellen ez az eljárás nem segít, helyette igyekeznek a hajó vastartalmát úgy közömbösíteni, hogy a hajó fenekét szigetelő festékekkel befestik, vagy a hajófeneket mágneses szempontból közömbös ötvözzel vonják be. Állítólag a duraluminium igen jó ebből a szempontból. A „bizonyos“ fajhoz tartozó kávéházi mesélők elképzelése az „ellenmágneses-aknáról“ csak üres fecsegés.

Az aknák felkutatása és felszedése veszélyes, komoly és sok emberáldozatot követelő feladat!

VI. A hajókaraván, a „conwoy“.

A magányosan haladó kereskedelmi hajó rendszerint az ellenség zsákmánya lesz. Tengeralattjárók, csatahajók és repülőgépek lesik, várják, hogy elégtelen védekezési eszközei, de értékes rakománya miatt is rövid idő alatt, a tenger fenekére küldjék. Éppen ezért a korszerű tengeri hadiforgalomban már nem menetelnek egyedül a kereskedelmi hajók, hanem többen együtt: „karavánt“ alkotva. Egy-egy karaván védelmére több csatahajót, repülőgépet, tengeralattjárót is osztanak be, melyek széles körben közrefogják a „karavánt“ és kísérik egészen be, a partvizekre. Ahogy előnyt jelent ez a hadi-kíséret, épúgy hátrányt is. A nagy hajótömeg már igen messziről feltűnő és kedvenc csemegéje lesz minden ellenséges tengeri egységnek. A felfedezett „karaván“ ritkán tud menekülni nagyobb ellenséges kötelékek, vagy merész, egyes egységek támadása elől is: a német hajók orrára festett sok-sok szám azt a tonnatartalmat jelenti, melyet egy-egy sikeres karaván elsüllyesztés eredményez!...

VII. A vízbomba.

Új, de félelmetes fegyver. Használata vagy csúsztatópálya segítségével, vagy vetőgépekkel történik. A vízbomba kb. 150 kg. robbanóanyagot tartalmaz és tengeralattjárók ellen figyelemreméltó hatását.

A csúsztatópályán elhelyezett bombát kötél tartja. Ezt a kötelet a parancsnoki hídról lehet kioldani. Fülelő-

készülékkel megállapítják a tengeralattjáró helyét (motorának zaja árulja el) és a hajó farával a zaj fölé állanak. Pontos helymegállapítás után a parancsnoki hídról kioldják a bombát, mely a meghatározott vízmélységben robban.

A vetőgép segítségével mintegy 40 méter távolságra lehet a bombát elhajítani. Ez is különböző mélységű robbanási pontra állítható be.

VIII. Mentőeszközök a tengeren.

A víz felszínére jutott ember mentésére úszózsákok, mentőövek, mentőcsónakok szolgálnak. Őr- és mentőhajók, jelző-bolyák, világító-tornyok, segély-repülőgépek sietnek a bajba jutottak segítségére, akik úszómellénnyel is ellátva, huzamosabb ideig is a víz színén maradhatnak. Legnagyobb probléma azonban a tengeralattjárók legénységének megmentése maradt. Búvárruha nélkül kb. 20 méter, búvárruhával is csak 65 méter az a mélység, melyet az emberi szervezet elbír. A felszínre-emelkedés a legnagyobb probléma. Ugyanis a nagy nyomáskülönbség miatt egyszerűen megrepedne a tüdő, ha egyszerre felszínre kerülne az ember csak 25 méter mélyből is. Ha például egy búvár, 60 méter mélységben egy félórát tölt; két óra hosszágig tart, míg a felszínre húzzák, fokozatosan hozzászoktatva a nyomáskülönbséghez.

A tengeralattjáróban vízzel telt mentőakna van, ez azonban csak akkor vehető igénybe, ha a tengeralattjáró egyenesen merül le a fenékre. Ez esetben a legénység egyenkint, a mentőaknán át jut a felszínre. Másik mód a mentőharanggal való mentés, mikor is egy harangalakú szerkezet hozza ötösével-hatosával a legénységet a felszínre. Ennek alkalmazásának alapfeltétele, hogy az elsüllyedt tengeralattjáró helyét pontosan ismerni kell. Épp ezért minden tengeralattjáró jelzőbolyával felszerelt. Ez elsüllyedéskor felbocsátható a felszínre egy sodronnyal, melyben telefonvezeték is van. Ezzel állandó összeköttetésben marad a tengeralattjáróval. A jelzőbolya nappal füstöt fejleszt, éjjel lángot gyújt, de mi ez a mákszem a végtelen óceánon?! Sokszor marad örökre ismeretlen sírban a technika eme csodálatos alkotása és a szűkszavú hadijelentés például csak annyit mondott a világhírű német hő és bajtársainak haláláról:

„A Günther Prien sorhajókapitány parancsnoksága alatt álló tengeralattjárót elvesztettnek kell tekinteni, mert már több mint egy hónapja nem ad életjelt magáról...“

*

Hány és hány ilyen jelentést adtak ki már a hadviselő felek tengeralattjáróról, csatahajóról egyaránt! Mert ahogy a szárazföldnek és a levegőnek is megvannak a maga hősei, ugyanúgy vannak rettenthetetlen lelkű hősök a tengereken! Pár jellegzetes fegyverükkel és hadművelleti alkalmazásukkal ismerkedtünk most meg. Szálljon féltő együttérzésünk és bajtársi jókívánságunk a velünk szövetséges hadak tengerészei felé!...

A vasat addig kell ütnünk, amíg meleg; de csiszolni kényelmesen csiszolhatjuk.

DRYDEN

Isten minden madárnak ad táplálékot, de nem viszi a fészkebe.

SVÉD KÖZMONDÁS.

KÖNYVISMERTETÉS.

A napokban hagyta el a sajtót a „**Honvédelmi Kötelezettségeink.**” c. könyvsorozat második kötete, mely a katonai Becsületügyi Szabályzat határozványait ismerteti. Értékes útmutatást nyújt a lovagias ügyek intézésére, különös figyelemmel katonai vonatkozásaira. Behatóan tárgyalja a tiszti rendfokozatról való lemondás és a katonai rehabilitáció kérdését is. A könyv írója De Sgardelli Caesar ny. alezredes. Ára 3 pengő. Minden könyvkereskedésben kapható.

Suomussalmi. Irta: Siilasvuo finn tábornok, fordította: vitéz Mezey Dénes. Vitézi Rend Zrínyi Csoportja kiadása. Budapest. 1941. A finn-orosz háború egyik igen jelentős csatáját írja le avatott tollal Siilasvuo tábornok. A szerző a csatában résztvett, de főleg az elesett hősöknek ajánlja könyvét, s ehhez híven csak az alárendeltjeinek harcait fűti: a két csoportban előnyomuló oroszokat különválasztva tartani, azután egyenként megverni. Drámai a csata lefolyása. Az első napokban az orosz nyomasztó tülerő fokozatosan szorítja vissza a maroknyi finnek, akik szinte tehetetlenek az orosz tüzéséggel és harcokcsikkal szemben, mert nekik sem tüzéségük, sem harcokcsik leküzdésére alkalmas eszközük sincsen. De Siilasvuo tábornok keményen kitart terve mellett. Borzalmas az egyenlőtlen harc! Minden talpalatnyi földért vért követelnek, de áldoznak is a finnek. Fellélegzünk, amikor az első segítség hírért olvassuk, hogy támadásba lendülhet, haladéktalanul elrendeli ezt. Előbb az északi orosz csoportot semmisíti meg teljes bekerítéssel, majd az itt zsákmányolt harceszközökkel is megerősödve a déli ellen fordul s azt is — minden oldalról egyszerre támadva — tönkretesz. A suomussalmi csata hadászati és óriási jelentőségű volt. Az oroszok itt akarták kettévágni Finnországot az Oulu irányába tervezett támadással. Ezt akadályozta meg Siilasvuo tábornok hadosztálya. A könyv egy katonai írása. Szóvirágok helyett a tettek sorakoznak egymás mellé mindig lebilincselően és értékes tanulságokat szolgáltatva a fegyvernemek összműködéséről, különösen az utasok alkalmazását illetően, de mindenekelőtt a téli háború sajátosságairól. A könyv fordítása kifogástalan. Időszerű és jó könyv mindenki számára, aki meg akarja ismerni finn testvérménységüket nagy emberi és katonai értékeit. Diszes kivitelben a Vitézi Rend Zrínyi Csoportja adta ki a könyvet, ára 3.50 P.

A m. kir. csendőrség egyenruhája és felszerelése.

(Folytatás.)

KÖTÖZŐSZÍJ.

A polgári ruhás nyomozó csendőrök részére — a kézibilincs helyett — van rendszeresítve.

Anyaga: krómos cserzésű, gépszíjvarrással alkalmas szíjből, narancssárga színezéssel, kötőzsinór céljaira megfelelően zsírozva.

Méretei: hosszúsága a vaskarikával és szíjhurokkal együtt 160 cm. Szélessége 15 mm, vastagsága 1.5–2.5 milliméter.

Leírása: a kötőzsinór az egyik végén hurokban végződő szíjből és a másik végén a szíjba bevarrt vaskarikából áll.

A hurok úgy képződik, hogy a szíjat barkás oldalával kifelé fordítva 21.5 cm-re visszahajtjuk és az így egymásra fektetett szíjat a visszahajtott rész végén a jobb- és baloldali szélétől 3 mm-re 4.5 cm hosszúságban 16-os számú viaszolt fonállal 12 öltéssel összevarrjuk. A fonalvégződés keresztöltéssel van eldolgozva.

A hurok hossza 17 cm.

A kötőzsinór mindkét szélén 3 mm-re szélezve van.

A karika 4 mm vastag vashuzalból kovácsolt forrasztással, csiszolva és fényezve készül. Külső átmérője 3 centiméter.

A karika a szíjba ugyanúgy van bevarrva — ugyanolyan méretezéssel —, mint ahogy a hurok van összevarrva, azzal a különbséggel, hogy itt csak 5 cm-re kell a szíjat visszahajtani.

*

L! az 1936. évi 18. sz. Cs. K.-ben megjelent 139.074/VI—c. 1936. számú B. M. körrendeletet.

KÉZIBILINCS.

A kézibilincs bilincsláncból, fűzőláncból, 2 lakatból és 2 lakatkulcsból áll. A lakatokhoz 1—1 tartalékulcs is tartozik.

A bilincslánc 35 darab szívós, vert, csiszolt vasból készült tagból van összefűzve és pedig: 33 darab 2 1/2 cm hosszú és 2 cm széles, tojásdadalakú görbített láncszemből és 2 darab 3 cm átmérőjű karikából. Az első karika a bilincslánc egyik végére, a másik pedig a 7. és 8. láncszem közé van foglalva.

A fűzőlánc 28 darab szívós, vert, csiszolt vasból készült tagból áll, amelyek közül 27 darab 4 1/2 cm hosszú és 1 1/2 cm széles, hosszúkás, egyenes láncszem és 1 darab 4 cm átmérőjű karika.

Az elforgatható füllel ellátott Wertheim-rendszerű, 3 cm átmérőjű, köralakú lakat külső borítóköpenye sárgarézből és újabban vasból — barnított kivitelben — (L! az 1940. évi 21. sz. Cs. K.-ben közzétett 573.809/20.—1940. sz. H. M. körrendeletet) készült. A lakat hossza — a betolt füllel együtt — 5 cm.

A kulcs 3.5 cm hosszú, anyaga vas.

RENDSZERESÍTETT EGYÉB FELSZERELÉSI CIKKEK.

Rendszeresítve van még a gyalogsági és lovassági puskaszíjak, köpenyszíj stb., stb. és a számos részből álló lőszerelvény, a löfegyverekhez lőszer és tisztítószerek stb.

Mindezek felsorolása és leírása önmagában is egy vastag kötetet töltene meg. Úgy véltük, hogy a kitűzött célt elértük azzal is, hogy a fontosabb rendszeresített öltözeti és felszerelési cikkeket az adott terjedelemben ismertettük.

III.

VISELÉSRE MEGENGEDETT CIKKEK.

Körköpeny.

Viselésre megengedett cikk, kizárólag a tisztek (hasznos állásúak) részére. Táboribarna köpenyszövetből készül, fél- vagy háromnegyedkörre képez. Hossza, mint a köpeny. Ugyanolyan gallérral és köpenyhurokkötéssel bír, mint a tisztiköpeny. Mindkét elülső részén elzárható hasítékkal készül.

A körköpeny begombolhatása céljából a mellrészen fent 3 pár — a tiszti mentén alkalmazottakhoz hasonló alakú — mellzsinórzat pitykéekkel, továbbá a baloldali előrészen a mellzsinórzat alatt folytatódó 3—4 táboribarna ködió- vagy csontgomb, a baloldali szegélyrész belső előszéle alatt lévő borítékrészen pedig megfelelő számú gombyuk van alkalmazva. A mellzsinórzat sötét kávébarna selyem és a galambkosarak arany fonalakból vannak készítve. A pitykegombok hasonlóak, mint a dolmányon.

A gallérszélek belső oldalára a mentekötővel azonos kivitelű gallérral van felvarrva, melyet — ha a köpeny be van gombolva — belül kell elhelyezni.

A körköpeny a köpeny bélésével azonos béléssel és a körköpeny szöveteiből készült legombolható csuklyával is ellátandó.

Viselését az „Öltözeti táblázat” szabályozza.

Ll 46.866/eln. VII—c. 1932. (1. sz. Cs. K. 1933.) sz. B. M. körrendeletet.

A tisztiköpeny megváltoztatásával a körköpeny is változott. A körköpeny a jövőben a köpennyel azonos sötétzöld posztógallérral, a mellkészet (zsinór és pitykegomb) elhagyásával és a begombolásra szolgáló kődió-vagy csontgomb helyett koronás aranyozott kisgombbal készül.

Az eddig rendszeresítve volt körköpeny 1942. október 31-ig kihordható.

Ll 28.090/eln. 2/r.—1940. sz. H. M. körrendeletet (13/1940. sz. H. K. szab. rend.).

Esőköpeny.

A csendőrségnél kizárólag a tisztek (hasonló állásúak) részére viselésre megengedett ruházati cikk.

Az esőköpeny színe: közel legyen a csendőrség szolgálati egyenruha színéhez. Anyaga: tetszés szerint (impregnált pamut, szövet, gumi, stb.); alakja: nyakig zárva, oly hosszú, mint a köpeny és lehet oly bő, hogy lóháton a térdeket teljesen és biztosan befödje. Díszöltözethez nem, egyébként kizárólag csak esős időben viselhető, felöltve és begombolva, vagy a karon.

Ll 45.342/eln. VI—c. 1930. (9. Cs. K. 1930.) sz. B. M. rendeletet.

Porköpeny.

Mint az esőköpeny, szintén csak a tisztek (hasonló állásúak) részére van viselésre megengedve.

A tisztek (hasonló állásúak) szolgálaton kívüli gépkocsizások, motorkerékpározások, vagy lóval vontatott egyéb járműveken való utazásuk alatt a városok vármegyéin kívül, a nyári időszakban fehér-sárgás vagy szürke vászonból készült porköpenyt viselhetnek.

A porköpenyt azonban úgy kell viselni, hogy a rendfokozati jelek tisztán kivehetők és láthatók legyenek. A fent említett járművekről való leszállás után a porköpenyt le kell vetni.

Ll 118.201/VII—c. 1933. (9. sz. Cs. K. 1933.) sz. B. M. körrendeletet.

Pejacseovich pantalló.

Mérete és alakja, mint a táboribarna pantallóé. Csak tisztek (hasonló állásúak) viselhetik. Viselési módját az „Öltözeti Táblázat” szabályozza azzal, hogy fehér nyári zubbonyhoz nem viselhető.

Ll 19.043/eln. 5. 1921. számú H. M. rendeletet, 445.115/eln. VI—c. 1929. Ll 5. Cs. K. 1929.) és 138.838/VI—b. 1929. Ll 3. Cs. K. 1930.) számú B. M. körrendeleteket.

Kesztyűk.

Legénység részére viselésre meg van engedve: a táboribarna juhőr kesztyű, amely azonos a tisztek részére rendszeresített. Engedélyezve van továbbá a fehér kötött nyári cérna kesztyű, amely csak színben különbözik a táboribarna nyári szövött cérna kesztyűtől.

A tisztek fehér glazé kesztyűt is viselhetnek a fehér szarvasbőr kesztyű helyett.

Télen a kesztyűk meleg béléssel is viselhetők.

Ll 46.071/eln. VII—c. 1933. (13. sz. Cs. K. 1933.) sz. B. M. körrendelethez és az A—26. jelzésű szolgálati könyv 3. függelékét.

Cipők.

Az összes legénységi állományúak részére meg van engedve a fekete box bőrből készült gumibetétes (cugos)- és díszítés nélküli fűzőcipő.

Úgy a gumibetétes-, mint a fűzőcipő csak az úgynevezett svájci formában készíthető.

A cipők talpa lágyékban varrva és egysorban szegezve, a többi részen két sorban szegezve van. A varrás belső eltakarására betét talpbélés szolgál. A talp legalább 4.5—5 mm-es vastagságú, tiszta színbőrből készül. A talp — célszerűségi okokból — festetlen, természetes színű.

A cipők ugyanolyan nagyságban készülnek, mint a csizmák, tehát 39—47-es méret nagyságban és 5, 6, 7-es bőségben. Az igényléseknél tehát ugyanarra a méret nagyságra és szárbőségre kell hivatkozni.

A fűzőcipőnél, a befűzésre, fekete erős cipőfűzőzsinór szolgál. A fűzőzsinór befogadására az elől lévő hasíték hosszában, mindkét oldalon végig fűzőkarikák, vagy alul fűzőkarikák és feljebb kapcsok vannak beverve. (Ll 45.251/eln. VI—c. 1930. sz. B. M. körrendeletet (8. Cs. K. 1930.).

Lakkcsizma, díszítés nélküli fűzős lakkcipő és a bőr lábszárvédő viselése a tisztek részére meg van engedve. Ll „A—26. 3. Függelék” jelzésű egyenruházati szabályzat III. fejeletét.

(Folytatjuk.)

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Egy betöréses lopás kiderítése.

Írta: IGNÉCZI KÁROLY tiszthelyettes Ungvár.

(Nyomozó alosztály.)

A dolhai őrs 1941 május 1-én a 8/1. nyomozó alosztályparancsnoksághoz távbeszélőn jelentette, hogy a m. kir. erdőkinestár dolhai erdőhivatalába ismeretlen tettesek betörték és az egyik bezárt íróasztal fiókjában elhelyezve volt páncél-kazettát, az íróasztal felfeszítése után, 2325 P készpénz és egyéb értéktárgyakkal együtt elvitték. A 8/1. nyomozó alosztály parancsnokság Czeglédi Gergely őrmesterrel engem vezényelt ki az ügy nyomozására.

Dolha községben általános tájékozódás után a helyszínelést megejtettük. A helyszínen a következőket alapítottuk meg, illetve az alábbi állapotot találtuk:

1941 április 29-én 18 órakor Tomics Dávid* erdőőr az irodahelyiséget kulccsal bezárta. Az ajtó zárt állapotáról meggyőződött. A bezárásnál jelen volt Micsanek Imre főmérnök is.

1941 április 30-án 1/26 óra tájban Kandó Dénes napibéres irodaszolga az irodát ment takarítani. A nála levő kulcsot a zárba tolta, a kulcs azonban nem fordult. A kilincs lenyomása után az ajtó kinyílt, mert nyitott állapotban volt. Kandó Dénes az irodába bement, hol semmiféle rendellenességet nem észlelt. A padlót ezután Kandó fellocsolta és kisépért alaposan mindenütt. Az ajtó nyitva találására nézve azt adta elő Kandó, hogy annak nem tulajdonított fontosságot, mert előfordult más alkalommal is, hogy az ajtó nyitva maradt, de soha sem vészett el semmi.

* A nevet megváltoztattuk. (Szerk.)

Kandó Dénes a szoba kiseprése után az ajtót kulccsal bezárta és az irodából eltávozott.

Az iroda ajtajához 5 kulcs volt készítve. Kulccsal volt ellátva: Tomics Dávid erdőőr, ki a pénzes kazettát kezelte, Szeles Bálint, Szeles Tivadar és Horgos Béla erdőőrök és Kandó Dénes irodaszolga. A lopás idején Szeles Tivadar és Horgos Béla erdőőrök katonai szolgálatot teljesítettek.

Az irodában 4 íróasztal, 2 irományszekrény és 1 nagy Wertheim-szekrény volt elhelyezve. A 2 szekrény, a Wertheim-szekrény és a 4 íróasztal fiókjai kulccsal voltak bezárva. A cselekmény felfedezése után az egyik íróasztal fiókja, melyben az ellopott kazetta volt, nyitva találtatott. Az ellopott kazetta nappal egy másik fiókban szokott állni és így idegenek napközben a kazettát csak ebben a fiókban láthatták. A kazetta éjjeli helyéről csak az irodában dolgozók — Tomics Dávid, Szeles Bálint, Kandó Dénes, Szeles Tivadar és Horgos Béla — és az irodába bejárók — Krug Ferenc, Orosz Tivadar, Rezes Ferenc erdőőrök — tudtak.

Az irodaajtó zárját leszereltettük és alkalmi szakértővel megvizsgáltattuk. A vizsgálat eredménye: A zár egyszerű. A zár belsejében a kulcstoll forgatásának megfelelően karcolási és kopási nyomok voltak láthatók. Ezek a nyomok eredhettek álkulcstól, de a kulcsok durván reszelt tollától is. A zárhoz eredetileg ugyanis egy kulcs volt. Hogy az irodába járó minden alkalmazott 1—1 kulccsal el legyen látva, ezért Horgos Béla erdőőr még 4 kulcsot készített.

A feltört íróasztal fiókját vizsgálva a következőket állapítottuk meg: Az íróasztal-ajtó kilincs felőli része és az ezzel szemben lévő ajtófélfarész között feszítési nyomok, ugyanitt kevésbé éles tárgytól származó faragási nyomok voltak láthatók. Az éllel bíró tárgy faszálán haladva több helyen mélyen behatolt az ajtóba. Az ajtó előtt a padlón a cselekmény felfedezésekor — 1941 április 30-án 15 órakor — sok faforgács (ajtóról származó) hevert. Az ajtó zárját a szakértő megvizsgálta és a következőket állapította meg: A zár 3 zárólemezes biztonsági zár. A zárólemezek a zárólemez csapszeg mellett kopottak. Ennek kopott voltáról akkor győződhattunk meg legjobban, ha az ajtó nyitott állapotában a zár reteszt előre toltuk, majd a kulcsot kivettük és ezután a reteszt kézzel vissza toltuk. A zárba lyukas-kulcs járt. A kulcsszár befogadására szolgáló félkör alakú lemez belsejében, valamint a kulcs csapszeg körül, a zár hátsó, belső falában, hegyes tárgytól eredhető (kés, tör, szeg, álkulcs) karcolási nyomok láthatók. A zár kinyitása azonban szakértelmet igényel.

A legalaposabb kutatás dacára sem sikerült egyéb nyomot felfedezni. Az ablakok sértetlenek voltak.

A felfedezés napján délelőtt az irodában Szeles Bálint erdőőr egyedül tartózkodott, mert a többi erdőőr eskütelre Ilosván volt. Szeles Bálint a kikérdezése folyamán előadta, hogy 1941 április 30-án 8 órakor ment az irodába. A külső ajtót kulccsal kinyitotta, majd bement az irodába, hol a feltört íróasztal-fiókot nyitva találta. Mivel azonban belépésekor a telefon csengett, odasietett. A telefonhoz menve a nyitott íróasztal-fiókot berugta, mert útjába állt. A telefonálás elvégzése után, a kérdéses fiók újra nyitva volt. Ekkor odament és abba belenézett. Ekkor látta, hogy a kazetta nincs a helyén. Azt gondolta, hogy Tomics erdőőr előző este bevitte Micsanek főmérnök lakására azért, mert másnap Ilosvára ment. Jelentést a kazetta eltűné-

séről senkinek sem tett. Előadása szerint az irodában aznap délelőtt egyedül ő tartózkodott.

1941 április 30-án 15 órakor jött meg Ilosváról Tomics erdőőr, ki a lopás elkövetését felfedezte.

A helyszínen talált állapot és az ott dolgozó egyének kikérdezése után azt a következtetést vontuk le, hogy a tetteseket elsősorban azok között az emberek között kell keresni, akik az irodában dolgoztak, vagy oda bejáratosak voltak.

A cselekmény elkövetésével számításba jöhetett: Tomics Dávid, Szeles Bálint erdőőrök és Kandó Dénes irodaszolga, kik állandóan az irodában dolgoztak. Továbbá: Krug Ferenc, Orosz Tivadar és Rezes Ferenc erdőőrök, kik az irodába bejáratosak voltak.

Másodsorban jöhetnek számításba a községben lakó más egyének és csak harmadsorban a teljesen idegenek. Utóbbi majdnem kizártnak látszott.

Feltevésünk elképzelése után az irodában dolgozó és bejáratos erdőőrök előélete után kezdtünk puhatolni. Hamarosan megállapítottuk, hogy Szeles Bálint erdőőrnek 760 P tartozása van a községben. Feleségével együtt állandóan a vendéglőben ül. Előfordult, hogy egy estélyre Husztról hozottak cukrászsüteményt. Igen jól ruházkodnak, pedig 5 gyermekük van. Vagyonnuk nincs. Fizetése 187 P. 1941 május 1-én 134 P-t kapott, mert a többi pénzt április hó folyamán előre apródonként kiszedte. A községben már senki sem ad hitelt neki, mert a hús, fűszer és egyéb élelmiszer számláját sem fizette rendesen. A kapott 134 P-ből kifizetett egy helyre 130, másik helyre 25, harmadik helyre 9.68, 3 és 2.40 P-t. Összesen 170.08 P. Így többet fizetett ki 36.08 P-vel.

Krug Ferenc erdőőrről vonatkozólag megállapítottuk, hogy állandóan a korcsmában és vendéglőben ül. Családjával keveset törődik. Minden pénzt korcsmára költi. 131 P fizetése van. A fizetését április folyamán apródonként előre kiszedte nyugtára. 1941 május 2-án csak 61 fillér fizetést kapott. Felületes megállapítás szerint 800 P tartozást csinált 10 hónap alatt. Ezeknek a tartozásoknak nagyrésze korcsmái adósság. Naponta képes 15—20 P-t meginni. Állandóan részeg. Május 2-án délután 128.87 P-t fizetett ki.

A számításba jöhető többi egyéneknek a nyomozásunk nem hozott semmiféle hátrányos adatot felszínre.

Ezután a nyomozást a fent írt két egyén után részletesen lefolytattuk.

Szeles Bálint erdőőr előadta, hogy 18 órától 1/2 20 óráig feleségével együtt a Pártos-féle vendéglőben tartózkodott. Ezután lakásukra mentek és lefeküdtek.

Krug Ferenc előadta, hogy 1/2 18 órától 19 óráig a Pártos-féle vendéglőben tartózkodott, majd innen lakására hazament. Lakásáról 20 órakor elment Túros György lakására földbérlet ügyben. Mivel Túrost nem találta lakásán, ezért 21 órakor hazament és lefeküdt.

Micsanek István és Berkes László mérnökök előadták, hogy 21 órakor az erdőhivatal szobája felől zörgést hallottak. Hangosan kérdezték, hogy „ki van ott”. Mivel azonban választ nem kaptak és a zörgés is megszűnt, nem mentek az irodába meggyőződni arról, hogy nem jár-e valaki ott.

Kandó Dénes irodaszolga előadta, hogy 1/2 21 óra tájban az erdőhivataltól kb. 500 m távolságra találkozott Krug Ferenc erdőőrrel, ki azt kérdezte tőle, hogy hova megy. Azt válaszolta, hogy fáradt, megy haza. Krug hívta a korcsmába inni azzal, hogy a felesége

adott neki 10 P-t, menjenek, igyák meg. Krug elbeszélte ekkor Kandónak, hogy az ő apósa igen gazdag ember és csak egy levelet kell írni neki, annyi pénzt küld, amennyit kérnek. Ismételten megkérdezte Krug Kandótól, hogy nem megy-e már vissza az irodába.

Aznap este 21 órakor több tanu látta Krugot az erdőhivatal előtt az úton beszélgetni, hol az egyik, hol a másik emberrel. 21 órától kezdve nem látta senki.

Krug a kikérdezés folyamán tagadta, hogy Kandóval beszélt volna. Azt is tagadta, hogy aznap 21 órakor az erdőhivatal előtt valakivel beszélt volna.

Micsanek István főmérnök április 29-én délután átadott Tomics Dávid erdőőrnek 4000 P-t kifizetés végett. Tomics a pénzt ideiglenesen az ellopott kazettába tette. A pénz betételét Szeles Bálint látta. Ugyancsak a pénz betétele után odament hozzá Krug Ferenc és kért tőle nyugtára 5 P-t. Tomics kivette az 5 P-t a kazettából — mikor is Krug a 4000 P-t látta — és átadta Krugnak. Tomics a kapott 4000 P-ből 3300 P-t kifizetett. A kazettában maradt 700 P ebből a pénzből. A kazettában volt még ezen felül 150 P készpénz és 1475 P értékű — május 1-én beváltható csekk és különböző nyugták. — Krug és Szeles nem tudtak arról, hogy Tomics a pénzt kifizette.

Krug Ferencné a kikérdezés folyamán előadta, hogy megtakarított pénzüik nincs semmi. Igen sok adósságuk van. Szülei szegények, nyugdíjból élnek. Április folyamán semmit sem adtak el, mert nincs is mit eladniuk. Fizetésükön kívül április hóban és május hóban semmi jövedelmük nem volt.

Ezután tisztáznunk kellett Kruggal, hogy a kifizetett összeget hol szerezte, mert előfordulhatott az is, hogy valakitől kölcsön kérhette és hogy felesége előtt magát tisztázza, abból fizette ki tartozásuk egy részét.

Krug a pénz holszerzésére nézve előadta, hogy felesége mult év ősze óta 95 P-t, fia pedig 15 P-t takarított meg. Ő ezekből a pénzekből fizette ki tartozásukat. Ezután Krugné ismét kikérdeztük, ki megerősítette Krug előadását. Ezután mind Kruggal, mind feleségével részletesebben foglalkoztunk. A részletkérdésekre már elmentmondásokba keveredtek. Krug előadta, hogy a pénz egy fehér zsebkendőben volt csomóra kötve, s a pénz a szekrény második polcán volt. Felesége ezzel szemben előadta, hogy a pénz a szekrény 4. polcán állott és egy fehér zsebkendőben volt összehajtva. Krugné a pénz félrerakására nézve előadta, hogy mult év szeptemberétől minden hónapban 5—7 P tett félre. Egy esetben tett csak 10 P-t. Kiszámítottuk neki, hogyha mult év szeptemberétől minden hónapban 10 P-t tett volna félre, április 1-ig akkor is csak 80 P megtakarított pénzének kellene lenni és nem 95 P-nek. Ezután Krugné előadását megváltoztatva, előadta, hogy előző napi kikérdezésünk után, amikor férje haza ment, közölte vele, hogy a csendőrök mit kérdeztek tőle, Férje ekkor azt mondta neki, hogy ha a csendőrök még egyszer kérdezik, mondja azt, hogy 95 P megtakarított pénze volt és férje abból fizette ki a tartozást. Ugyanakkor mondta férje 13 éves Mihály nevű fiuknak is, hogy az meg azt mondja a csendőröknek, neki is volt 15 P megtakarított pénze, amit apjának adott. A tartozást ebből fizették ki. Krugné ismét előadta, hogy megtakarított pénzüik nekik sohasem volt.

Krug Ferenc felesége vallomásának elébetárása után is megmaradt előadása mellett.

Krug lakásán felesége előadása után házkutatást tartottunk. Átkutattuk a szobáját, konyháját, előszobát és kamrát. Gyanús dolgot nem találtunk. Krug a pénz

holszerzésére nem akart felvilágosítást adni. Később fenti előadását megváltoztatta és előadta, hogy tényleg nem a felesége és fia spórolt pénzből fizette ki az adósságát, hanem amikor április 29-én 21 órakor lakására akart menni, az utcán hallotta, hogy a temető felől kalapácsoláshoz hasonló hangok jönnek. A hangokra kíváncsi volt s ezért a földiken keresztül a hang irányába ment. A temető ellenkező oldalához érve látta, hogy 2 ember villamos zseblámpa fényénél csákánnyal egy pénzes kazetta felbontásán dolgozik. Egy darabig nézte az embereket, majd megszólította őket. Ekkor az egyik ember szlovákul megszólította neki — ő oroszul szólt —, hogy hallgasson, mert ha nem hallgat, úgy jár mint Demeter. Van ott pénz elég, ahonnan ezt hozták. Ezután a két ember a kazettával eltávozott. Ő odament, ahol a két ember volt és látta, hogy a kövön papír fehérlik. A papírt felvette és akkor vette észre, hogy abban pénz van. Odahaza olvasta meg a pénzt és megállapította, hogy 13 drb 10 P-s és 4 drb 2 P-s bankjegyet kapott.

A járőrnek a helyszínt megmutatta. Az a hely, ahol állítólag a cselekmény történt, ahhoz a helyhez, ahol Krug a kalapácsolást meghallotta, 350 m távolságra van. Tekintve, hogy Krug előadása szerint a kazetta a földön volt és rongyal be volt tekerve, amikor az emberek feltörték, valószínűtlennek látszott az, hogy Krug a kalapácsolást meghallhatta. A kísérletek ezt be is igazolták, mert az erőteljesen vert és földre letett vas hangja egyáltalán nem hallatszott el a kérdéses helyre.

Krug a kísérletek eredményének elébetárása után is megmaradt előbbi állítása mellett.

A kikérdezések folyamán a járőr megállapította, hogy Krug május 2-án 14 óráig senkinek nem fizetett. Így azt az előbbi feltevést, hogy az a kazettát kivitte az erdőbe és ott tartja, el kellett ejteni, mert valószínűbbnek látszott, hogy lakására vitte és ott bontotta fel. Lakását azonban már átkutattuk, de gyanús tárgyat nem találtunk. Nem kutattuk azonban az istállóját és a faskamráját át. Ez hiba volt. Itt magától kínálkozott az a gondolat, hogy a gyanúsított a kazettát fejszével bontotta fel, mivel annak biztonsági zárja volt. A fejszét pedig a fatartójában meg lehet majd találni. A járőr ezután ismét házkutatást tartott Krug lakásán. A lakásban ekkor sem találtunk semmit. A faskamrában azonban két fejszét találtunk, melyből az egyik éle frissen volt kicsorbulva és látszott rajta, hogy azzal vasat vagy acélt vágta. A járőr ezután a fa szétszedéséhez fogott. Az apróra vágott fa alatt a fal mellett kb. 5—10 cm-re a föld alatt kézimunkapapírba csomagolva 506 P-t — különböző pénznemekben — megtalált a járőr. A kazettát, vagy a hiányzó kb. 200 P-t azonban a járőr nem találta meg.

A házkutatásnál Krugné volt jelen, mert férjének a csendőrségi őrizetben tartását 24 órán túl a kir. ügyészség nem engedélyezte és át kellett adni. Krugné a pénz megtalálása után teljesen megtört és előadta, hogy férje 1941 április 29-én 1/2 22 órakor ment haza. Neki nem mondott semmit. Május 2-án délelőtt férje az erdőre elment, de kevés idő múlva visszatért lakásukra. Nagyon ideges volt. Kérdezte tőle az idegesség okát, de férje nem szólt semmit, kiment a faskamarába. Ő a konyhában maradt. Rövid idő múlva hallotta, hogy férje valamit kalapácsol az istállóban, illetőleg a faskamarában. 10—15 perc múlva férje egy rongyba begöngyölve egy kis páncélkazettát vitt be az előszobába. A kazettát a hátizsákjába tette. Krugné a férjét fele-

lősségre vonta és a kazetta elvitelére szólította fel. Krug ezután a kazettát elvitte. 15—20 perc múlva Krug visszatért lakásukra és egy csomó papírpénzt kivett zsebéből, majd az asztalra tette. Férjét ismét felelősségre vonta, hogy mit csinált. Férje ekkor elmondta neki, hogy az erdőhivatalba Szeles Bálinttal törtek be. Szelessel úgy beszéltek meg a dolgot, hogy bármelyiket elfogják, nem szólnak, illetőleg nem vallanak egyik a másikra. A pénzen osztozkodnak. Azt is megbeszélték Krug és Szeles, hogy az asszonyoknak sem szólnak semmit. Krug elmondta feleségének, hogy a kazettát hova rejtette el. Krug ezután a pénzt zsebre tette és lakásukról elment.

Krug a megtalált pénz felmutatása után a kir. ügyészségen előbb tagadt. Mikor azonban a jelenlevő kir. ügyész megmagyarázta neki, hogy most már csak magának árt a tagadásával, megtört és a cselekmény elkövetésére nézve a következőket adta elő:

1941 április 29-én a Pártos-féle vendéglőben elhatározta, hogy az erdőhivatal helyiségbe betör és a pénzt ellopja. 21 órakor az erdőhivatalhoz ment és annak ajtaját nyitva találta. Ezután álkulcs segítségével az íróasztal ajtaját akarta felnyitni, de ez nem sikerült. A sötétben a zsebében levő lapos vassal az ajtót kifeszítette, majd pedig a kazettát magához véve, a kerteken keresztül lakására hazament a kazettával. Lakásán a kazettát a trágyacsomóba rejtette és ott tartotta egészen május 2-án délelőttig. Ezen a napon 8 óra tájban találkozott a járőrrel, attól felszólítást kapott, hogy ne menjen ki az erdőre, mert őt is ki kell kérdezni. Azt gondolta, hogy a csendőrök már tudják, hogy ő a tettes, s ezért igyekezett a kazettát elrejtetni és a pénzt biztonságba helyezni. A kazettát kivitte az erdőbe, hol a járőr azt a Krug útmutatása alapján meg is találta az összes csekkekkel és nyugtákkal együtt. A pénzt azért nem merte az erdőben hagyni, mert esős idő lévén, féltette az elázástól.

Krug kikérdezése alkalmával, — amikor a járőr, társaira nézve, kérdést intézett hozzá, — anélkül, hogy Szelesről még csak szó is lett volna, letérdepelt és azt kérte, hogy csak Szeles ne bántsák, mert az nem hibás. Tagadta azt, hogy Szeles részt vett volna a lopásban. A kir. ügyész szóbeli utasítására azonban Szeles is elfogtuk és a kir. ügyészségnek adtuk át.

Szeles a kikérdezés folyamán tagadta a bűnösségét. Azt adta elő, hogy sohasem volt jóviszonyban Krug Ferenczel. A többetként kifizetett pénz holszerzését még ismételt kérdésére sem volt hajlandó igazolni. Később két tanút nevezett meg, hogy a pénzt azoktól kapta, de a tanúk előadták, hogy nem adtak kölcsönpénzt Szelesnek.

*

Ha a helyszínen valami nyomot, vagy bűnjelet találunk, az lehet valódi, de lehet hamis, beállított is, vagyis olyan, amelyet a tettes csupán azért létesített, hogy annak segítségével a nyomozást félrevezesse. A csendőrnek meg kell tudni különböztetni a valódit a talmítól, a hamisítástól, a beállítottól, mert különben hamis nyomon elindulva, hamis eredményhez jut. Hasonló a helyzet a vallomásokkal, legyen az a sértetté, tanúké, vagy a gyanúsítotté. Amit ezek a csendőrnek mondanak — nem szabad egyszerűen készpénznek venni. A nyom, a vallomás egyaránt adat, — melynek helytállóságát, megbízhatóságát először is alaposan ellenőrizni kell. Erre — a vallomások helytállóságának ellenőrzését illetőleg — a leírt nyomozás szép példákat szolgáltat.

A járőr arról, hogy bizonyos helyen bizonyos hantgot lehetett-e hallani, igen helyesen, kísérlet útján győződött meg. Az ellenőrzés másik módját a tanu vallomásának részekre bontásával, a részeknek az egészszel való összehasonlításával gyakorolta. (Az állítólag megtakarított pénz ellenőrzése.) Igen helyesen cselekedett a járőr akkor is, midőn a gyanúsított és feleségének nagyjában egybehangzó vallomását az apró részletek firtatásával borította fel. Ez rendszerint célra vezető eszköz, mert a hamis vallomásra történő meggyőzés, felkészülés, rendszerint csak nagy vonalakban történik, de nem terjed ki (nem is terjedhet ki) az apróbb részletekre. Mindhárom ellenőrzési módot sikerrel alkalmazta a nyomozó járőr és nagy mértékben ennek köszönhetette az eredményt.

A nyomozás egyébként is szakszerű és tervszerű volt. Elismerést érdemel. Csupán az első felületes házkutatásra kell, mint hibára rámutatni. A jó házkutatás egyik alapfeltétele az alaposág. Ha ez elmarad, rendszerint nem találjuk meg, amit keresünk. Itt szerencséje volt a járőrnek, mert a második alapos házkutatásnál megtalálta a bűnjel-pénzt. Ennek azonban nem kellett volna feltétlenül így történnie. A gyanúsított az első eredménytelen házkutatás után a pénz más hova rejthette volna, amikor is az alaposág hiánya az első házkutatásnál, jóvátehetetlen hibát jelentett volna.

HALOTTAINK

Péter Miklós I. budapesti I. kerületbeli alhadnagy 1941. október 1-én Orosházán hashártyagyulladásban meghalt.

Orosházán temették el. 1908. szeptember hó 23. óta szolgált. Kitüntetései: Magyar Ezüst Érdemkereszt, Háborús Emlékérem, I. osztályú Legénységi Katonai Szolgálati Jel, 1912/1913. emlékkereszt, Osztrák Háborús Emlékérem és Erdélyi Emlékérem.

Farkas Imre szegedi V. kerületbeli csendőr 1941. október 18-án Budai-úton öngyilkosság következtében meghalt. Cegléden temették el. 1938. május 1. óta szolgált. Kitüntetései: Felvidéki Emlékérem és Erdélyi Emlékérem.

Kardos-Szabó János budapesti I. kerületbeli őrmester 1941. szeptember 4-én Tápióbicskén öngyilkosság következtében meghalt. Tápióbicskén temették el. 1931. május 1. óta szolgált.

Nyugállományú bajtársaink közül meghaltak:

Bartók András tiszthelyettes (V. ker.), 1904—1930-ig szolgált,

Czippán Sándor törzsőrmester (IV. ker.), 1913—1931-ig szolgált,

Miklós András tiszthelyettes (VII. ker.), 1881—1912-ig szolgált,

Sipos S. István törzsőrmester (I. ker.), 1910—1924-ig szolgált a testületben.

Kegeylettel őrizzük emléküket!

HIREK

Halottak napján

tisztelegve léptem át a beszercei hősök temetőjének kapuját.

A hegy oldalán elnyúló halottak birodalma négy parcellára osztott, szürke kőkerítéssel van szegélyezve. A középső parcellával szemben komor, szürke cementfalba épített oltár áll, szentélyében a temetőben nyugvó magyar, német, bolgár, szerb, román és orosz hősök mindegyikének porladozó csontjaiból egy-egy maroknyi.

A csendben pihenő hősök álmaikat nem zavarta semmi. Nincs körülöttük senki.

A hitves sírja mellett nem áll az özvegy, aki a sír behorpadt szélét eligazítaná és a száradó őszi vadvirágokat könnyeivel meglocsolná.

Az apa fejfeje előtt nem térdel gyermek, a fiú keresztfáját nem öleli a féltő édesanya.

Nincs itt a testvér mellett a testvér... Nincs itt senki...

*

Szívemben nagy keserűség támad. Istene, hol van a szerető hitves, a rajongó gyermek, a féltő édesanya, a testvér, az ifjú hitves? Messze... Messze... Az ország másik szélén, vagy azon is túl, idegen országok ismeretlen tájain.

A nyirkos novemberi őszi délutánon Kirlibaba felől alacsonyan úszó felhők a temető fölé néhány pillanatra megállanak és a kirlibabai magaslaton fejfanélküli közös sírokban fekvő honvéd hősök néma üdvözlését közvetítik...

Komor gondolatok röpködnek körülöttem és fájó érzés fog el. Gondolataim a felhőkkel messze idegen országokban, jeltelen honvéd-

sírok között és hadifogolytemetőikben járnak, ahol nekem, a mindnyájunk közös hősi halottain kívül, külön hősi halottaim vannak.

Atyám, ki a belga határ közelében francia földön, egy hadifogolytemető agyagában alussza örök álmát. Behorpadt sírja fölé nem borulhatok le...

Egyik testvérem a végtelen orosz hómezők takarója alatt pihen. Sírján, hantjai fölött a nagy szürke orosz ég...

Másik testvérem a Kárpátok örökké zizegő fenyvesei alatt alussza örök álmát.

Harmadik testvérem az Isonzó hullámsírjában szendereg.

Mind e négy véremnek és a nagy világháború hősi halottainak innen a megnagyobbodott ország keleti széléről, a hősök sírjai közül, a hős elődökre büszke öntudattal és a köz-katonautód alázatosságával gondolok és a hála, a szeretet és a megemlékezés gyászfátyolát borítom drága hamvaikra. Telep Ferenc tthts.

Kitüntetések adományozása. A Kormányzó Úr Ö Főméltósága a Délvidék visszafoglalása alkalmából adományozni méltóztatott: a Magyar Erdemrend Lovagkeresztjét a hadiszalagon a kardokkal: vitéz Gerencsér Jenő őrnagynak, az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásáért. Egyben elrendelni méltóztatott, hogy ugyanezen alkalomból **Dicsőítő Elismerése a hadiszalag és a kardok egyidejű adományozása mellett tudtul adassék:** Farbak József alezredesnek, dr. Tegzes Ernő és dr. Zimonyi Sándor századosoknak, dr. Kertész Lajos, dr. Kun Imre, dr. Kőrössy Zoltán és dr. Papp Győző főhadnagyoknak, az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásukért.

Dicséret. A déli hadsereg katonai közigazgatási csoport parancsnoka a szombathelyi III. kerület állományába tartozó Berta Kálmán őrmesternek a Délvidék visszafoglalása alkalmával a katonai közigazgatási szolgálat terén kifejtett kiváló és eredményes teljesítményeiért okirati dicsőítő elismerését fejezte ki. A budapesti I. csendőrkörület parancsnoka Závodi Gyula tiszt helyett, mert a Kormányzó Úr Ö Főméltósága legmagasabb személyének biztonsága érdekében 6 éven át mint egyenruhás járőrvezető, az utóbbi három évben pedig mint polgári ruhás nyomozó, a biztonsági, továbbá a megfigyelő és nyomozó szolgálatot mindenkori igen nagy szakértelemmel, kiváló buzgalommal és odaadással látta el, — Kiss András III. törzssörtemest a Kormányzó Úr Ö Főméltósága legmagasabb személyének biz-

Aruk minőségéért, olcsó áráért, stb., elismerő és köszönő levelet ne írjunk, mert egyes cégek az ilyen leveleket gyűjteményes nyomtatványba foglalva, üzleti reklámnak használják fel, már pedig a m. kir. csendőrség tagjai nem lehetnek reklámcsinálói semmiféle üzletnek!

KOTRÁS ANTAL Egyensapkakészítő
Saját készítésű sapkák.
Egyenruházati cikkek.
Budapest VIII., Rákóczi-út 75. Telefon: 144-672.
Bejárati a Berzsenyi-utcai oldalon. A m. kir. csendőrség tagjainak kedvezmény.

„PATYOLAT“

KÉZMOSÓSZERREL mossuk kezünket!
Minden nehezen lemenő piszok könnyen lemosható Kátrány, szurok, olajfoltok stb. Kéz finomságát elősegíti Szabó-dal-masva, törz. védve. Ár 20 és 26 fillér. Kapható minden üzletben. Kérjék! **PATYOLAT VEGYIPAR**
BUDAPEST II. GÖRGY ARTHUR-UTCA 26 Telefon 852 405.

Nedves falak

szárazzáttételéhez **„SANIT“**

habarcstörő

Posnansky és Strelitz R. T.

BUDAPEST, V., ZSITVAY LEO-UTCA 13 SZAM TELEFON: 12-28-29 12-82-85

tonsága érdekében 7 éven át mint járőrvezető, az utóbbi évben pedig mint lovas rajparancsnok kifejtett igen buzgó, lelkiismeretes és igen eredményes szolgálat teljesítéséért *kerületi dicsérő okirattal* látta el, — *Kökényesi István* őrmestert, mert a Kormányzó Úr Ő Főméltósága legmagasabb személyének biztonsága érdekében 2 éven át mint járőrtárs, az utóbbi évben pedig mint járőrvezető, a reá háramló fontos szolgálatát igen nagy buzgalommal és lelkiismeretességgel látta el, — *Körösi Farkas* csendőrt, mert a Kormányzó Úr Ő Főméltósága legmagasabb személyének biztonsága érdekében 4 éven át mint járőrtárs, 1 éven át mint járőrvezető, az utóbbi évben pedig mint ideiglenes őrsparancsnok-helyettes, a reá háramló fontos szolgálatát igen nagy buzgalommal és lelkiismeretességgel látta el, *nyilvánosan megdicsérte*. A pécsi IV. kerület parancsnoka *Deli Imre* csendőrt és *Pej Mihály* prb. csendőrt *nyilvánosan megdicsérte*, mert 1941 július 16-án rendes szolgálatban, a magyar-német országhatár közelében, a járőr elől menekülő 2 csempészt, leleményesen igénybe vett kölcsönkerékpáron, fáradságot nem ismerő buzgalommal hosszabb üldözés után elfogták, tőlük az 5060 pengő értékű édesítőszer és 117 pengő értékű kerékpárláncot őrizetbe vették és a tetteseket az igazságszolgáltatás kezére juttatták.

Honvédségi Közlöny. 48. sz. Szabályrendeletek. A m. kir. honvédelmi miniszter úr a fülvédő viselését, kizárólag kimenők alkalmával, az összes legénységi állományú egyének részére engedélyezte, továbbá a tiszthelyettesek esőköpenyviselési tilalmára vonatkozó rendeletet is hatályon kívül helyezte. Pályázati hirdetmény a hivatásos állományú honvéd tisztek özvegyeinek és árváinak segélyellátási alapítványa tárgyában.

Csendőrségi Közlöny. Szabályrendeletek. 41. szám. Hivatalos térképek egységárainak megállapítása és a nyugtandó kedvezmények szabályozása. Hósi halottak gyászki-séréte. Honvédelemről szóló 1939. II. törvények végrehajtására vonatkozó Utasítás III. Része 2. Címének módosítása. Szolgálatban utazó csendőrtisztek vasúti menetdíjának átalányozása a Nyiregyházavidéki Kisvasutak és Bodrogházi Gazdasági vasúton. Külföldiek Ellenőrző Országos Központi Hatóság kirendeltségei számának és működési területeinek újabb megállapítása. Közúti és vízi benzinüzemű gépjárművek hajtására szolgáló benzinszuszkeverék (motalkó) fogyasztásának szabályozása tárgyában kiadott 8.230/M. E. 1939. számú rendelet végrehajtása. Tojás legmagasabb nyágereszkedői és fogyasztói árának megállapítása. Csöves és szemesi tengeri legmagasabb árának megállapítása. Burgonya legmagasabb termelői árának megállapítása. **42. szám.** Csendőregényének felülvizsgálatának eszközölése. Gépjármű-szinek fűtésének és világításának szabályozása a csendőrségnél.

1892. július havában látogatott el első ízben Kneipp Magyarországra. Napilapjaink bőven foglalkoztak annak idején látogatásával s elismerőleg nyilatkoztak kiváló tevékenységéről.

MEGJELENT A CSENDŐRSÉGI LAPOK KÖNYVTÁRA 9., 10., 11. és 12. KOTETE. Kiszállításukról gondoskodtunk. A 9. és 10. kötet a Csendőrségi Lapok b a n évek során közölt, nagyon kedvelt „Bűnügyi apróságok” gyűjteménye, a 11. kötet anyaga Szentjóbbsi János alhadnagy, „Rovás Róvó” bajtársunk összegyűjtött vidámhangú elbeszélései, a 12. kötet anyaga pedig Axa Rolf elbeszélései a katonaeletről; neveltető, pompás írások. Amint az első kötet kiadásakor, vezércikkünkben írtuk: ezek a kötetek arra hivatottak, hogy alapjai legyenek olyan őrskönyvtárnak, amelyben a csendőr megtalálja mindazt, ami továbbképzéséhez, látóköre szélesítéséhez, szórakozásához szükséges és amely könyvtárban nem lesznek időszerűtlen könyvek. Örömmel számolunk be tehát az újabb négy kötet megjelenéséről; olvasgassák bajtársaink szívesen.

Fegyverhasználat. Október 29-én Naszód községben a naszódai őrs járőre egy udvaron több lövést tett ifj. Szándu János naszódai lakosra, azért, mert az, mint veszélyes gonosztevő, az elfogása végett ott megjelenő járőrre pisztolyból egy lövést tett és menekülni igyekezett, a feltartóztatására pedig más mód nem volt. Szándu a fegyverhasználat következtében meghalt.

A magasabb rendfokozat címének használata. A magasabb rendfokozat címét elnyert tisztek, lelkészek, tisztviselők és tiszthelyettesek rendfokozati megjelölését, illetve rendfokozatuk használatát az alábbiakban szabályozták:

1. Minden hivatalos katonai okmányban (minősítvényi táblázat, anyakönyvi lap, igazolványi lap, stb.), továbbá parancsnokságok, hatóságok, stb. egymásközötti hivatalos írásbeli érintkezésénél a valóságos rendfokozatot is fel kell tüntetni, vagyis a rendfokozat megjelölése a következőkben történik:

X. Y. ny. áll. százados, címzetes őrnagy;

N. N. ny. áll. őrmester, címzetes törzsőrmester.

2. Katonai pságok, hatóságok, stb. által c. rendfokozattal bíró honvéd egyénekhez intézett ügyiratokban (hivatalos katonai okmányokat kivéve) a rendfokozat címzetes voltát nem

1892. JÚLIUS 26-ÁN, AMIKOR MEGÁLLT

a vonat az alcsúti állomáson. Kneipp hatalmas alakja jelent meg az egyik kocsis ajtajában. Idevárták őt, a nagy emberbarátot. Már akkor világhír övezte. Nemcsak híressé vált vízkúráját, hanem az egészséges életmódot hirdető tanítását is ismerte széles e világ. Ilyen volt tehát ez a kiváló ember. Ma már mindenki ismeri, hiszen minden csomag Kneipp malátakávé az ő arcképét hordozza.

Hogy ragyogott a szeme, mikor kiszállt a vonatból! Egyszerű földműves emberek fogadták hangos éljenzessel s a föld népénél ő rögtön otthonosan érezte magát. Maga is mint egyszerű parasztlú vágott neki küzdelmes életének, szegény maradt és szegényen is halt meg. De gazdaggá tette embertársai életét. Százazreknek adta vissza egészségét és még sokkal több embert óvott meg tanításával a megbetegedéstől. Azt hirdette: „Akkor törődjünk magunkkal, amikor még egészségesek vagyunk s ne későn, mikor már betegség győzi bennünket.” Eppen ezért gondoljunk mindig tanítására, ha isszuk a

Kneipp malátakávé,

azt a malátakávé, melyet maga Kneipp adott nekünk.

kell feltüntetni. Pl. egy ny. áll. ezds. c. vezérőrnagyhoz intézett úgírátban a címzésnél „ny. áll. vezérőrnagy úr”, a szövegben pedig „vezérőrnagy úr” rendfokozati megjelölést kell használni.

3. Az érintett címzetes rendfokozattal bíró egyének katonai pságokhoz, hatóságokhoz, intézetekhez, szervekhez stb. intézett írásbeli jelentéseikben, kérelmeikben, felterjesztéseikben és egyéb beadványaikban a rendfokozatuknál a címzetes jelleget is megjelölni tartoznak úgy a fejezetben, mint az aláírásnál. Pl.:

„H. M. Elnöki osztály. N. N. ny. áll. c. ezredes.”

aláírás:

„N. ny. c. ezds.”

4. Magánérinkezésben, legyen az akár szóbeli, akár írásbeli (pl.: bemutatkozás, levelezés, névjegy, lakásbejártnál a névtábla, stb.), a rendfokozat címzetes jellegét nem kell feltüntetni. Vagyis egy ny. örgy. c. alezredes ezekben az esetekben „alezredes” rendfokozati megjelölést használhat.

„Rangosztályba nem soroló havidíjas” állománycsoport megszűnése. A Szolgálati Szabályzat I. Rész új 1. sz. mellékletének hatályba lépésével a „rangosztályba nem soroló havidíjas” állománycsoport megszűnt. Ezzel kapcsolatban a rangosztályba nem soroló havidíjasokra nézve eddig érvényben volt összes külön rendelkezések is hatályukat veszítették, minek folytán mindazok, akik eddig a rangosztályba nem soroló havidíjasok állománycsoportjába tartoztak, a jövőben — tekintet nélkül a rendfokozatukra és arra, hogy csapat- vagy szakszolgálatosok — a tiszthelyettesek fogalma alá esnek és ezekkel minden vonalon egyöntetű elbírásban részesülnek. Ennek folytán a jövőben valamennyi tiszthelyettes-sel szemben a felülvizsgálati eljárást is legénységi vonalon kell lefolytatni.

A m. kir. nagyváradi „Gábor Áron” honvéd tüzérségi hadapródiskola hagyományok őrzése és ápolása céljából nyilvántartásba veszi mindama tiszteket és tiszthelyetteseket (illetve hasonló állásúakat), akik 1898—1918. év között az iskolát ott végezték, illetve ott valamely beosztásban szolgáltak.

Az érdekeltek nevüket, rendfokozatukat és pontos lakcímüket jelentsék be a fenti iskolaparancsnokságnál: Nagyváradi, postafiók 3.

Kíváncsok annak megjelölése, hogy az illető melyik évfolyamba tartozott.

Egyben felkéri az iskolaparancsnokság a volt növendékeket annak bejelentésére, hogy az iskola volt növendékei közül kik haltak hősi halált a Hazáért az 1914—1919. és az 1938—41. évek háborúi alatt.

Negyven pár érmelegítőt kötöttek a salgótarjáni tanalosztály nős altiszteinek hozzátartozói a harctéren küzdő honvédbajtársaink részére azokból a vegyes selejt anyagokból, amiket a tanalosztálynál előtaláltak. Azzal a megközelítéssel, hogy hazafias munkájukat a testület többi tagjai is követik, üdvözlőjük salgótarjáni bajtársaink családait.

Igen fontos ügyben keressük azokat a bajtársakat, akik 1919. év tavaszán a most felszabadított baranyai háromszög valamelyik örsén szolgáltak. Kérjük bajtársainkat, hogy közöljék ezt a körletben lakó nyugállományú bajtársakkal is. Értesítést, jelentkezést a 4. nyomozó alosztályparancsnokshoz kérünk mielőbb.

Utász műszaki tanoncok felvételére pályázati felhívás. A m. kir. honvédség hivatásos utász műszaki szakszolgálatos tiszthelyettesi állományának utánpótlására utász műszaki tanoncokat vesz fel.

Pályázati feltételek. Magyar állampolgárság, betöltött 14 és még el nem ért 17 életév, elemi iskola 6. kivételes esetben 4 osztályának sikeres elvégzése, nagyszülőikig bezárólag tiszta keresetny származás, oly testi fejlettség, amely valószínűvé teszi, hogy a pályázó a 17. életév betöltése után katonai szolgálatra alkalmassá válik, kifogástalan leventeminősítés, katonai fegyelmi szabályok önkéntes vállalása, kötelezettség vállalása, hogy a III. tanoncév után, — ha a pályázó a feltételeknek megfelel — hivatásos utász műszaki tiszthelyettesi szakszolgálatra önként jelentkezik, magyar nyelv tudása szóban és írásban.

A m. kir. honvédelmi miniszterhez (7. m. osztály) címzett kérvényeket a m. kir. honvéd műszaki szertár parancsnokság (Budapest, III., Keled-út 3.) útján 1941. évi december hó 31-ig kell felterjeszteni. A kérvényhez csatolni kell: a pályázó magyar állampolgárságának igazolására alkalmas okiratot és pedig: állampolgársági bizonyítványt, vagy visszahonosítási okiratot, vagy trianoni záradékkal ellátott illetőségi bizonyítványt (ebben az esetben 6 hónapon belül az állampolgársági bizonyítványt pótlólag be kell mutatni), a pályázó születési anyakönyvi kivonatát (latin és német nyelvűek kivételével az egyéb idegen nyelven kiállítottak hiteles magyar fordítását is csatolni kell), a pályázó iskolai vég bizonyítványát, a pályázó szüleinek, apai és anyai nagyszüleinek keresztlevelet és házasságlevelét vagy születési és házassági anyakönyvi kivonatát, a pályázó hatósági erkölcsi bizonyítványát, a pályázó testi alkalmasságáról honvédorvosi bizonyítványt, az apá vitéz, hadirokkant, hadiárva vagy tűzharcos voltának hatósági igazolását, a pályázó élő és ellátatlan testvéreiről és a szülők vagyoni helyzetéről hatósági igazolványt, nyilatkozatot, amelyben a pályázó szülei (gyámja) önként kötelezettséget vállalnak arra, hogy fiúk (gyámfiúk) a tanoncévek sikeres teljesítése után a m. kir. honvédség hivatásos utász műszaki szakszolgálatos tiszthelyettesi állományába való felvételre, — ha a pályázó a feltételeknek megfelel — önként jelentkezik és ahhoz beleegyezésüket adják, illetve adja. A kérvény és mellékletei az előírt bélyegilleték alá esnek. Hadiárva és hadigyámoltak folyamodványai, továbbá szegénységi bizonyítvánnyal felszerelt folyamodványok és mellékleteik bélyegmentesek.

Felten és Guilleaume

kábel-, sodrony- és sodronykötélgyár Rt.
Bowden lékpázmák és spirálisok.

Budapest, XI., Budafoki-út 60. sz.

Mindennemű

**SPORTCIKKEK, VADÁSZFEGYVEREK,
KERÉKPÁROK, pontos javítások**

IRSAY JÓZSEF

Öskeresztény cégnél. UJVIDÉK, II.,
Rókóczi Ierenc-u. 32. Tel.: 23—14

A m. kir. Csendőrség tagjainak kedvezmény.

Essentől **IRÓGÉPET,**
alkatrészt, kelleket

KOCH ISTVÁN

Írógép szaküzletében vásárolunk.

Vétel-eladás, átépítés, javítás. • UJVIDÉK, Posta-u. 14. Tel.: 21-21.

„Huncor”

IRODABÚTOR

lakberendezés,
tervszerinti

KECSKEMÉTI-U. 11. T.: 184—611. **BÚTOROK**

Mi bármely
rendszert

Írógépet,
Kerékpárt
Rádiót

ROZNÁR JÓZSEF

cégnei vásárolunk

Alkatrészek SZOMBATHELY,

Szt Márton-u. 20. • Telefonszám: 214.

m. kir. Csendőrség tagjainak kedvező feltételekkel.
Moghítható kereset: napi 1000—1500 Ft.

Szervezeti és szolgálati utasítás (Szut.) 2 P 20 fillér.

Próbacsendőrök tankönyve 4 P.

Csendőrségi Lapok könyvtára 8. kötete (Illetményes és gazdaságkezelés) 3 P.

Kaphatók a Szerkesztőségben a pénz egyidejű be-
küldése mellett. Csekszámla: 25.342.

Csendőrségi jutalmazási alapra felajánlott jutalékok.
A budapesti I. kerületben: Kiss András II. törm. és Kaposi István orm. együtt 4 P 70 f, Bokkon Lajos és Erdélyi Ferenc csendőr együtt 1 P 43 f, Tancos Elek tiszthelyettes és Szakács István próbacsendőr együtt 5 P; a székesfehérvári II. kerületben: Acs László, Göbölös József csendőr, Tanczos Gyula és Réti András próbacsendőr egyenkint 2 P 50 f, Jenőfi Mihály és Lövei István csendőr egyenkint 5 P 56 f, Hegyi László őrmester és Csölle Géza próbacsendőr egyenkint 1 P 20 f, Burján Lajos törzsőrmester és Váci László próbacsendőr egyenkint 1 P 46 f, Korsós Ferenc és Bus Antal csendőr egyenkint 3 P 10 f, Főlnagy Sándor tiszthelyettes, Bálint Géza, Bécsi Ferenc, Szatmári Jakab és Pirooska Ernő próbacsendőr egyenkint 1 P, Vámosi Hugo törzsőrmester 3 P 50 f, Tóth Lajos törzsőrmester 1 P 64 f, Páncél István csendőr 1 P 63 f; a szombathelyi III. kerületben: Rátkai József csendőr és Simon Ferenc csendőr együtt 2 P 48 f, Kozma József tiszthelyettes és Biró Imre csendőr együtt 22 P 38 f, Németh Imre II. törzsőrmester és Papp Péter őrmester együtt 9 P 94 f, Rátkai József és Simon Ferenc csendőr együtt 2 P 48 f, Hollós András és Szabo István V. csendőr együtt 24 P 88 f, Rátkai József csendőr 23 f, Csete Lajos tiszthelyettes és Fehér Kálmán csendőr együtt 35 P; a pécsi IV. kerületben: Takács Flórián csendőr és Huszár Ferenc próbacsendőr együtt 19 P 97 f, Tarnóczy János tiszthelyettes, Jantkó Ferenc és Varga József csendőr együtt 3 P 98 f, Rédecsi Sándor tiszthelyettes, Csaba Ferenc őrmester, Kukor Vince és Dávid Lajos csendőr együtt 53 P 30 f, Simon Márton törzsőrmester és Herpai Lajos próbacsendőr együtt 7 P 50 f, Molnár István III. törzsőrmester és Acs István próbacsendőr együtt 24 P 86 f, Szabó Jenő tiszthelyettes és Farkas Károly csendőr együtt 24 P 85 f, Tompos Mihály törzsőrmester és Kuti Tibor próbacsendőr együtt 14 P 88 f; a szegedi V. kerületben: Cser Géza és Bata István csendőr egyenkint 2 P 85 f, Fülöp István tiszthelyettes, Antal József, Bagi Balázs törzsőrmester és Sallai Ferenc csendőr együtt 23 P 16 f, Salamon József tiszthelyettes és Fehér Károly őrmester együtt 14 P 88 f, Bérces Imre és Kiss Antal őrmester együtt 5 P, Keleti István tiszthelyettes és Mezei Mihály törzsőrmester együtt 5 P, K. Kiss Antal őrmester és S. Juhász László csendőr együtt 5 P, Teleki Zoltán tiszthelyettes és Ecset Lajos csendőr együtt 4 P 96 f, Szikes András tiszthelyettes, H. Hegedűs Mátyás csendőr és Gera Antal próbacsendőr együtt 5 P, Molnár József csendőr és Gyöngyösi Ferenc próbacsendőr együtt 3 P 60 f, Juhász Ferenc őrmester és Lénárd Gyula csendőr együtt 5 P; a debreceni VI. kerületben: vitéz Tarczali János őrmester és Illés Mihály próbacsendőr egyenkint 2 P 47 f, Kardos Gyula törzsőrmester és Kökerti Sándor csendőr egyenkint 2 P 50 f; a miskolci VII. kerületben: Nagy Lajos törzsőrmester és Hargitai Pál csendőr együtt 7 P 38 f, Tóth András törzsőrmester és Nagy Ferenc próbacsendőr együtt 1 P 60 f, Juhász Ferenc törzsőrmester és Horváth István próbacsendőr

együtt 3 P 71 f, Arvai Bernáth őrmester és Tóth Ágoston csendőr együtt 7 P 38 f, Toth Lajos törzsőrmester és Kertész Ferenc törzsőrmester együtt 9 P 39 f, Sellyei László és vitéz Rimaszécsi Bertalan csendőr együtt 7 P 12 f, Vajas Sándor törzsőrmester és Bodrogi János csendőr együtt 60 f, Gombos Sándor törzsőrmester és Jánosi István csendőr együtt 14 P 88 f; a kassai VIII. kerületben: Tokár György törzsőrmester 28 f, Diós István csendőr és Kárpáti János tiszthelyettes egyenkint 27 f, Gaál László őrmester és Kiss József csendőr egyenkint 62 f, Romhányi András törzsőrmester és Szöllösi Tóth József csendőr egyenkint 7 P 44 f, Antal Antal tiszthelyettes és Nagy János őrmester egyenkint 5 P 26 f, Kasza Lajos tiszthelyettes 9 P 23 f, Gere József őrmester 9 P 24 f, Tamás Géza tiszthelyettes és Tóth János próbacsendőr egyenkint 1 P 48 f, Süveges István csendőr 12 P 36 f; a kolozsvári IX. kerületben: Major József tiszthelyettes 1 P 64 f, Cseri József csendőr 1 P 66 f, Ferenc Károly csendőr 1 P 65 f, Kruppi Béla próbacsendőr 1 P 66 f, Száki Sándor és Lovász György csendőr egyenkint 1 P 24 f, Nagy Béla csendőr 1 P 99 f, Nemes Árpád csendőr 1 P 98 f, Högye Mihály csendőr 3 P 31 f, Nagy Imre próbacsendőr 3 P 31 f. tettenérő és feljelentési jutalékokban részesültek. A jutalékokat valamennyien felajánlották a jutalmazási alapra, amit a m. kir. honvédelmi miniszter úr elfogadott.

Tudományos előadás 1941. november hóban. Az O. T. K. előadása november hó 24-én (hétfőn): „A szovjetunió elleni háború.” Előadó: Pokorny Hermann ny. áll. altábornagy. Ezen előadáson csakis az O. T. K. tagjai, vagy a külön meghívottak jelenhetnek meg. (Hölgyek nem.)

Kérelem. Bálint Zoltán főtisztviselő, Pécs, Mária-u. 45. sz. alatti lakos kéri azokat a csendőregényeket, akik a világháború utáni forradalmak alatt a bagaméri őrsön teljesítettek szolgálatot, hogy címüket vele közöljék.

Rusz György szélszegei (Szilágy megye) 288. szám alatti lakos kéri azokat a bajtársakat, akik 1918 november 18-án a szanyi őrsön teljesítettek szolgálatot, hogy címüket vele közöljék.

Eladó: egy fekete színű kistársasági, egy nutriabéléses tisztiméte, tisztiköpeny, lovagló nadrág, zubbony, kardok. Megtekinthetők Budapesten az országos tiszti kaszinó portájánál naponta 8—13 óra között és 15 órától.

Kit tud róla? Buza Márton, aki mint csendőr 1918. évben Szegeden, 1921. évben Kevermesen és 1922. évben a nagylaki őrsön teljesített szolgálatot, keresi Buza György újvidéki (Magyar-u. 46., ajtó 4.) lakos. Aki tud valamit keresetről, közölje fenti címen.

Csendőrségi tollforgót köt, javít, árusít Várfai Mihály ny. szakaltiszt, Budapest, XIV. Újvidék-köz 5. fszt. 2. és Dél József ny. thts. Rákosszentmihály, József-u. 74.

SZEMÉLYI HÍREK

Új őrsparancsnokok. A miskolci VII. kerületben: Bors József tiszthelyettes; a marosvásárhelyi X. kerületben: Balogh Péter, Kiss Sándor, Szabó Elek, Farkas István, Mészáros János VI., Kiss Lajos I., Tóth József I., Horváth Gyula, Hegedűs János, Sánta F. József I., Sánta József II. tiszthelyettes őrsparancsnokká és Soós Ferenc törzsőrmester v. ideiglenes őrsparancsnokká kinevezettek.

MI **BUTORT**-t az elismerten megbízható

FAIPARI TERMELO

SZOVETKEZET-nél vásárolhatunk a legkedvezőbb
fizetési feltételekkel.

S Z E G E D, FEKETESAS-UTCA 9.

Ha petróleummal világít

Aladdin

lámpát vegyen!

125 gyertya-éves kezelésmentes lágytűhöz világítás. Régi lámpáját átalakíthatjuk
ismertetőt díjmentesen küldi:

Aladdin

RT. Budapest, VII., Nyár-u. 7.

HANGYA

ÉRTED DOLGOZIK!

magad és családod

ÉRDEKÉBEN TÁMOGASDI!

Véglegesítették. A budapesti I. kerületben: Donka Pál, Tekeli Adolf, Kiss Ferenc; a szombathelyi III. kerületben: Nagy Géza; a pécsi IV. kerületben: vitéz Tóth János és Bogdán István csendőröket a próbaszolgálati idő letelte után.

Házasságot kötöttek. A budapesti I. kerületben: Borbély József őrmester Barizs Erzsébet-Annával Kunszentmártonban, Almás István őrmester Busa Irmával Gelsen; a szombathelyi III. kerületben: Kunsági János őrmester Szalai Ilonával Szombathelyen, Kemény István őrmester Herbst Idával Bőnyréta-áron; a pécsi IV. kerületben: Pál-falvi József csendőr Fleischer Amáliával Majson, Molnár Ernő őrmester Simon Margittal Marcaliban, Horváth Ferenc I. csendőr Kránitz Ilonával Balatonzamárdin; a szegedi V. kerületben: Szabó Sándor II. őrmester Papp Ilonával Budapesten, Harangozó András őrmester Osz Annával Szalkszentmártonban, Cseh András őrmester Cziriák Judittal Nagykőrösön, Bottyán Antal csendőr Donkó Zitával Besenyszögben; a debreceni VI. kerületben: Szántó István őrmester Balogh Emmával Sápon, Fábíán István őrmester Bordé Erzsébettel Gyulán.

Születés. Dr. Éltető Sándor hadbíró-százados nejének Péter-Pál-Sándor fia; a budapesti I. kerületben: Szűcs József I. tiszthelyettes feleségének Ilona-Teréz leánya, Rózsa Jenő őrmester feleségének Jenő-András fia, Horváth Lajos I. tiszthelyettes feleségének Edit-Róza leánya, Felsővári Ferenc őrmester feleségének Ferenc fia, Borbély János tiszthelyettes feleségének Endre-Sándor fia, Petre Mihály törzsőrmester feleségének Mihály-József és Sándor-János fiai, Kiss István őrmester feleségének István-Béla fia, Fekete József II. törzsőrmester feleségének Árpád-Endre fia, Harangozó István őrmester feleségének Erzsébet-Etelka leánya; a székesfehérvári II. kerületben: Kovács György II. törzsőrmester feleségének Eva-Katalin leánya; a szombathelyi III. kerületben: Burján Lajos törzsőrmester feleségének Ilona-Rozália leánya; a pécsi IV. kerületben: Zengő Károly őrmester feleségének Margit leánya, Sándor István II. törzsőrmester feleségének Mária-Terézia leánya, Haypál Sándor őrmester feleségének Sándor fia, Varga Ferenc I. törzsőrmester feleségének Margit leánya; a szegedi V. kerületben: Harmat István tiszthelyettes feleségének Eva-Juliana leánya, Zala-réti Miklós törzsőrmester feleségének Mária-Magdolna leánya, Péter Mátyás alhadnagy feleségének Pál fia; a debreceni VI. kerületben: Jászai György törzsőrmester feleségének Ferenc-Balázs fia; a kolozsvári IX. kerületben: Békei József tiszthelyettes feleségének József-István fia.

Halálozás. Homolai Sándor tiszthelyettes felesége szül. Piotrovsky Erzsébet Sashalomban meghalt.

Szerkesztői üzenetek.

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kézírásos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. — A közlemények fogalmazási átcsiszolásának és — ha szükséges — tartalmi módosításának, valamint a törlés és a kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak.

A kéziratot kérjük a papírlapnak csak egyik oldalára és felhasábosan lehetőleg írógéppel írni. Olvashatatlan vagy névtelen kéziratot nem foglalkozunk. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ és csak akkor küldünk vissza kéziratot, ha a szerző megcímzett és válasz-bélyeggel ellátott borítékot mellékel ahhoz. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük.

Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének nyilatkozatát arról, hogy a felvételek közléséhez — a szokásos tiszteletdíj ellenében — hozzájárul.

A megjelent közleményekre, fényképekre, rajzokra tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnyomatni.

Közlemények különnyomatait a nyomda velünk kötött szerződésben megjelölt árszabás szerint köteles elkészíteni.

Minden hozzánk intézett levélre a szerkesztői üzenetekben válaszolunk, jelige alatt. Jeligét legcélszerűbb kisebb helység nevét, vagy ötjegyű számot választani. Aki jeligét nem jelöl meg, annak neve kezdőbetűi és állomáshelye megjelölése alatt válaszolunk.

Magánlevelet nem trunk akkor sem, ha a beküldő válaszbélyeg mellékel.

Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőr Lekszikon” rovatban felelünk.

Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Hozzáunk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk és azok tartalma, vagy beküldőinek kiléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást.

Sport
felszerelések
szakszolgálat

Maurer István

Bpest, VI. Teréz-kt 4. Tel.: 118-194

MINŐSÉG — TARTÓSSÁG — GYORSASÁG egyesül a

Mercedes

írógépben.

Kérjen még ma díjtalan ismertetést

IRÓGÉP BEHOZATALI RT.

BUDAPEST, V., NÁDOR-U. 24.

Telefon: 120-501

A m. kir. csendőrség állandó szerződéses
szövegszabályozója és ruhakészítője

Trunkhahn
szövet köveken a gyártól!

ELADÁS:

IV. PROHÁSZKA Ö.-UTCA 8.

VI. TERÉZ-KÖRÜT 8.

VII. BAROSS-TÉR 19.

AZ ORSZÁG-EGYETLEN ŐSKERESZTÉNY POSZTÓGYÁRA
GYÁRTELEP: BUDAPEST, XI., BÖCSKAY-ÚT 117 SZÁM.

MAGYAR-SIEMENS-SCHUCKERT-MŰVEK

Villamossági Részvénytársaság

Budapest, VI., Teréz-kt 36 Tel.: 120-739

Előfizetést csak a csendőrség nyugállományú tagjaitól, továbbá a honvédség és a m. kir. rendőrség, a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. Előfizetési díj a nyugállományú csendőrtisztek, valamint a honvédség, rendőrség, bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjai részére évi 12 pengő, nyugállományú csendőrtisztek részére pedig évi 8 pengő. Legkisebb előfizetési idő: félév. A nyugállományú csendőrtisztek részére az előfizetési díjat negyedévi 2 pengős részletekben is fizetheti.

A penzküldeményeket kérjük a „Csendőrségi Lapok” 25.342. számú postatakarékpénztári csekk számlájára befizetni. Címváltozását mindenki maga köteles velünk közölni, kérjük, hogy ezt a borítólapon 3-ik és 4-ik oldalán nyomtatott levelezőlapon tegyék.

Irottkő. 1. Mindazért, ami történt, Ön, mint parancsnok volt a felelős, ennél fogva a következményekért is. Igen sajnálatos, hogy a Szut. egyik rendelkezésének figyelmen kívül hagyásából így nagy kellemetlensége származott, ez azonban, bármennyire sajnálatos, természetes is. Afelől nincs semmi kétség, hogy Önnek a keze tiszta s amint írja, mindenki így is gondolkodik a történetek felől. Mily szerencse, hogy a bizottság is jelen volt! Nem lehet azonban segíteni a dolgon, mert Ön sem hiszi, hogyha feljelentést tesz is ismeretlen tettes ellen, az eredményes is lesz. Bizonyára olyan tanulság ez az Ön számára, amit sohasem felejt el. Mi is, előjárói is meg vagyunk győződve az Ön feltétlen becsületességéről, azért nyugodjék bele az elintézésbe. **2.** A családnyilván kijelentése nem tartalmaz büntető cselekményt.

Kolozsvár 112. Mindenekelőtt köszönjük a bizalmát, amellyel ebben a nehéz ügyében hozzánk fordult. A két érdekelt fél sorsa iránt érzett részvétünk és az a kötelességünk, hogy bajtársaink ügyes-bajos dolgaiban támogatást, tanácsot, irányítást adjunk, mondatja velünk a következőket: 1. Idő előtt nem adhatja be nősülés iránti kérelmét, bármit mondanak is egyesek. Kivételt nem lehet tenni, mert ha Önnek lehetne, másoknak is lehetne, ekkor pedig ez a szigorú rendelkezés és az igazságos intézkedés megszűnne. Hiába mondana le egyes járandóságokról, soronkívüliségre akkor sem tarthat számot. Ez a rideg valóság és ezen fordul meg minden. 2. Ezen fordul meg az is többek között, hogy ha minden tekintetben megfelel is a csendőrárvá a feltételeknek, akkor is csak egy év után juthat oda, hogy beadhassa kérvényét. Ha azonban valamilyen nincs rendben az ügy, vigyázni kell, meg kell szakítani az ismeretséget, mert akkor már hitegetéssé válik a helyzet, annak pedig előbb-utóbb szomorú következményei lesznek mindkettőjükre. Vessen számot tehát magával és a helyzettel, szigorú számadást végezzen, igyekezzék ennél a szívét és érzeit kikapcsolni és úgy vizsgálni ketetjük viszonyát, a lány eddigi életét, mint egy idegen és hacsak homályosan is úgy érzi, hogy valamilyen nincs rend, hiába, akármilyen fájdalmas — ismételjük — meg

kell szakítani az ismeretséget. 3. Azt, amit eddig tett, dicséretesnek találjuk, elismerjük és ha meg tudja tenni, önzetlenül segítse tovább is az árvát. Nem volna mód arra, hogy valahol elhelyezkedjék, mint pénztárosnő vagy jobb családnál, máshol, mint nevelőnő? Háziipari tanfolyamot nem végezhetne és aztán önállósíthatná magát? Nem írta meg, hogy a lánynak milyen iskolai végzettsége van, ha ismernék, más elhelyezkedési lehetőségeiről is tájékoztathatnánk s ennek anyagi szempontból úgy látjuk, nem is volna akadály, mert amint írja, igen jó anyagi viszonyok között van Ön.

K. F. Tevel. A legfontosabbat, hogy tudniillik az alapcselekményért, vagyis a csalásért megbüntették-e a gyanúsítottat, nem írja meg. Ha igen, a csalásból eredő tárgyak sem maradhattak nála, tehát el sem adhatta azokat. Ha viszont a gyanúsítottat nem ítélték el, vagy éppenséggel fel sem jelentették, akkor csak szóbeszéd az egész. Egyébként is, aki csalásból eredő dolgot szerez meg, nem követ el orgazdaságot. Olvassák el a csendőr Btk. I. kötet (1940. évi kiadás) 778—779. oldalán levő magyarázatot.

99.999. Azt kérdezi, hogy csak fővetéssel, vagy puskával tisztelegj fogással adja be a jelentést a kivonuló őrs parancsnoka a gyakorlótéren a meglepésre érkezett alhadnagy szakaszparancsnoknak. Olvassa el az E. alap 269. és 270. pontját, valamint a Szolg. Szab. I. Rész 541. pont h) és 2. bekezdését. Ezekből látni fogja, hogy a puskával tisztelegj fogást kell vezényelni. Hogy milyen vezényszóval? Ezt bizonyára csak tréfából kérdezi. Minden csendőrnek tudnia kell.

L. J. Rétság. Igaz, hogy a Csűsz. 11. mintája nem mutatja, hogy mekkora legyen a Szolgálati jegy szélzete, de ez még nem okozott nehézséget és szomorú lenne, ha okozna. Lényegtelen formáság ez, amin a csendőrnek megakadnia nem szabad. A Csűsz. 16. és 17. mintája mutatja a rendes tisztzatok szélzetét. Használhatják azt a Szolgálati jegynél is.

Kárpátok. Úgy látjuk, hogy az őrmesteri előléptetésnél már figyelembe vették a honvédségnél teljesített szolgálatát, mert 7 és nem 8 évre lépett elő. A további előléptésénél ilyen kedvezményben már nem részesülhet, mert a szabály csak egyszer — az őrmesternél — engedi ezt meg. Egyébként előléptetési ügyekben választ nem adunk.

Gmás. A család történetének ismerete nélkül nem mondható határozott vélemény a *Tanca*s név eredetéről. A régi magyarban van *Tancs* személynév s ma is van *Tancs* falu Kolozs megyében. Szatmár megyében volt s talán ma is van *Tancs-Szalkay* család s van székely *Tancsi* család is. A *Tanca*s név hangzása tehát nem mondható magyartalannak, meghagyható.

PÁLYÁZAT

nyugalmazott csendőrök részére

A biztosítási szakma igen tisztességes megélhetést, vagy jelentős mellékjövedelmet nyújt oly keresztény egyéneknek, akik — átérzve a biztosítás fontosságát és nélkülözhetetlen szükségességét — képeseknek érzik magukat arra, hogy mint helyi képviselők, vagy mint fix fizetéses utazó szervező üzletszerzők, biztosítások közvetítésével foglalkozzanak.

A 76 éve fennálló, színmagyar Fonciere Általános Biztosító Intézet a köztisztviseltekben álló és lakóhelyükön kiterjedt ismeretségi körrel rendelkező nyugalmazott csendőrök köréből hajlandó alkalmazni:

1. Helyi képviselőket, akiknek feladatát képezi, hogy lakóhelyükön polgártársaik biztosítási szükségleteit ellássák.
2. Utazó szervező üzletszerzőket (kezdőket előzetes vizsgáztatás után az üzletszerzési feladatra kiképezünk). Megfelelő egyének fix javadalmazásban, napi díjban és jutalékban részesülnek. Azok, akik a szobához kötött munkát nem kedvelik, viszont a néppel való érintkezést szeretik, igen szépen jövedelmező foglalkozásra tehetnek szert, ami mellett a biztosítási eszme terjesztésével ideális célt is szolgálnak.

ajánlatok, a Fonciere Általános Biztosító Intézet

Budapest, V., Sas-utca 10—12. címre küldendők.

AJAX

acélárak

RÁBA

teherautók,
autobuszok,
traktorok

Autó- és traktoralkatrészek. Gyors-, sorszáms-, szerkesztő-, rozsdá-, saválló-, acélok. Acélöntvények. Sűrítőöntvények. Csavar és sorszámsárak. Keskenyvárányú vasúti anyagok. Prés. Kovács. Idomdarabok. — Vaszerkezetek. Hidak. Daruk. Textilgépekalkatrészek. Sűrítőkeretek. Rosszók. Rosszók felvágás.

MAGYAR WAGGON ÉS GÉPVÁR R.T.
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 12. 82

Tichler János

papíráru, papírzocskó és gyógyszerészeti papíráruk gyára.

Budapest, VI., Ó-utca 37. Tel.: 123-079

Hegyvidék. A Nemzetvédelmi Kereszt alapszabályait a folyó évi 10. számú, a végrehajtási határozványokat pedig a 11. számú Csendőrségi Közlönyben megtalálja. Más erre vonatkozó szabály nincs, nem tudjuk, mit keres.

Erdély (Cs. Gy.) Egészen világosan érthető a Szut. 283. pontjának 2. bekezdése, mely szerint legalább 6 főnyi nőtlenségi létszám kell ahhoz, hogy a közigazgatási vezető napi 5 szolgálati órát teljesítsen. Ehhez semmi köze sincs annak, ha a 6 fő nőtlenségi létszámon felül nők tagjai is vannak az őrsnek. Nem kell az utasításokat erővel félremagyarázni. Egyszerű, józan emberek számára íródtak azok, így is kell fogadni és értelmezni.

Légy megértő. 1. A közigazgatási vezető a foglalkozás alól felmentve nincs, csupán szolgálati órákvedményben részesül, ha az őrs nőtlenségi létszáma 6 főnél nagyobb. (L. Szut. 283. pont 2. bek.) 2. Az őrsön gyengélkedő csendőrnek is ágyban a helye, ha lázas. Egyébként a gyengélkedés természetétől függ, hogy fekszik-e, vagy sem. Ezt megmondja az orvos is.

F. V. Barackostelep. Eddig megkapták a könyveket. Címet csak akkor kereshetünk, ha indokolja, hogy miért van rá szüksége. Ismételve tehát meg ezt a kérését azzal, hogy miért kéri.

Szebb jövő. Érthetetlen, hogy miért keres ilyen nőket élettársul. Itt már nem is arról van szó, hogy megengedi-e a szabály, vagy sem, hanem, hogy mit szólnának hozzá az idősebb, tapasztalt bajtársak, ha ilyen családok leányait kezdenék a fiatal csendőrök az altisztikar tisztasasszonyai közé behozni. Az egyik leány atyjának a testvérét szokásos büntettként tartja nyilván az őrs, a másik szerencsétlen apátlan nő egymaga teng-leng a nagyvilágban s keresi úgy-ahogy a kenyerét. Hát más nőt nem talál, mindenáron olyant keres, akit — szerencsére — a szabályaink szerint csendőr nem vehet el? Nézzen csak egy kicsit jobban körül, meglátja, hogy mennyi csendőrnek termett szép magyar leány él ebben a hazában. Ezek közül keressen olyant, akit nyugodtan és büszkén odaállíthat az édesanyja és leánytestvérei mellé s aki tisztalelkű szerető édesanyja lesz majd az Ön gyermekeinek.

K. Szabó cső. Jászfényszaru. 1. A kincstári kerékpárok gumiabroncsának pótlásáról gondoskodás történt. A csendőrök magánkerékpárjaihoz is kaptak a kerületi parancsnokságok — egyelőre igen korlátozott mennyiségben — gumiabroncsot. A kerületek gondoskodnak róla, hogy a leginkább rászoruló a rendelkezésre álló mennyiséghez arányítva pótolhassák használatlan gumiabroncsaikat. Remény van rá, hogy a magánkerékpárokhoz is sikerül újabb mennyiséget kiutaltatni. 2. A pótmagánvadra folyó bűnügyekben és a kizárólag főmagánvadra folyó bűncselekmények bizonyos eseteiben, ha a magánvádoló a feljelentést a csendőrnél teszi meg, a csendőrnek a törvénykezési illetéket nem szabad elfogadnia, de figyelmeztetni kell a feljelentőt, hogy a törvénykezési illetéket legkésőbb a tárgyalás napjáig le kell rónia, különben a beadványát megleletezik. Erre nézve bő útmutatás található a csendőr Btk. II. kötetének 1108—1109. és az 1437. oldalán.

Hámor. 1. A szalma gazdasági terménynek tekintendő ugyan, de ily terménynek 60 P-ön aluli ellopása csak akkor minősíthető az 1894. évi XII. t.-c. 93. §-a értelmében mezőrendőri kihágásnak, ha a lopás a hivatkozott §-ban meghatározott helyről (gyümölcsösokertből, szőlőből, faiskolából vagy mezőről) történik. A község belterületén levő udvarban vagy szérűskertben elkövetett szalmalopás a lopásról szóló rendelkezések szerint minősül. 2. Ezt a tanítótól kell megtudni. A kiválasztást elsősorban a tanító végzi, kizárólag a rátermettség és tehetség alapján, de teljesen érdektelen szakközégek is bekapcsolódnak a kiválasztásba. Kérelmezés itt nem jöhet tekintetbe.

Zombor. A lakberek felemelését tiltó rendelkezések ma is érvényben vannak. Lakásügyekben a községi jegyzőhöz, városban a polgármesteri hivatalhoz kell fordulni.

K. A. Gyimesfelsőlak. A Kercsó név nem magyar eredetű. Valószínűleg a szláv krc, krco = „görcs” jelentésű névből alakult.

Nagykárolyi őrsöt kérjük, értesítse Oláh Károly rendőrfőtörzsszermestert (Kölcsey-utca 28.), hogy a keresett irattár nyomát nem találjuk. Érdeklődjék nevezett esetleg a debreceni kerületi parancsnokságnál.

Kerékpárra télen

nincs szüksége

de most rendelje meg, hogy kéznél legyen, ha elmúlik a tél s amikor viszont

nem nélkülözheti

„Steyr Waffenrad“ kp. ára 232.— 12 havi részlet 256.—

„Csepel“ „ „ 186.— 6 „ „ 198.—

A kerékpárok teljes felszereléssel értendő, azaz: gumik, csengő, pumpa és táskában elhelyezett szerszámokkal. — Egyéb kerékpárfelszerelési cikkek: Dynamó lámpa teljes készlet P 29.— Kardtartó P 4.— Csomagtartó 2.20

A megrendelést kérjük alábbi címre:

CSENDŐRBOLT Budapest, XII., Böszörményi-út 19/a
Távbeszélő: 154-733

Parafás. Most már elkésett a panasszal. Egyébként sem nagyon panaszkodhatott volna, mert Ön is hibás volt. Aki csak félig-meddig is beborozott emberekkel leül a kocsmasztalhoz, az elkészülhet mindenre. Reméljük, hogy tanul ebből s többet nem ül le ilyen italos emberekkel. Helytelenül viselkedett a bajtársa Önnel szemben, de — ismételtük — mást nem várhat olyan embertől, „akinek lát-szik, hogy azelőtt is ivott valahol.“ Elég szomorú, hogy ilyen csendőr akad. Nem kellett volna elfogadnia a meghívást s akkor nem akad össze az italos polgárokkal sem. Láthatja ebből azt is, hogy az italt kedvelő csendőrnek mindig vannak italozó polgári barátai is, ami annyi csendőrnek okozta már szomorú végét. Óvakodjék ettől s tartsa vissza fiatalabb bajtársait is az ilyen szórakozástól.

M. K. 33. Figyelőlapos ember leányát a csendőr nem veheti el. Olvassa el „Szebb jövő“ jelíges üzenetünket is.

D. D. prbeső. Mezőszentmihály. Írja meg érthetőbben, hogy mit akar, mert leveléből nem látjuk.

Olmok. 1. Felterjesztheti szalag alatt is a szolgálati lapokat és azok mellékleteit, ha a parancsnokság másképp nem intézkedett. A szalagot a szárnynak kell címezni, a borítékot a szakaszparancsnoknak. A szalagon célszerű helyet készíteni a szakaszparancsnok vettemezését is. 2. Bűnhalmazat esetében a tevékenységi kimutatás vezetését megmagyarázza a csendőr Btk. I. kötet (1940. évi kiadás 228. oldal).

Boldogság. Az örökbefogadott gyermek után kérhető családi pótdíj ügyében útbaigazítást talál lapunk 1939. évfolyamának 174. oldalán „Pátyi örs“, 726. oldalán „K. I. Debrece“, 1940. évfolyamának 386. oldalán „Nagy gond“ és 765. oldalán „K. F. Lovasberény“ jelíges üzeneteinkben. Ezeket a számokat megtekintheti az ottani örsön is. Az örökbefogadásra nézve felvilágosítást ad a községi jegyző, illetve a polgármesteri hivatal.

Kerka. 1. Mint fiatal katonának mindenekelőtt azt kell megtudnia, hogy a parancsnoknak mindenhez joga van, tetteiért ő felel, az alárendelt pedig engedelmeskedik. Nem katoná az, aki a parancsot immet-ámmal teljesíti. Ha megtagadja, súlyos fegyelemsértést követ el (kivéve a Szolg. Szab. I. Részben kimondott eseteket). Mehet panaszra, ha sérelmesnek tartja a történeteket. 2. Az örs távbeszélőjén — saját költségén — megánbeszélgetés is folytatható, amint az a

Csusz. 125. pontjából és 20. mintájából is kitűnik. Minthogy azonban a kincstári távbeszélő szolgálati célokat szolgál, az a helyes, ha a csendőr előzetes engedélyt kér a parancsnoktól a magánbeszélgetésre, amit ok nélkül bizonyára nem tagad meg a parancsnok. 3. Erről nem hallottunk.

Nősülők. Sürgős rendezést kértünk.

Bogár. A be nem vonult ujonccokkal szemben kövendő eljárásra a 64.408/1941. számú honvédelmi miniszteri rendeletben írtak szerint kell eljárni. (Megjelent az 1941. évi Csendőrségi Közlönyben.)

Tanulni. A Csendőrségi Lapok könyvtára kötetei közül csak a 8. (Gazdászkezelés, illetmények) kapható nálunk. Ara 3 Pengő.

KÉZIRATOK. FÉNYKÉPEK.

Felvidéki csendőrszolgálat. Nem mond annyit, amennyi egy közlésre kellene. Egyébként úgy látjuk, hogy fejlődőképes és fogunk még találkozni írásával.

Gutin. A. F. Kis átirással sorra kerül. A beküldött, közlésre alkalmas és elfogadott fényképért Ön kap tiszteletdíjat, nem Önnek kell megfizetnie a közlés költségét.

L. S. nt. örm. Kunhegyes. F. I. ny. thts. Dombóvár. T. K. ny. thts. Tokaj. Átfésülve sorra kerülnek.

Öreg csendőr, Dunapataj. Kettő sorra kerül, a harmadik is jó lenne, de az a hiba, hogy a Krisztus-szobor lágyítja meg a csendőr szívét, holott anélkül is könyörületes az, ha kell.

P. L. Szekszárd. Mindenik képe jó, de közlésre nem alkalmasak.

Z. I. Komját. Ezek is jó képek, de nem elég érdekesek, igen megszokottak. Kérését illetékes helyen szóváltattuk. Ha lehet, figyelembe vesszük.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

Besenyői BEÜTHY KÁLMÁN alezredes.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, V., Honvéd-utca 10.

Felelős: Györfi Aladár igazgató.

Mi Ideal és Erika Írógépet.

bél- és külföldi **KERÉKPÁROKAT, MOTORKERÉKPÁRI,** a hírneves **NAUMANN-féle VARRÓGÉPET**

ORION

termékek Rt.-nál vásárolunk.

KOLOZSVÁR,

Deák Ferenc-utca 49. Megbízható bevásárlási forrás, kedvező feltételek.

Mi optikai és foto cikkeket, írógépet, hőpáracot

PAPP KÁROLY

CÉGNEK VÁSÁROLUNK.

KOLOZSVÁR, Deák Ferenc-utca 13.

Szakkerülő pontos javítások. A m. kir. Honvédség szerződéses szállítója.

BUTORT

bizalommal vásárolhatunk MESTITZ butorüzletében

KOLOZSVÁR, Deák Ferenc-u. 30.

Kedvező fizetési feltételek. ALAPÍTÁSI ÉV 1869.

TANA FERENCZ

műszaki és villamossági vállalat, rádiószaküzlet, Csillárok villamossági cikkek,

KOLOZSVÁR,

KOSSUTH LAJOS-UTCA 1. SZ.

Telefon: 22-10

FEINER GYULA

Márka órák ÓRASZERSZERESZ
arany órák; ajándéktárgyak megbízható
kivitelben. Kedvező árs. feltételek. Szakme-
ró javítások • Keresztény magyar ársz. GRÖF SZÉCHENYI-UTCA 5

Bélyegzők, vésnői munkák, zomancáblák

LIPTAY ISTVÁN

Magyarország első képesített bélyegző készítője, Budapest, VI., Teréz-kr. 3. Baross szövetség tagja.

MAGYAR PAPIR- ÉS ÍRÓSZER SZÁLLITÁSI VÁLLALAT

SCHULER ISTVÁN ÉS FIAI

BUDAPEST, V., SZALAY-UTCA 3. SZÁM.

TELEFON: 12-43-08, 12-96-76

Légöltalmi

tömlők, kabátok

BUDAKALÁSZI TEXTILMŰVEK RT.

Budapest, V. Wekerle Sándor-u. 11.